

เอกสารทบทวน ยุทธศาสตร์ (STRATEGIC REVIEWS) เรื่อง

ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ :

ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

เอกสารศึกษาเฉพาะกรณี เอกสารทบทวนยุทธศาสตร์ (Strategic Reviews)

“ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ : ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย” พิมพ์ครั้งที่ 1
กรุงเทพฯ จำนวน 400 เล่ม ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ,
2566 จำนวน 130 หน้า

© ลิขสิทธิ์ภาษาไทยเป็นของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ผู้อำนวยการ	:	พลตรี ทักษิณ	สิริสิงห์
รองผู้อำนวยการ	:	พันเอก บัณฑูร	บำเรอราช
	:	นาวาอากาศเอก ไชยา	ออกแดง
หัวหน้าโครงการ	:	นาวาอากาศเอกหญิง จุฬารัตน์	เพชรวิเศษ
รองหัวหน้าโครงการ	:	พันเอกหญิง มัทนิน	เจริญชาศรี
ผู้เขียน	:	นาวาตรีหญิง จิตราภรณ์	จิตรธร
	:	เรืออากาศโทหญิง ภิรัชญา	อุไรรัตน์
	:	นางสาว ปุณณภา	โชติชินเชาว์
คณะวิจัย	:	นางสาว ปาณิสรา	เทียนอ่อน
	:	นางสาว สิริภัทร	เทียมพัฒน์
พิสูจน์อักษร	:	พันเอกหญิง วาทีณี	ดิงสมบัติยุทธ์
	:	นาวาโทหญิง ฉัตรฐิรัตน์	พัชรกิจจา
	:	นายจิรายุ	กลัดบุพบา
	:	นางสาวพิมพ์อชิตา	อัครเมธายุทธ
	:	นางสาวภัทรภร	วรั้งอาภ
	:	นางสาวศศิพร	จันทร์มีชัย

จัดพิมพ์โดย

กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

62 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400

โทร 02 275 5715 เว็บไซต์ www.sscthailand.org

เอกสารบทวน ยุทธศาสตร์
(STRATEGIC REVIEWS) เรื่อง
ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ :
ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ค
ส่วนที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.1 วัตถุประสงค์ของการจัดทำ	3
1.2 วิธีการศึกษา	3
ส่วนที่ 2 ยุทธศาสตร์สหรัฐอเมริกา	7
2.1 ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา 2022 (National Security Strategy 2022)	7
2.2 ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Strategy)	39
2.3 กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Economic Framework: IPEF)	47
2.4 การวิเคราะห์ผลกระทบยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ สหรัฐอเมริกา 2022 (National Security Strategy 2022) ต่อไทย ภายใต้กรอบปัจจัยแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ DIME Model	50
2.5 ข้อเสนอแนะของไทยต่อยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ สหรัฐอเมริกา 2022 (National Security Strategy 2022) ตามกรอบปัจจัย แวดล้อมทางยุทธศาสตร์ DIME Model	55
ส่วนที่ 3 ยุทธศาสตร์สาธารณรัฐประชาชนจีน	61
3.1 ข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (Belt and Road Initiative: BRI)	61

3.2	ข้อริเริ่มว่าด้วยการพัฒนาระดับโลก (Global Development Initiative: GDI)	70
3.3	ข้อริเริ่มด้านความมั่นคงระดับโลก (The Global Security Initiative Concept Paper: GSI)	73
3.4	กรณีศึกษา : ตัวอย่างพื้นที่ในการขยายอิทธิพลของจีน ผ่านข้อริเริ่มแถบและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI)	77
3.5	การวิเคราะห์ผลกระทบทางยุทธศาสตร์ผ่านข้อริเริ่ม 3 ประการของจีนต่อประเทศไทยภายใต้กรอบปัจจัย แวดล้อมทางยุทธศาสตร์ DIME Model	81
3.6	ข้อเสนอแนะ	85
ส่วนที่ 4	บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ	89
4.1	บทวิเคราะห์	89
4.2	ข้อเสนอแนะ	96
ผนวก		101
บรรณานุกรม		106

คำนำ

เอกสารทบทวนยุทธศาสตร์ (Strategic Reviews) เรื่อง “ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ : ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย” ฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สาระสำคัญ เป้าประสงค์ (Ends) แนวทางการดำเนินยุทธศาสตร์ (Way) และเครื่องมือทางยุทธศาสตร์ (Means) ในยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย และเพื่อเสนอแนวทางการวางบทบาทของประเทศไทยในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่รองรับกับยุทธศาสตร์ของมหาอำนาจทั้ง 2 ประเทศ โดยคณะนักวิจัยได้ทำการทบทวนยุทธศาสตร์ของทั้ง 2 ประเทศ ผ่านเอกสารวิชาการ บทความ เอกสารประกอบการบรรยาย ตำรา บทความทางวิชาการภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ บทความวิเคราะห์ และข่าวสารสถานการณ์โลกในปัจจุบันที่เป็นผลมาจากการดำเนินยุทธศาสตร์นั้น ๆ ในห้วงเดือน ตุลาคม 2565 – กรกฎาคม 2566 รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 10 เดือน ประกอบกับการจัดประชุมระดมสมองจากนักวิชาการ และการลงพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคงและด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผลการศึกษา พบว่า สภาพทางภูมิศาสตร์ที่เป็น Land link มีผลให้แนวทางยุทธศาสตร์ของจีนที่มุ่งเน้นการเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาร่วมกันระหว่างจีนกับประเทศต่าง ๆ ตามแนวเส้นทาง BRI ได้รับการต้อนรับและเห็นผลเป็นรูปธรรมได้ชัดเจนกว่ายุทธศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา แต่ในอีกด้านหนึ่ง ยุทธศาสตร์ FOIPS ของสหรัฐฯ ก็มีภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) เป็นจุดเด่นที่มีความสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์และความร่วมมือของรัฐนานาประเทศในมิติความมั่นคง เศรษฐกิจ และการเมืองผ่านกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ที่สหรัฐฯ กำหนดให้รายละเอียดจะนำเสนอในบทต่าง ๆ ของเอกสารฉบับนี้

ดังนั้น เอกสารทบทวนยุทธศาสตร์ (Strategic Reviews) เรื่อง “ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ : ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย” ฉบับนี้ จึงมีเนื้อหาสำหรับการเตรียมความพร้อม การกำหนดบทบาท การแสดงท่าที และการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของรัฐบาล และกองทัพต่อยุทธศาสตร์ของประเทศมหาอำนาจ อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาถึงโอกาสและความท้าทายในการพัฒนาและการรักษาคุณภาพของมหาอำนาจทั้ง 2 ประเทศต่อประเทศไทยอีกทางหนึ่งด้วย

เอกสารทบทวนยุทธศาสตร์ (Strategic Reviews) เรื่อง “ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ : ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย” ฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สาระสำคัญ เป้าประสงค์ (Ends) แนวทางการดำเนินยุทธศาสตร์ (Way) และเครื่องมือทางยุทธศาสตร์ (Means) ในยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย และเพื่อเสนอแนวทางการวางบทบาทของประเทศไทยในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อรองรับกับยุทธศาสตร์ของมหาอำนาจทั้ง 2 ประเทศ

โดยคณะนักวิจัยได้ทำการทบทวนยุทธศาสตร์ของทั้ง 2 ประเทศ ผ่านเอกสารวิชาการ บทความ เอกสารประกอบการบรรยาย ตำรา บทความทางวิชาการ ภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ บทความวิเคราะห์ และข่าวสารสถานการณ์โลกในปัจจุบันที่เป็นผลมาจากการดำเนินยุทธศาสตร์นั้น ๆ ในห้วงเดือน ตุลาคม 2565 – กรกฎาคม 2566 รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 10 เดือน ประกอบกับการจัดประชุมระดมสมองจากนักวิชาการ และการลงพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคงและด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ผลการศึกษา พบว่า สภาพทางภูมิศาสตร์ที่เป็น Land link มีผลให้แนวทางยุทธศาสตร์ของจีนที่มุ่งเน้นการเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาร่วมกันระหว่างจีนกับประเทศต่าง ๆ ตามแนวเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) ได้รับการต้อนรับและเห็นผลเป็นรูปธรรมได้ชัดเจนกว่ายุทธศาสตร์ของสหรัฐอเมริกา แต่ในอีกด้านหนึ่ง ยุทธศาสตร์ (The Free and Open Indo-Pacific Strategy หรือ FOIP) ของสหรัฐฯ ก็มีภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) เป็นจุดเด่นที่มีความสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์และความร่วมมือของรัฐบาลนานาประเทศในมิติความมั่นคง เศรษฐกิจ และการเมืองผ่านกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ที่สหรัฐฯ กำหนดให้

สหรัฐอเมริกา : ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา 2022 และยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Strategy)

สหรัฐฯ ประกาศใช้ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ในสมัยประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ซึ่งจะทำให้ความสำคัญกับภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ภายใต้ความร่วมมือแบบ “เปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกัน มั่งคั่ง และยั่งยืน” เพื่อคานอำนาจและปิดล้อมจีน โดยกระชับความร่วมมือจากพันธมิตร ได้แก่ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และอินเดีย ซึ่งรวมกลุ่มกันในนามของ “QUAD” ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐฯ มองว่า จีนเป็นภัยคุกคาม เป็นคู่แข่งและเป็นศัตรูที่จะแย่งการครองความเป็นเจ้าจากสหรัฐฯ ในด้านการทหาร เน้นการเสริมสร้างกำลังทางทหารของสหรัฐฯ และพันธมิตร เพื่อถ่วงดุลจีน สำหรับในกรณีทะเลจีนใต้ และรัฐบาลทรัมป์ ได้เดินหน้าเต็มที่ในการเผชิญหน้ากับจีน โดยมุ่งยุทธศาสตร์ทางด้านเศรษฐกิจที่เน้นการปิดล้อมจีนเป็นหลัก

สรุปสาระสำคัญของยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Strategy)

- เป้าหมายยุทธศาสตร์ (Strategic Ends): ยกระดับภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้าง ซึ่งเชื่อมโยง มั่งคั่ง มั่นคง และพร้อมรับมือยิ่งขึ้น
- แนวทางยุทธศาสตร์ (Strategic Ways): เสริมสร้างบทบาทของสหรัฐฯ และสร้างขีดความสามารถร่วมกันกับพันธมิตรและหุ้นส่วน ตลอดจนองค์การระดับภูมิภาค
- วิธีการทางยุทธศาสตร์ (Strategic Means): พัฒนาพันธมิตรให้เหมาะสมกับยุคสมัย สร้างความร่วมมือที่ยืดหยุ่น รวมถึงการเสริมสร้างพลังให้อาเซียน สนับสนุนอินเดียในบทบาทผู้นำ สร้างความเข้มแข็งและน่าเชื่อถือของกลุ่มภาคี 4 ประเทศ ตลอดจนส่งเสริมบทบาทของยุโรปในภูมิภาค สร้างหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ หนุนนำทรัพยากรใหม่ ๆ ทางทหาร การทูต การพัฒนา และการให้ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ อีกทั้งให้ความสำคัญและมุ่งมั่นกับภูมิภาคนี้อย่างต่อเนื่องในทุกระดับของรัฐบาลสหรัฐฯ

- Indo-Pacific Strategy อยู่บนหลักการสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) เสรีภาพและเปิดกว้าง (Free and Open) 2) เชื่อมโยง (Connected) 3) เจริญรุ่งเรือง (Prosperous) 4) ความมั่นคง (Secure) และ 5) ยืดหยุ่นยั่งยืน (Resilient)

- การแข่งขันทางภูมิยุทธศาสตร์ระหว่างยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้าง (The Free and Open Indo-Pacific Strategy หรือ FOIP) ส่งผลให้ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก เป็นพื้นที่ของการแข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างวิสัยทัศน์แบบเสรีและแบบเผด็จการ ในขณะที่จีนก็มีความพยายามขยายอิทธิพลผ่านโครงการความริเริ่มแถบและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) ที่กลายเป็นแพลตฟอร์ม ที่ทั้งโลกจับตามอง ซึ่งส่งผลกระทบต่ออาเซียนและไทยสามารถวิเคราะห์ภายใต้กรอบปัจจัยแวดล้อมทางยุทธศาสตร์แบบ DIME Model ดังนี้

(1) ด้านการเมือง/การทูต (Diplomacy)

สาระสำคัญ	ด้านบวก	ด้านลบ
- สนับสนุนสิทธิมนุษยชนและยืนหยัดความเป็นหนึ่งเดียวกันต่อเสรีภาพ (Freedom) และศักดิ์ศรี (Dignity) กำหนดคุณค่าทางอุดมการณ์ใหม่ว่าสหรัฐฯ เป็นฝ่าย “ประชาธิปไตย (Democracy)” โดยมีจีนและรัสเซียเป็นฝ่าย “อิตาลีปไตย (Autocracy)”	ไทยและสหรัฐฯ มีความมุ่งมั่นร่วมกันต่อค่านิยมเดียวกัน อันได้แก่ ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน สิทธิแรงงาน หลักนิติธรรม ความมั่นคง	การแข่งขันที่ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ระหว่างระบอบประชาธิปไตยและระบอบอิตาลีปไตย แนวโน้มสำคัญที่ต้องเผชิญ คือ ความท้าทายข้ามชาติ (Transnational Challenges) ซึ่งไม่เคารพต่อพรมแดนและส่งผลกระทบต่ออานานาประเทศ

(2) ด้านข้อมูลข่าวสาร สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Information)

สาระสำคัญ	ด้านบวก	ด้านลบ
- การสื่อสารของสหรัฐฯ ต่อนานาชาติ จะมุ่งตามวิสัยทัศน์เพื่อร่วมปฏิบัติตามระเบียบโลกในอนาคต และอาศัยความร่วมมือประเทศพันธมิตร และหุ้นส่วน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสิ่งแวดล้อม มหาสมุทร อวกาศ และไซเบอร์สเปซ เพื่อรับมือกับความท้าทายที่มีร่วมกัน	- เป็นโอกาสในการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อความได้เปรียบในการแข่งขัน นำไปสู่การเสริมความแข็งแกร่งของชาติ - การใช้นวัตกรรมขับเคลื่อนสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ อันจะเป็นโอกาสเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกการหาหรือทวิภาคีด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอวกาศในอนาคต	- การมุ่งลงทุนภายในประเทศของสหรัฐฯ อาจไม่สามารถเอื้อประโยชน์ต่อไทย หรืออาจมีข้อจำกัดอย่างใดอย่างหนึ่งที่ไม่อำนวยความสะดวกต่อไทย เนื่องจากสหรัฐฯ จะมุ่งรักษาและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้วยการลงทุนภายในประเทศที่สำคัญ

(3) ด้านการทหาร (Military)

สาระสำคัญ	ด้านบวก	ด้านลบ
- ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งและพัฒนากองทัพให้ทันสมัย	- ความสัมพันธ์ทางการทูตที่ยาวนาน จะเป็นโอกาสของไทยในการแสวงหาโอกาส เพิ่มพูนการหาหรือและติดตามความคืบหน้าผ่านกลไกการประชุม	- กองทัพอาจวางตัวลำบากในการถ่วงดุลอำนาจของทั้งสองประเทศและรักษาความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพของทั้งสหรัฐฯ และจีน - การมีสงครามนอกแบบ/สงครามรูปแบบใหม่ในอนาคตมากขึ้น

(4) ด้านเศรษฐกิจ (Economics)

สาระสำคัญ	ด้านบวก	ด้านลบ
- สหรัฐฯ เป็นผู้นำในการสร้างบรรทัดฐานและมาตรฐานเพื่อควบคุมการค้าและลงทุนระหว่างประเทศ นโยบายเศรษฐกิจ และเทคโนโลยี	- เป็นโอกาสของไทย ต่อการพัฒนาและฟื้นฟูประเทศอันเป็นผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 โดยการเพิ่มพูนความร่วมมือทางการค้าและเศรษฐกิจ	- ไทยก็อาจเผชิญกับข้อจำกัดหรือมาตรฐานหลายประการที่ทำให้การดำเนินธุรกิจไม่คล่องตัวในเรื่องคุณภาพและมาตรฐาน รวมทั้งภาพลักษณ์ (CSR, safety, environment) การเข้าถึงแหล่งกระจายสินค้า supermarket chain และการพัฒนาด้านโลจิสติกส์ เป็นต้น

สาธารณรัฐประชาชนจีน : ‘ข้อริเริ่มสายแถบและเส้นทาง’ (Belt and Road Initiative: BRI)

เมื่อวันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2556 ประธานาธิบดีสีจิ้นผิงได้กล่าวสุนทรพจน์ขณะเดินทางเยือนประเทศคาซัคสถาน และประกาศเจตนารมณ์ของจีนในการร่วมมือกับมิตรประเทศแถบเอเชียกลางในการสร้าง “แถบเศรษฐกิจ” (economic belt) บนเส้นทางสายไหมเพื่อเชื่อมโยงภูมิภาคเอเชียกับยุโรป และในปีเดียวกันได้เดินทางเยือนอินโดนีเซีย ประธานาธิบดีสีจิ้นผิงได้ประกาศความร่วมมือในการสร้างเส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21 (the 21st Century Maritime Silk Road) เป็นที่มาของคำว่า “หนึ่งแถบ” (แถบเศรษฐกิจ) และ “หนึ่งเส้นทาง” (เส้นทางสายไหมทางทะเล) ที่ต่อมาได้ใช้ชื่อว่า “ข้อริเริ่มแถบและเส้นทางยุคใหม่หรือหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (Belt and Road Initiative :BRI) หรือเส้นทางสายไหมใหม่แห่งศตวรรษ

ที่ 21 เป็นยุทธศาสตร์หลักในการขยายความเชื่อมโยงทางด้านการคมนาคม รวมถึงความสัมพันธ์อันดีกับประเทศต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นโครงการที่จัดขึ้นเพื่อมุ่งเน้นการรวมตัวกันทางด้านการตลาด และความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ เพื่อกระจายผลประโยชน์สู่ส่วนรวมในภูมิภาค

สรุปสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ ‘ข้อริเริ่มสายแถบและเส้นทาง’ (Belt and Road Initiative: BRI)

- แนวคิดยุทธศาสตร์ “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (Belt and Road Initiative: BRI) เป็นโครงการขนาดใหญ่เศรษฐกิจขนาดใหญ่โดยเปลี่ยนจากเส้นทางสายไหมศตวรรษที่ 14 เป็นศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่เปิดกว้าง โดยยึดถือความร่วมมือทางเศรษฐกิจเป็นหลัก รวมทั้งยึดถือการแลกเปลี่ยนบุคคลและวัฒนธรรม

- มีจุดยืนที่สำคัญในการยืนหยัดไม่แทรกแซงกิจการภายในของประเทศในภูมิภาคไม่แสวงหาอำนาจครอบงำในกิจกรรมต่างๆ ของภูมิภาค โดย BRI ไม่ใช่สิ่งที่ไปทดแทนข้อริเริ่มหรือกลไกความร่วมมือระหว่างภูมิภาคที่มีอยู่ในซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์และหลักการอยู่ร่วมของกฎบัตรสหประชาชาติ

- เป้าหมายในการขับเคลื่อนให้บรรลุซึ่งความเชื่อมต่อกันของยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมข้อได้เปรียบซึ่งกันและกันสำหรับประเทศตามแนวเส้นทางได้แบ่งการพัฒนาเป็น 2 เส้นทาง ได้แก่ (1) เส้นทางสายไหมทางบก (Silk Road Economic Belt) และ (2) เส้นทางสายไหมทางทะเล (Maritime Silk Road)

- แนวโน้มบทบาทของจีนบนเวทีโลกมีเพิ่มมากขึ้น ผ่านข้อริเริ่มแถบและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) ข้อริเริ่มด้านการพัฒนาระดับโลก (Global Development Initiative: GDI) และข้อริเริ่มด้านความมั่นคงระดับโลก (The Global Security Initiative Concept Paper: GSI) ประเทศไทยอาจถูกกดดันและได้รับผลกระทบต่าง ๆ สามารถวิเคราะห์ภายใต้กรอบปัจจัยแวดล้อมทางยุทธศาสตร์แบบ DIME Model ดังนี้

(1) ด้านการเมือง/การทูต (Diplomacy)

สาระสำคัญ	ด้านบวก	ด้านลบ
- ยุทธศาสตร์ทั้ง 3 ด้านของจีนมุ่งเน้นในประเด็นด้านความมั่นคงที่อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระเบียบโลกแบบใหม่	- โอกาสเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ อีกทั้งยังสอดคล้องแนวนโยบายข้อริเริ่ม BRI และ GDI	- การวางตัวด้านการเมืองระหว่างประเทศ - การถูกบีบบังคับให้เลือกข้าง

(2) ด้านข้อมูลข่าวสาร สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Information)

สาระสำคัญ	ด้านบวก	ด้านลบ
- ยุทธศาสตร์ BRI ที่ส่งเสริมในด้านเศรษฐกิจอาจเป็นเส้นทางที่ทำให้จีนเข้ามามีบทบาทและมีอำนาจเพิ่มมากขึ้นในประเทศไทย	- การเปลี่ยนแปลงระเบียบโลกใหม่อาจทำให้การบริหารจัดการหรือการควบคุมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ของหน่วยงานภาครัฐมีความง่ายมากขึ้น - การผสมผสานของขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมจากการเคลื่อนย้ายของประชากร - การเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ	- เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและระบบนิเวศ

(3) ด้านการทหาร (Military)

สาระสำคัญ	ด้านบวก	ด้านลบ
- จีนให้ความสำคัญเนื่องจากเป็นภูมิภาคที่มีพรมแดนติดกับจีนและตั้งอยู่ใจกลางภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก	- การเข้ามามีบทบาทผ่านการลงทุนหรือการขยายอิทธิพลของจีนในพื้นที่ของประเทศไทย	- การวางตัวเพื่อถ่วงดุลอำนาจของทั้งสองประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพกับสหรัฐฯ และจีน - ภัยคุกคามไม่ตามแบบ

(4) ด้านเศรษฐกิจ (Economics)

สาระสำคัญ	ด้านบวก	ด้านลบ
- ยุทธศาสตร์ BRI ให้การสนับสนุนประเทศต่าง ๆ ผ่านทางเศรษฐกิจและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงด้านไฟฟ้าและพลังงาน	- การขยายตลาดสำหรับสินค้าไทยที่เป็นผู้ผลิตและส่งออกไปยังจีนและประเทศอื่นๆ ผ่านของโครงการรถไฟความเร็วสูงเส้นทางไทย-ลาว-จีน	- สินค้าของจีนที่นำเข้ามาอาจส่งผลกระทบต่อการผลิตสินค้าบางประเภทของไทย - การครอบงำด้านเศรษฐกิจของจีนในภูมิภาค

ผลกระทบเชิงยุทธศาสตร์

จากนโยบายดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ด้านการทหารกับอาเซียนและประเทศไทยทั้งเชิงบวกและเชิงลบ โดยมีแนวโน้ม ดังนี้

(1) ผลกระทบเชิงบวก

- การแข่งขันกันระหว่างสองมหาอำนาจ ทำให้ประเทศไทยต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อกำหนดนโยบายให้ครอบคลุมแบบรอบด้าน และมีเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อผลักดันให้เกิดผลเป็นรูปธรรม นำไปสู่โอกาสในเวทีระหว่างประเทศมากขึ้น

- การผลักดันการพัฒนาขีดความสามารถของกองทัพไทย ในด้านบุคลากร และอุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้มีความก้าวหน้า รวมทั้งพัฒนาความร่วมมือทางทหาร การถ่ายทอดเทคโนโลยีทางทหารเพื่อนำไปสู่การพัฒนากองทัพและการเป็นประเทศมหาอำนาจระดับกลาง (Middle Power) ในอนาคต

- ประเทศไทยมีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางระหว่างอาเซียนกับสหรัฐฯ และจีน ในการผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางยุทธศาสตร์ในการเจรจาเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับนานาประเทศ

(2) ผลกระทบเชิงลบ

- ประเทศไทยถูกกดดันและเสียเปรียบจากทั้งสองมหาอำนาจ การมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสาธารณรัฐประชาชนจีนมากกว่าประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน อาจส่งผลกระทบให้เกิดความไม่ไว้วางใจและเป็นอุปสรรคในการวางตัวของประเทศไทย

- การแข่งขันทางด้านเทคโนโลยีระหว่างมหาอำนาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด เกิดเป็นสนามความขัดแย้งระหว่างกลุ่มที่เป็นเจ้าเทคโนโลยี กับอีกกลุ่มที่ไม่มีความพร้อมทั้งเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม กลายเป็นวิกฤติด้านเทคโนโลยี (disrupt)

- การขาดเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศไทย การละเมิดสิทธิมนุษยชนและมนุษยธรรม และปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลกระทบถึงความสัมพันธ์ด้านการทหารกับสหรัฐฯ และการลดระดับความสัมพันธ์ โดยเฉพาะความช่วยเหลือทางทหาร การฝึกซ้อม/ผสม การฝึกศึกษา และการสนับสนุนอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ

- กรณีพิพาทเหนือหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ และสถานการณ์ที่ร้อนแรงในคาบสมุทรเกาหลี ก่อให้เกิดความตึงเครียดและความแตกแยกในอาเซียน

- จากการดำเนินนโยบายของประเทศมหาอำนาจ อาจทำให้ต่างชาติเข้ามามีอิทธิพลในการกำหนดนโยบายหรือยุทธศาสตร์ของประเทศไทย ส่งผลให้เสียเปรียบและได้รับประโยชน์น้อยกว่าที่ควรได้รับ

ท่าทีและบทบาทของประเทศไทย

- ประเทศไทยเป็นจุดยุทธศาสตร์และภูมิรัฐศาสตร์หลักในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เข้าไปร่วมมือในกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ที่ซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน การแข่งขันของมหาอำนาจในภูมิภาค คือ สหรัฐอเมริกาและจีนก่อให้เกิดการแข่งขันระหว่าง FOIP และ BRI ทำให้ประเทศไทยต้องมีท่าทีในด้านการต่างประเทศและความมั่นคงเพื่อรักษาดุลยภาพระหว่างประเทศและผลประโยชน์ของไทย

- ไทยสามารถแสดงบทบาทนำในการเป็น“ผู้ประสานงานในการสร้างความรู้” โดยการประสานงานจัดการสัมมนาที่ไม่แบ่งแยกกับประเทศมหาอำนาจที่ผ่านมาไทยใช้การจัดสัมมนาให้ความรู้เรื่อง การพัฒนา BRI หรือ FOIP กับประเทศมหาอำนาจแยกออกจากกัน โดยไม่ได้รวมตัวแสดงทั้งหมดตามอยู่ในเวทีเดียวกันซึ่งสามารถทำให้ไทยได้รับข้อมูลที่รอบด้านรวมถึงการพยายามรักษาดุลอำนาจของไทยระหว่างมหาอำนาจอนุภูมิภาคฯ ในการเป็นแกนกลางของอาเซียน

- ไทยอาจใช้ประเด็นเรื่อง การขนส่ง ความเชื่อมโยง เข้ามาเป็นแกนหลักเพราะเป็นประเด็นสาขาที่ทุกมหาอำนาจเห็นความสำคัญ

- ไทยอาจจะใช้นโยบายการทูตรอบทิศทาง เพื่อสร้างพันธมิตรความร่วมมือในมิติต่าง ๆ กับ นานาประเทศ โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ

- ยุทธศาสตร์การแข่งขันระหว่างมหาอำนาจด้านการเมือง เศรษฐกิจและความมั่นคงขึ้นอยู่กับผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest) ซึ่งสัมพันธ์กับความร่วมมือในประเทศต่าง ๆ ทั้งในและนอกภูมิภาคจึงมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ กรอบความร่วมมือด้านเศรษฐกิจในยุคที่ระบบโลกขับเคลื่อนด้วยการค้าเสรี

- ประเทศที่มีอำนาจขนาดกลางและขนาดเล็กควรพิจารณาบทบาทและความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจเพื่ออ้างไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ

ด้านเศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคงระหว่างประเทศที่เข้ามาอิทธิพลในรูปแบบ Hard Power และ Soft Power เพื่อรักษาดุลยภาพระหว่างมหาอำนาจในเวทีระหว่างประเทศซึ่งเป็นความท้าทายของไทยและประเทศต่าง ๆ ในประชาคมโลก

- ประเทศไทยมีสถานะเป็นมหาอำนาจระดับกลาง (Middle Power) ต้องวางตัวด้วยการรักษาสมดุลระหว่าง 2 มหาอำนาจ ไม่ควรเลือกข้าง โดยการรักษาสอดคล้องมีทั้งในแบบของการรักษาสอดคล้องเชิงรับและการรักษาสอดคล้องเชิงรุก โดยมีจุดยืนชัดเจนถึงผลประโยชน์ของชาติและสิ่งที่ประเทศไทยต้องการเป็นหลักสำคัญ

- ประเทศไทยควรดำเนินยุทธศาสตร์ที่เน้นกระจายความเสี่ยง (Mitigating Risks) ในสถานะที่โลกมีความผันผวนและความไม่แน่นอนสูง มหาอำนาจยังคงแข่งขันและผลักดันรุกและรับ จึงควรรักษาสอดคล้องและกระจายความเสี่ยงระหว่างจีนกับสหรัฐฯ เช่น ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของไทย ต้องพยายามเชื่อมโยงสร้างความสัมพันธ์ทางการทหารระหว่างกองทัพไทยกับกองทัพของทั้ง 2 ประเทศ เพื่อรักษาผลประโยชน์ในด้านการศึกษาของกองทัพ การซื้ออาวุธ ยุทธโศปกรณ์ และการแลกเปลี่ยนทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมด้านความมั่นคง อีกทั้งเพื่อไม่ให้เกิดภาพของการเลือกข้างของกองทัพและประเทศไทยในอนาคต การกระจายความเสี่ยงระหว่าง 2 มหาอำนาจจะทำให้ประเทศไทยไม่ถูกลดความสำคัญลง ไม่ว่าในช่วงเวลานั้นประเทศใดจะขึ้นเป็นมหาอำนาจ

- การให้ความสำคัญและสานสัมพันธ์กับมหาอำนาจลำดับที่สาม คือ รัสเซียและมหาอำนาจระดับกลาง ได้แก่ อินเดีย แอฟริกา ยุโรป ญี่ปุ่น กลุ่มประเทศลาตินอเมริกา เอเชียใต้ เอเชียกลาง รวมทั้งการรวมกลุ่มทางความมั่นคง และการค้าด้วย

- การลดการพึ่งพิงประเทศมหาอำนาจในด้านต่าง ๆ ลง เพื่อไม่ใ้มหาอำนาจใช้เป็นเครื่องกดดันไทยได้ เช่น ด้านการท่องเที่ยว ด้านเทคโนโลยี ด้วยการแพทย์

- การเสริมสร้างบทบาทของประเทศไทยในการเป็นผู้นำในระดับภูมิภาคมากยิ่งขึ้น ด้วยการมีบทบาทเชิงรุกในการประสานกับประเทศลุ่มแม่น้ำโขงเพื่อมีจุดยืนร่วมกันที่ชัดเจนในประเด็นนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับจีน และเพื่อสร้างอำนาจต่อรองจากการรวมกลุ่ม

- ในสถานะหลายขั้วอำนาจปัจจุบัน มหาอำนาจจะมีมากกว่า 2 ประเทศ การมีมหาอำนาจจำนวนมากอาจมีนัยสำคัญอยู่ 2 ประการ คือ การรักษาดุลอำนาจ (Power Balance) กับการเปลี่ยนผ่านของอำนาจ (Power Transition) การดุลอำนาจเกิดจากขีดความสามารถทั้งทางด้านการทหารและเศรษฐกิจในระดับโลกได้ถูกแบ่งแยกและกระจายออกไปจากศูนย์รวมที่มหาอำนาจหลักประเทศเดียว ซึ่งในที่นี้คือ สหรัฐฯ เมื่ออำนาจระหว่างมหาอำนาจได้สมดุล โอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งหรือสงครามระหว่างมหาอำนาจโดยตรงก็ลดลง อย่างไรก็ตาม ในอีกทางหนึ่ง การเปลี่ยนผ่านของอำนาจเกิดจากการแข่งขันแสวงหาอำนาจทางการเมืองและความร่ำรวยทางเศรษฐกิจ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อปกป้องสถานภาพความเป็นมหาอำนาจ และทำให้ความขัดแย้งหรือสงครามระหว่างมหาอำนาจมีโอกาสเกิดขึ้นได้มาก หากมหาอำนาจบริหารจัดการระบียบระหว่างประเทศไม่ดีเพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- รัฐบาลควรแสดงออกและยืนยันถึงการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยบนเวทีโลก เพื่อผลักดันให้สหรัฐฯ ลดการตัดสิทธิทางการค้าและมีความร่วมมือทางการทหารกับประเทศไทยมากขึ้น

- การรักษาสมดุลทางการทูตและการค้ากับสหรัฐฯ และจีน ให้อยู่ในจุดที่สามารถพึงพาอาศัยซึ่งกันได้อย่างเหมาะสมโดยยึดถือผลประโยชน์แห่งชาติเป็นหลัก ไม่เลือกข้าง

- การเสริมสร้างเครือข่ายพันธมิตรในอาเซียนเพื่อปรับดุลอำนาจภายในภูมิภาคให้เชื่อมโยงในมิติต่าง ๆ ที่ภูมิภาคสนใจร่วมกัน เพื่อถ่วงดุลและลดแรงเสียดทานระหว่างสหรัฐฯ กับจีน

- ผลักดันการเชื่อมโยงระบบโครงสร้างพื้นฐานของประเทศโดยใช้กลไกของโครงการระเบียงเศรษฐกิจ ระหว่าง BRI กับ ASEAN Connectivity โดยมีเป้าหมายระยะยาว คือ การเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งและโครงสร้างพื้นฐานของอาเซียนที่เชื่อมโยงภูมิภาคกับประเทศต่าง ๆ นอกเอเชีย

ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

- การสนับสนุนให้มีการจัดตั้งคลังสมองระดับชาติและคลังสมองระหว่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ในการประสานงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้งในประเทศและต่างประเทศระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคเอกชน

- การเตรียมพร้อมเพื่อรองรับการขยายอิทธิพลและบทบาทของสหรัฐฯ และจีน เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของประเทศไทยโดยยึดผลประโยชน์แห่งชาติเป็นหลัก และสามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นั้นได้อย่างเป็นรูปธรรมในอนาคต

ส่วนที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญ

ส่วนที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญ

ยุทธศาสตร์เป็นเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อร่วมกันผลักดันไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ยุทธศาสตร์จึงเป็นเสมือนเข็มทิศในการพัฒนาและมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่วางไว้สำหรับองค์กร ยิ่งองค์กรมีขนาดใหญ่เท่าใด ยุทธศาสตร์ที่รองรับก็จะมี ความซับซ้อน และเกี่ยวพันกับมิติที่หลากหลายมากขึ้น ผลลัพธ์จากยุทธศาสตร์ขององค์กร จึงไม่เพียงนำมาซึ่งการพัฒนาและความสำเร็จขององค์กรตนเองเท่านั้น แต่อาจส่งผลกระทบทั้งในทางที่เป็นผลดีและผลเสียต่อองค์กรอื่น ๆ และสังคมแวดล้อม องค์กรนั้น ๆ ด้วย เช่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาและขยายตลาดสินค้าของบริษัทใหญ่ อาจจะช่วยเพิ่มผลกำไรและได้นวัตกรรมใหม่ ๆ ให้กับบริษัท แต่ในทางกลับกันบริษัทขนาดเล็กและร้านค้าของประชาชนในพื้นที่นั้นก็อาจได้กำไรน้อยลงหรือต้องปิดกิจการไป เป็นต้น

จากตัวอย่างข้างต้น หากมองในภาพที่ใหญ่ขึ้นและเชื่อมโยงกับความมั่นคงของประเทศ ก็จะต้องกล่าวถึงยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งประเทศไทยมียุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 โดยมีวิสัยทัศน์ คือ การนำประเทศไปสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” และเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการนำหลักตามปรัชญาแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ นำมาซึ่งความอยู่ดี มีสุขของประชาชนไทยทุกคน โดยเหตุผลที่ต้องมียุทธศาสตร์ชาติก็เพื่อให้การพัฒนาประเทศนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่องตามกรอบที่วางไว้อย่างมั่นคงและยั่งยืน แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารของประเทศก็ตาม ซึ่งจะเห็นได้จากในหลายประเทศที่ได้มีการใช้แผนยุทธศาสตร์ชาติและประสบผลสำเร็จ เพราะมีความก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ อย่างเห็นได้ชัดเจน เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน เวียดนาม รวมทั้งมหาอำนาจอย่าง จีน รัสเซีย และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

จากการศึกษามหาอำนาจที่ขึ้นมามีอิทธิพลในระดับโลก โดยย้อนหลังกลับ
ไปประมาณ 500 ปี¹พบว่า ภายหลังจากสงครามขนาดใหญ่ระดับโลกเกิดการจัดระเบียบ
สร้างกฎเกณฑ์ และสถาบันระหว่างประเทศเป็นวงรอบ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
ด้านกำลังอำนาจของมหาอำนาจ การสลับกันมีบทบาทนำในระดับโลก และการให้
ความสำคัญกับประเทศหรือภูมิภาคต่าง ๆ ที่อาจส่งผลต่อการเป็นผู้นำทางทิศทาง
ของโลก ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เมื่อกล่าวถึงประเทศมหาอำนาจที่ทุกก้าวของการขยับตัว
จะส่งผลกระทบต่อสถานะทางเศรษฐกิจ ความสงบสุขของประชาคมโลก และ
ความมั่นคงของแต่ละประเทศ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน และสหพันธ์รัฐรัสเซีย
จะเป็น 3 ประเทศที่ไม่เคยหลุดจากการติดตามทิศทางการดำเนินนโยบายและท่าที
ในการตอบสนองต่อสถานการณ์ภายนอก ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะการเป็นประเทศ
ที่มีขนาดใหญ่ มีประชากรจำนวนมาก จึงมีทรัพยากรให้คัดสรรได้มาก ประกอบกับ
การเป็นผู้นำเทคโนโลยีขั้นสูง จึงสามารถสร้างนวัตกรรมและองค์ความรู้ที่ล้ำหน้า
นำประเทศอื่น ๆ

การวางยุทธศาสตร์ทั้งในด้านการแข่งขัน การมีความร่วมมือ และการสร้าง
สัมพันธภาพทางการทูตของทั้ง 3 ประเทศ ต่อประเทศต่าง ๆ จึงเป็นเสมือนกระดาน
หมากรุกที่มีการวางชิ้นเชิงเพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interests)
ของตน และแสวงหาผลประโยชน์เพิ่มเติมจากความสัมพันธ์กับประเทศอื่น ๆ ซึ่ง
ประเทศไทยก็คือ หมากรุกตัวหนึ่งในกระดานนี้ที่ไม่ว่ามหาอำนาจใดเดินหมาก ก็ย่อม
ส่งผลกระทบต่อเดินหมากในเชิง “รุก” และ “รับ” ของไทยด้วยเสมอ การศึกษาและ
วิเคราะห์ทิศทางยุทธศาสตร์ของประเทศเหล่านี้จากเอกสารทางการ เช่น National
Security Strategy หรือ White paper จึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อ
ประเทศไทย โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่กระทบต่อความมั่นคงและการรักษาดุลอำนาจ
(Power Balance) ระหว่างกัน

¹ Christopher Chase-Dunn, and E.N. Anderson, eds. The Historical Evolution of World-System (London: Palgrave, 2005) อ้างถึงใน หัสไชยญ์ มั่งคั่ง. ยุทธศาสตร์ของประเทศมหาอำนาจกับความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: ภาคพื้นฐานทางทฤษฎี.

และด้วยธรรมชาติของประเทศมหาอำนาจ ที่การดำเนินยุทธศาสตร์จะไม่ใช้เพียงการตอบสนองผลประโยชน์แห่งชาติของตนเองเท่านั้น แต่ยังเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ระหว่างประเทศเพื่อเสริมสร้างเสถียรภาพของตนในเวทีโลก จึงเป็นเหตุผลที่ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ในฐานะหน่วยงานด้านความมั่นคงและคลังสมองของกองทัพไทย จัดทำเอกสารทบทวนยุทธศาสตร์ (Strategic Reviews) เรื่อง “ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ : ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย” ขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเตรียมความพร้อม การกำหนดท่าทีของกองทัพ และประเทศไทยต่อมหาอำนาจแต่ละประเทศ และการให้ข้อเสนอแนะทางยุทธศาสตร์สำหรับกองทัพและองค์กรภาคความมั่นคงของประเทศไทยต่อไป

1.1 วัตถุประสงค์ของการจัดทำ

- (1) เพื่อศึกษาสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของประเทศไทย สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐประชาชนจีน ในประเด็นเป้าหมาย แนวทาง และวิธีการ
- (2) เพื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ของมหาอำนาจทั้ง 2 ประเทศที่ส่งผลต่อความมั่นคงของประเทศไทย
- (3) เพื่อเสนอแนวทางการวางบทบาทของไทยในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อรองรับกับยุทธศาสตร์ของมหาอำนาจทั้ง 2 ประเทศ

1.2 วิธีการศึกษา

ในการศึกษารั้งนี้การดำเนินการมีรายละเอียดต่อไปนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

- การศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการ บทความ เอกสารประกอบการบรรยาย ตำรา บทความทางวิชาการภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ บทความวิเคราะห์ และข่าวภาคภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

- การประชุมวิชาการ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ เรื่อง “ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ : ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย” จัดโดย ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ณ ห้องประชุม 421 อาคารอเนกประสงค์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2566

- การลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างวันที่ 17 – 20 กรกฎาคม 2566 ณ จว.นครราชสีมา และ จว.หนองคาย เพื่อเก็บข้อมูลเอกสารศึกษาทางวิชาการ (Working Paper) “ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ : ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย”

การวิเคราะห์และสรุปผล ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ มาทำการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และการสังเคราะห์ผล (Synthesis) เพื่อสรุปผล

ส่วนที่ 2

ยุทธศาสตร์สหรัฐอเมริกา

ส่วนที่ 2

ยุทธศาสตร์สหรัฐอเมริกา

สหรัฐฯ มุ่งให้ความสำคัญต่อค่านิยมในเรื่องประชาธิปไตย (Democracy) เสรีภาพ (Freedom) และสิทธิมนุษยชน (Human Rights) เป็นหลัก ซึ่งเป็นเสมือน Soft Power ที่สำคัญและยั่งยืนมาถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ แผนยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐฯ ฉบับใหม่ เมื่อเดือน ต.ค.65 มีเนื้อหาที่ระบุชัดเจนถึงความพยายามในการจัดระเบียบโลกบนพื้นฐานหลักนิติธรรม (Rule of Law) ที่สหรัฐฯ ยังต้องการรักษาความเป็นผู้นำต่อไป โดยมุ่งให้ชาติพันธมิตรและหุ้นส่วนในภูมิภาคมีความก้าวหน้าไปพร้อมกัน โดยการวางยุทธศาสตร์ Indo-Pacific บนหลักการ 5 ประการ ได้แก่ 1) เสรีภาพและเปิดกว้าง (Free and Open) 2) การเชื่อมโยง (Connected) 3) ความเจริญรุ่งเรือง (Prosperous) 4) ความมั่นคง (Secure) และ 5) ความยืดหยุ่น ยั่งยืน (Resilient) ในขณะที่การจำกัดการขยายอิทธิพลของจีน ที่ต้องการก้าวเป็นผู้นำโลก (The World's Leading Power) ด้วยศักยภาพด้านเทคโนโลยีและนโยบายการเปิดกว้างทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศของจีนในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกนั้น ถือเป็นความท้าทายอย่างยิ่งต่อสหรัฐฯ ที่ต้องเอาชนะจีนให้ได้ในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และสกัดกั้นการเติบโตของจีน ในขณะเดียวกันสหรัฐฯ ยังคงต้องจำกัดรัสเซียซึ่งยังคงถือเป็นภัยคุกคามสำคัญต่อเสถียรภาพและสันติภาพระหว่างประเทศ หากสหรัฐฯ ยังต้องการที่จะรักษาอิทธิพลของตนทั่วโลกดังเดิม โดยยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐฯ 2022 มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐฯ 2022 (National Security Strategy 2022)

หนึ่งในมาตรการหลักภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะยาวของสหรัฐฯ (National

Security Strategy of the United States of America – NSS) ที่ประกาศในปี 2017 ซึ่งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ที่จะเข้ารับตำแหน่งต้องดำเนินนโยบายในระยะเวลา 4 ปี (1 สมัย) ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและมหายุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกนี้ โดยประธานาธิบดีแต่ละคนอาจมีการตีความขอบเขตการดำเนินการทางยุทธศาสตร์ (strategic way) และมีเครื่องมือในการดำเนินยุทธศาสตร์ (strategic means) ที่แตกต่างกัน

ภายใต้การบริหารของประธานาธิบดีโจ ไบเดน สหรัฐฯ นั้น ได้เปิดเผยแผนยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติฉบับใหม่² เมื่อเดือนตุลาคม 2565 หลังจากที่ล่าช้ามานานเพราะสงครามในยูเครน โดยมีเนื้อหาเรื่องการจำกัดการขยายอิทธิพลของจีน ในขณะที่เน้นย้ำความสำคัญของการทำงานร่วมกับชาติพันธมิตรเพื่อต่อสู้กับความท้าทายต่าง ๆ ต่อโลกประชาธิปไตย ยุทธศาสตร์ในรัฐบาลประธานาธิบดีโจ ไบเดน มิได้แสดงถึงการปรับเปลี่ยนด้านนโยบายต่างประเทศมากนัก แต่ได้เน้นถึงมุมมองของทำเนียบขาวว่า

“ความเป็นผู้นำของสหรัฐฯ คือ กุญแจสำคัญในการเอาชนะภัยคุกคามต่าง ๆ ต่อโลก เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลก และการขยายตัวของระบอบเผด็จการยุทธศาสตร์ฉบับนี้ระบุว่า ตั้งแต่ช่วงก่อนที่รัสเซียจะรุกรานยูเครน จีนถือเป็นประเทศที่ทำลายต่อระเบียบโลกมากที่สุด และสหรัฐฯ ต้องเอาชนะจีนให้ได้ในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ หากต้องการรักษาอิทธิพลของอเมริกาทั่วโลกดังเดิม”

---

² White House. (2022). **National Security Strategy 2022**, [Online] Retrieved from <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf> [March 31, 2023]

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐฯ 2022 มีสาระสำคัญแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การแข่งขันในอนาคต

*“โลกกำลังเปลี่ยนแปลงในจุดเปลี่ยนที่สำคัญในประวัติศาสตร์โลก
สหรัฐฯ สามารถกำหนดอนาคตแห่งการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่นี้”*

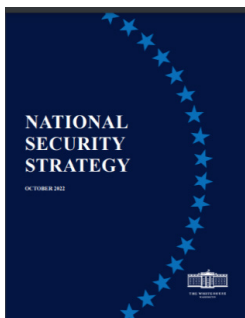
1.1 ความท้าทายทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่

1.1.1 การจัดระเบียบโลกที่สหรัฐฯ ต้องการรักษาความเป็นผู้นำต่อไป โดยมุ่งให้ชาติพันธมิตรและหุ้นส่วนมีความก้าวหน้าไปพร้อมกัน ในขณะที่จีนเป็นความท้าทายที่สหรัฐฯ ให้ความสำคัญมากที่สุดและมีผลกระทบต่อการจัดระเบียบโลก จากความเป็นระบอบอัตตาธิปไตย (Autocracies) ที่กำลังบ่อนทำลายประชาธิปไตย (Democracies) ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของระเบียบโลกใหม่ตามแนวคิดของสหรัฐฯ

1.1.2 ความท้าทายร่วมกันของโลก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โรคระบาด ภัยก่อการร้าย ความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน และเงินเฟ้อ ซึ่งล้วนสำคัญต่อทั้งระดับประเทศและระดับโลก และเป็นเรื่องที่น่าวิตกที่ต้องตระหนักและร่วมมือกัน

ดังนั้น ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐฯ มุ่งมั่นไปสู่อนาคตที่เสรี เปิดกว้าง และมั่นคง โดยจะอยู่บนรากฐานของผลประโยชน์แห่งชาติ ที่กำหนดกรอบแนวทางเพื่อรองรับความท้าทายใน 3 ประการ ดังนี้

1) การปกป้องความปลอดภัยของชาวอเมริกัน อันจะต้องเผชิญกับความท้าทายที่ไม่ได้มาจากมหาอำนาจและคู่แข่งระดับภูมิภาคเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความท้าทายที่มาจากผู้กระทำภายนอกภาครัฐที่มีความรุนแรงและกลุ่มหัวรุนแรง และภัยคุกคามจากสภาพภูมิอากาศการเปลี่ยนแปลง โรคระบาด การโจมตีทางอินเทอร์เน็ต และการบิดเบือนข้อมูล

2) การขยายความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ และการแสวงหาโอกาส แต่สหรัฐฯ ต้องกำหนดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจใหม่ในแง่ของการดำรงชีวิต ครอบครัว ที่ทำงาน มากกว่าผลกำไรของบริษัทหรือความมั่งคั่งของชาติ โดยรวมที่มีความจำเป็นต่อเศรษฐกิจ การฟื้นตัวโดยมีพื้นฐาน มาจากการเติบโตอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง ตลอดจน การลงทุนเพื่อส่งเสริมนวัตกรรม เสริมสร้างความสามารถในการ แข่งขันของชาติ การผลิตที่มีรายได้ดี และการสร้างห่วงโซ่ อุปทานอเมริกันสำหรับสินค้าสำคัญ และขยายโอกาสสำหรับชาวอเมริกันทุกคน และ สหรัฐฯ

3) การตระหนักและปกป้องค่านิยมประชาธิปไตยที่เป็นหัวใจของ วิถีชีวิตแบบอเมริกัน นั้นหมายความว่า มากกว่าแค่การรักษาสภาพที่เป็นอยู่ แต่ หมายถึง การฟื้นฟูระบอบประชาธิปไตย การดำเนินชีวิตตามอุดมคติและค่านิยมของ ชาวอเมริกันทุกคน และจุดยืนเพื่อค่านิยมของสหรัฐฯ ในต่างประเทศ รวมถึง การเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของระบอบประชาธิปไตยของโลกเพื่อต่อสู้กับภัยคุกคาม ต่อสังคมเสรี

1.2 บทบาทที่ยั่งยืนของสหรัฐฯ

ความต้องการของสหรัฐฯ ที่มีจุดมุ่งหมายและความแข็งแกร่งต่อ บทบาทในโลก ในขณะที่โลกเผชิญกับความไม่มั่นคงและการแตกแยกมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเงินเพื่อทั่วโลก ตั้งแต่การระบาดโควิด-19 ที่ส่งผลต่อการใช้ชีวิตที่ลำบาก ทั่วโลก กฎหมายพื้นฐานและหลักการต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมถึง กฎบัตรสหประชาชาติและการปกป้องรัฐธรรมนูญจากการรุกรานโดยประเทศ เพื่อนบ้าน ความเสี่ยงจากความขัดแย้งระหว่างประเทศมหาอำนาจที่มีมากขึ้น ระบอบ ประชาธิปไตยและอำนาจอธิปไตยที่มีส่วนร่วมในการแข่งขัน เพื่อแสดงให้เห็นว่า ระบอบการปกครองสามารถส่งถึงประชาชนได้ การแข่งขันเพื่อพัฒนาและปรับใช้

เทคโนโลยีพื้นฐานที่จะเปลี่ยนความมั่นคงและเศรษฐกิจที่จะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ผลประโยชน์ร่วมกันบนความร่วมมือระดับโลกอาจล้มเหลวแม้ว่าจะจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือในเรื่องสำคัญ

แม้ว่าสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศจะมีความขัดแย้งมากขึ้น แต่สหรัฐฯ ยังคงเป็นมหาอำนาจของโลกด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจของสหรัฐฯ ประชากรของสหรัฐฯ นวัตกรรมของสหรัฐฯ และกำลังทหารของสหรัฐฯ ยังคงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งของชาติ ได้แก่ ความเฉลียวฉลาด ความคิดสร้างสรรค์ ความยืดหยุ่น การกำหนดค่านิยมของชาวอเมริกัน ความหลากหลาย และสถาบันประชาธิปไตย ความเป็นผู้นำทางเทคโนโลยีและพลวัตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาผู้เชี่ยวชาญ การสื่อสารอย่างชาญฉลาด และการทหาร ที่ยังไม่มีใครเทียบได้ สหรัฐฯ ยังคงมุ่งมั่นที่จะนำประสบการณ์ที่เรียนรู้จากความล้มเหลวและความสำเร็จมาปรับใช้และประยุกต์พลังอำนาจกับประเทศพันธมิตรและหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ที่จะเข้ามาเสริมความแข็งแกร่งแก่สหรัฐฯ นอกจากนี้ การที่สหรัฐฯ เป็นประเทศประชาธิปไตยขนาดใหญ่และมีความหลากหลาย ครอบคลุมประชากรจากทั่วทุกมุมโลก ทำให้มักเกิดความเห็นต่างจากอีกฝ่าย ในขณะที่ความท้าทายจากคู่แข่งภายนอกที่เป็นระบอบอัตตาธิปไตยก็เพิ่มความท้าทายต่อสหรัฐฯ เช่นกัน

1.3 การแข่งขันระหว่างประชาธิปไตยและอัตตาธิปไตย

นานาประเทศที่สนับสนุนวิสัยทัศน์ “เสรี เปิดกว้าง มั่งคั่ง และปลอดภัย” รวมถึงพันธมิตรประชาธิปไตยในยุโรปและแปซิฟิก เป็นเสมือนพันธมิตรประชาธิปไตยหลักทั่วโลกที่จะสานต่อวิสัยทัศน์ไปยังระดับภูมิภาคและระเบียบโลก ซึ่งหากประเทศใดไม่ยอมรับหลักการและไม่ได้ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย การดำเนินความสัมพันธ์นั้นจะเป็นไปตามกฎระเบียบระหว่างประเทศ

สหรัฐฯ จะมุ่งมั่นสนับสนุนสิทธิมนุษยชนและยืนหยัดความเป็นหนึ่งเดียวกันต่อเสรีภาพ (Freedom) และศักดิ์ศรี (Dignity) เพื่อความต่อเนื่องในการดำเนินงานที่สำคัญในการสร้างหลักประกันความเสมอภาคและการปฏิบัติที่เท่าเทียม

ภายใต้กฎหมายของประเทศ สหรัฐฯ มุ่งมั่นในการทำงานที่จะส่งเสริมประชาธิปไตยให้แข็งแกร่งทั่วโลก เพราะการปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีประสิทธิภาพเหนือกว่าระบอบเผด็จการในการปกป้องศักดิ์ศรีของมนุษย์ นำไปสู่สังคมที่มั่นคงและยืดหยุ่น ความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ และหุ้นส่วนความมั่นคงของสหรัฐฯ และการส่งเสริมระเบียบโลกที่สงบสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สหรัฐฯ จะดำเนินการเพื่อแสดงให้เห็นว่าระบอบประชาธิปไตยสามารถเกิดขึ้นได้ จากการทำงานร่วมกันระหว่างรัฐบาลประชาธิปไตยและภาคเอกชน เพื่อช่วยให้การเกิดประชาธิปไตยใหม่นั้นแสดงถึงความเป็นรูปธรรมที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง ดังเช่นยุทธศาสตร์ความมั่นคงของสหรัฐฯ ที่วางอยู่บนรากฐานของผลประโยชน์แห่งชาติ มุ่งที่จะปกป้องความมั่นคงของชาวอเมริกัน มุ่งขยายความมั่งคั่ง และโอกาสทางเศรษฐกิจ พร้อมทั้งการปกป้องประชาธิปไตยอันถือเป็นคุณค่าในวิถีชีวิตของชาวอเมริกันเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม ยุทธศาสตร์ชาติสหรัฐฯ ได้กำหนดคุณค่าทางอุดมการณ์ใหม่่ว่า สหรัฐฯ เป็น “ฝ่ายประชาธิปไตย (Democracy)” ที่มีพันธมิตรประกอบด้วย ประเทศในทวีปยุโรปและอินโด-แปซิฟิก ซึ่งรวมถึง ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และประเทศที่แสดงความโน้มเอียงไปทางตะวันตกอย่างสิงคโปร์ ทำการต่อสู้แข่งขันกับ “ฝ่ายอัตตาธิปไตย (Autocracy)” ที่นำโดยจีนและรัสเซีย โดยมีอิหร่านและเกาหลีเหนือที่กำลังแพร่ขยายชีปนาวุธ โดรน อาวุธนิวเคลียร์ และแทรกแซงกิจการภายในประเทศเพื่อนบ้าน เป็นแนวร่วม

1.4 ความท้าทายในยุคแห่งการแข่งขัน

การแข่งขันทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นระหว่างระบอบประชาธิปไตยและระบอบอัตตาธิปไตย แนวโน้มสำคัญที่ต้องเผชิญ คือ ความท้าทายข้ามชาติ (Transnational Challenges) ซึ่งไม่เคารพต่อพรมแดนและส่งผลกระทบต่อนานาประเทศ อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของการแข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์และความซับซ้อนที่มักจะทำให้การแข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์รุนแรงยิ่งขึ้น และความท้าทาย

ร่วมกัน (Shared Challenges) ในประเด็นการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งและเป็นไปได้ต่อทุกประเทศ หากทั่วโลกไม่มีการดำเนินการอย่างทันทั่วถึงในช่วงทศวรรษนี้ อุณหภูมิโลกจะเกินเกณฑ์วิกฤติภาวะโลกร้อนที่ 1.5 องศาเซลเซียส อันจะส่งผลกระทบต่อสภาพอากาศอันเลวร้าย เหตุฉุกเฉินด้านมนุษยธรรมจะยิ่งเลวร้ายลง ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้นานาประเทศต่างแข่งขันกันเพื่อชิงความได้เปรียบด้านทรัพยากรและพลังงาน การปฏิวัติพลังงานเพื่อขจัดวิกฤติสภาพภูมิอากาศ ความต้องการด้านมนุษยชนที่เพิ่มขึ้น ความไม่มั่นคงทางอาหาร และภัยคุกคามด้านสุขภาพ ตลอดจนความไม่มั่นคงจากความขัดแย้งและการอพยพที่มากขึ้น นอกจากนี้ ประเด็นจากการแพร่ระบาดโรคโควิด-19 ได้แสดงให้เห็นถึงความท้าทายต่อโลกอย่างยิ่งที่ได้คร่าชีวิตและสร้างความเสียหายต่อการดำรงชีวิตของคนทั่วโลก ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจที่ไม่สมดุลในห่วงโซ่อุปทานที่ขยายวงกว้างและทวีความรุนแรงทั่วโลก นำไปสู่การแข่งขันด้านพลังงานและความไม่มั่นคงทางอาหารซึ่งทวีความท้าทายด้านความมั่นคงอย่างยิ่ง

1.5 ภาพรวมของยุทธศาสตร์ 6 ประการ ได้แก่

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ “เสรี เปิดกว้าง มั่งคั่ง และระบียบความมั่นคงระหว่างประเทศปลอดภัย” สหรัฐฐา จะมุ่งใช้ความพยายาม 3 ประการ ได้แก่ 1) การลงทุนสร้างอำนาจและอิทธิพลของชาติ 2) การใช้การทูตสร้างความเข้มแข็งร่วมกับชาติพันธมิตร และ 3) การเสริมสร้างความแข็งแกร่งและปรับปรุงกองทัพให้ทันสมัย เพื่อมีความพร้อมในการแข่งขันทางยุทธศาสตร์กับมหาอำนาจ ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดต่อไปในส่วนที่ 2

สำหรับ แนวทางเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันทางยุทธศาสตร์ของสหรัฐฐา 6 ประการ ได้แก่

1) การแบ่งแยกระหว่างนโยบายต่างประเทศและนโยบายในประเทศ ซึ่งนโยบายต่างประเทศจะประสบความสำเร็จได้ เมื่อสหรัฐฐา นั้นลงทุนในการพัฒนาความเจริญรุ่งเรืองภายในประเทศ อันสอดคล้องตามค่านิยมของสหรัฐฐา

เช่น การลงทุนในนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็น เทคโนโลยีชีวภาพ พลังงานสะอาด เป็นต้น

2) พันธมิตรและหุ้นส่วนของสหรัฐฯ ทั่วโลกจะเป็นยุทธศาสตร์และองค์ประกอบที่สำคัญของสหรัฐฯ ในการเสริมสร้างสันติภาพและความสงบ ซึ่งองค์การนาโต้ (NATO) เป็นพันธมิตรที่แข็งแกร่งที่สุดในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก

3) ความท้าทายที่สหรัฐฯ ต้องเผชิญ โดยสหรัฐฯ มองจีนเป็นความท้าทายทางภูมิรัฐศาสตร์ที่สำคัญอย่างยิ่งของสหรัฐฯ สำหรับรัสเซียเป็นภัยคุกคามแบบซึ่งหน้าและต่อเนื่องต่อระเบียบความมั่นคงในภูมิภาคของยุโรป

4) สหรัฐฯ จะหลีกเลี่ยงสิ่งล่อใจจากการแข่งขันและจะยังคงมีส่วนร่วมกับประเทศต่าง ๆ ตามวิสัยทัศน์ เพื่อส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองในทุกภูมิภาค โดยสหรัฐฯ จะดำเนินการตามวาระเพื่อสันติภาพและความมั่นคง

5) สหรัฐฯ จะนำโลกาภิวัตน์มาปรับเปลี่ยนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ความไม่เท่าเทียมที่ขยายวงกว้างทั้งภายในและระหว่างประเทศ การผงาดขึ้นของจีนที่เป็นทั้งคู่แข่งและคู่ค้า และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใหม่ เป็นต้น

6) การสื่อสารของสหรัฐฯ ต่อนานาชาติ จะมุ่งตามวิสัยทัศน์ เพื่อร่วมปฏิบัติตามระเบียบโลกในอนาคต และอาศัยความร่วมมือประเทศพันธมิตรและหุ้นส่วน ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง สิ่งแวดล้อม อากาศ มหาสมุทร อวกาศ และไซเบอร์สเปซที่ต้องปรับปรุงให้ทันสมัยและแข็งแกร่งขึ้น เพื่อรับมือกับความท้าทายที่มีร่วมกันต่อไป

ส่วนที่ 2 การเสริมสร้างความแข็งแกร่งในชาติ

“สำหรับอนาคต สหรัฐฯ มุ่งในการเป็นผู้นำของทุกความท้าทาย ตั้งแต่การแพร่ระบาดของโควิด-19 ไปจนถึงสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง ความสงบสุข และความมั่นคง คักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชน ซึ่งสหรัฐฯ ดำเนินเพียงลำพังไม่ได้ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกับพันธมิตรและหุ้นส่วน เพื่อสร้างอนาคตที่ดีกว่าและรักษาโลกใบนี้”

2.1 การลงทุนสร้างอำนาจและอิทธิพลของชาติ

สหรัฐฯ มุ่งรักษาและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อเอาชนะคู่แข่งและรับมือกับความท้าทาย ด้วยการลงทุนภายในประเทศที่สำคัญความสำเร็จในอนาคตของสหรัฐฯ ขึ้นอยู่กับความแข็งแกร่งและความยืดหยุ่นภายในของชาติ โดยเฉพาะความเข้มแข็งของชนชั้นกลางที่เป็นหัวใจสำคัญต่อความมั่นคงของชาติสหรัฐฯ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และประชาธิปไตย

2.1.1 ความได้เปรียบในการแข่งขัน มุ่งเสริมความแข็งแกร่งของชาติ ด้วยการใช้นวัตกรรมขับเคลื่อน แม้ว่าตลาดการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 จะเผชิญกับความท้าทายในเรื่องการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว การแทรกแซงห่วงโซ่อุปทานโลก การละเมิดตลาดของจีนและตัวแสดงอื่น ๆ รวมถึงวิกฤติโลกร้อน เป็นต้น

2.1.2 การลงทุนในยุทธศาสตร์นวัตกรรมและอุตสาหกรรมสมัยใหม่ สหรัฐฯ มุ่งผลักดันอุตสาหกรรมใหม่และยุทธศาสตร์นวัตกรรมในภาคเอกชน มุ่งรักษาความปลอดภัยต่อโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ พัฒนาความมั่นคงทางไซเบอร์ พัฒนาความมั่นคงทางทหาร และประการสำคัญ คือ การให้ความสำคัญต่อการวิจัยและพัฒนาด้านเซมิคอนดักเตอร์ (Semiconductors) ผ่านกฎหมายชิปและวิทยาศาสตร์ (the CHIPS and Sciences Act) นอกจากนี้ ในปี ค.ศ.2022 สหรัฐฯ ได้ออกพระราชบัญญัติลดอัตราเงินเฟ้อ (the Inflation Reduction Act) เพื่อสนับสนุนการลงทุนภายในประเทศและลดการปล่อยคาร์บอนร้อยละ 40 ในปี 2030 เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาและความมั่นคงในอนาคต

2.1.3 การลงทุนในทรัพยากรบุคคล สหรัฐฯ มุ่งเสริมความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจจากฐานล่างสู่ยอดบนสุด โดยให้ความสำคัญกับ “คน” เป็นอันดับแรกในการเพิ่มความเท่าเทียมด้านประกันสุขภาพ การฝึกอบรมระยะยาว การเสริมสร้างทักษะ การศึกษาและฝึกอบรมที่มีคุณภาพสูงในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ โดยเฉพาะสำหรับผู้หญิง เพื่อเสริมสร้าง

ขีดความสามารถทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังกำหนดเงื่อนไขการอพยพเข้าประเทศและระบบผู้ลี้ภัยที่ยุติธรรม มีมนุษยธรรม และมีกฎหมาย เพื่อให้สหรัฐฯ ยังคงเป็นที่หนึ่งของประเทศจุดหมายปลายทางของโลก

2.1.4 การเสริมสร้างความแข็งแกร่งในประชาธิปไตย อันเป็นแกนหลักของระบอบการปกครองในสหรัฐฯ ยึดหลักนิติธรรมและมุ่งมั่นที่จะปกป้องความเสมอภาคและศักดิ์ศรีของประชาชนทุกคน แม้ว่าในช่วงที่ผ่านมาจะระบอบประชาธิปไตยถูกท้าทายจากภายนอก แต่สหรัฐฯ ยังคงยึดมั่นต่ออุดมคติและทำเพื่อประชาธิปไตยที่ดีขึ้นต่อไป ไม่ว่าจะเป็นการยอมรับต่อเสียงข้างมาก การเลือกตั้ง ระบบธรรมาภิบาล ความเสมอภาค เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

2.2 การใช้การทูตสร้างความเข้มแข็งร่วมกับชาติพันธมิตร

ชาติพันธมิตรและประเทศหุ้นส่วนทั่วโลกของสหรัฐฯ จะร่วมปกป้องและพัฒนาผลประโยชน์ การสร้างเครือข่ายนี้จะรวบรวมแนวร่วมที่แข็งแกร่งในการปกป้องโลกที่เสรี เปิดกว้าง มั่งคั่ง และปลอดภัย ตามแนวทางของระบอบประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน

2.2.1 ความร่วมมือด้านการเปลี่ยนแปลง ความท้าทายต่าง ๆ ที่สหรัฐฯ เผชิญอยู่ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากชาติพันธมิตรและประเทศหุ้นส่วนเป็นกุญแจสำคัญในการแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันตามแนวทางระบอบประชาธิปไตยที่มุ่งทำให้โลกสงบสุขและเจริญรุ่งเรืองมากขึ้น นอกจากนี้จะอาศัยสนธิสัญญาและองค์การนาโต้ (NATO) ในการต่อต้านการรุกรานและการข่มขู่ ขณะที่สหรัฐฯ ก็ได้ปรับปรุงกองทัพให้ทันสมัยและการเสริมความแข็งแกร่งภายในประเทศ เพื่อเสริมขีดความสามารถในการป้องกันปรามกับความท้าทายต่าง ๆ

พันธมิตรและหุ้นส่วนของสหรัฐฯ มีบทบาทสำคัญต่อนโยบายความมั่นคงแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง 8 ทศวรรษ ซึ่งจะต้องลึกซึ้งและทันสมัยยิ่งขึ้นในอนาคตต่อไป อาทิ องค์การนาโต้ (NATO) ที่รับผิดชอบในความเป็นเอกภาพหนึ่งเดียวและความแข็งแกร่งเพื่อยับยั้งการรุกรานของรัสเซียในยุโรป แม้ว่านาโต้ได้รับรองการประชุมใหม่ในการประชุมสุดยอดมาดริด (Madrid Summit) ปี 2022 เพื่อจัดการกับความท้าทายเชิงระบบจากจีนและความเสี่ยงต่อความมั่นคงอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นไซเบอร์หรือโลกร้อน ซึ่งฟินแลนด์และสวีเดนยืนยันขอเข้าร่วมเป็นพันธมิตร นอกจากนี้ การก่อตั้งสภาเทคโนโลยีและการค้าสหรัฐฯ และยุโรป (US-EU Trade and Technology Council) ขึ้นใหม่เพื่อประสานงานแนวทางการจัดตั้งกฎของเทคโนโลยีโลก เศรษฐกิจ และประเด็นการค้าโลก ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานคุณค่าประชาธิปไตยร่วมกัน สำหรับ **กลุ่มพันธมิตรออคัส (AUKUS)** ซึ่งประกอบด้วย ออสเตรเลีย (AU) สหราชอาณาจักร (UK) สหรัฐฯ (US) ที่ผนึกกำลังสร้างแนวร่วมใหม่ทางความมั่นคงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกและส่งเสริมการบูรณาการด้านการป้องกันประเทศและเทคโนโลยีที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น มากไปกว่านั้น สหรัฐฯ ยังคงความร่วมมือกับ**กลุ่ม Five Eyes** ได้แก่ ออสเตรเลีย แคนาดา นิวซีแลนด์ และสหราชอาณาจักร อีกด้วย และ**กลุ่ม QUAD** ที่นำโดย สหรัฐฯ พร้อมด้วยญี่ปุ่น อินเดีย และออสเตรเลีย ที่มุ่งจัดการแสดงถึงความท้าทายในภูมิภาคและความพยายามต่ออินโด-แปซิฟิก ไม่ว่าจะเป็นการต่อสู้กับโควิด-19 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความร่วมมือในความมั่นคงไซเบอร์ และการส่งเสริมโครงสร้างมาตรฐานระดับสูงและความมั่นคงทางสุขภาพ ซึ่งประเด็นการแข่งขันทางเทคโนโลยีนั้น เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการแข่งขันในอนาคต

ยิ่งไปกว่านั้น สหรัฐฯ ยังคงให้ความสำคัญต่อการแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ ในการรวมพันธมิตรในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกและยุโรป และมุ่งพัฒนาแนวทางความร่วมมือใหม่ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยมี **กลุ่ม G7** ในฐานะคณะกรรมการขับเคลื่อนประชาธิปไตยของโลกและการมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนวิสัยทัศน์

ที่มีร่วมกันต่อระเบียบโลก ซึ่งกลุ่ม G7 จะมีความแข็งแกร่งยิ่งขึ้นเมื่อประเทศที่มีเป้าหมายสอดคล้องเข้าร่วม เช่น จากการประชุมสุดยอดปี 2022 ที่อาร์เจนตินา อินเดีย อินโดนีเซีย เซเนกัล แอฟริกาใต้ และยูเครน ซึ่งมีผลประโยชน์ร่วมต่อสหรัฐฯ นอกจากนี้ พันมิตรและหุ้นส่วนในยุโรปนั้น ก็ยังคงดำเนินบทบาทในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก รวมถึงการสนับสนุนเสรีภาพ รักษาความสงบสุข และความมั่นคงตามระเบียบโลก โดยยืนหยัดต่อสู้กับรัสเซียและร่วมมือกับยุโรปและสหราชอาณาจักรในการแข่งขันกับจีน

2.2.2 โลกที่ครอบคลุม ทุกประเทศต้องการมีกฎที่มั่นคงและเปิดกว้างซึ่งเคารพต่ออธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของตน มีความยุติธรรมในการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจจะระหว่างกัน และส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน และช่วยให้เกิดความร่วมมือในความท้าทายที่มีร่วมกัน ซึ่งนานาประเทศต่างไม่เห็นด้วยต่อการรุกราน การบีบบังคับ และการแทรกแซงจากภายนอก โดยสหรัฐฯ จะช่วยสร้างและรักษาแนวร่วมที่มีส่วนร่วมกับประเทศเหล่านี้และใช้ประโยชน์จากจุดแข็งร่วมกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันอย่างกว้างขวางและคืบคลานต่อไป การเสริมสร้างระบบพหุภาคีตามหลักการขององค์การสหประชาชาติและการเคารพต่อกฎหมายระหว่างประเทศ โดย 141 ประเทศทั่วโลกแสดงการสนับสนุนต่อที่ประชุมสมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติในการประณามการรุกรานยูเครนของรัสเซีย ซึ่งทำให้เห็นได้ว่า แนวทางของการมีส่วนร่วมของทุกภูมิภาคในทุกประเด็นไม่เพียงแค่การต่อต้าน แต่แสดงออกถึงสิ่งที่ต้องทำ โดยในปี 2022 สหรัฐฯ ได้ร่วมมือกับอาเซียนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานสะอาดและความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาค นอกจากนี้ ยังเกิดการเริ่มต้นของโครงการรณรงค์การสนับสนุนการค้าและการลงทุนในแอฟริกาของสหรัฐฯ (the Prosper Africa Build Together Campaign) เพื่อกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจทั่วทั้งทวีปและส่งเสริมการค้าและการลงทุนในภาคพลังงานสะอาด สุขภาพ และเทคโนโลยีดิจิทัล มากไปกว่านั้น สหรัฐฯ ได้พัฒนาความร่วมมือกับประเทศในมหาสมุทรแอตแลนติก เพื่อกำหนดและดำเนินแนวทางเพื่อร่วมพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ และธรรมาภิบาลทางทะเล อันเป็นความท้าทายที่โลกตะวันตกเผชิญอยู่ โดยนำความรู้เรื่องทางเศรษฐกิจของประเทศ

พันธมิตรสหรัฐฯ มาขับเคลื่อนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจและความเคลื่อนไหวในภูมิภาคผ่านแนวทางแถลงการณ์ลอสแอนเจลิสว่าด้วยการอพยพและปกป้อง (the Los Angeles Declaration on Migration and Protection) สำหรับในตะวันออกกลางสหรัฐฯ ดำเนินงานเพื่อเพิ่มการป้องกันปรามต่ออิหร่าน ลดความขัดแย้งในภูมิภาค เพิ่มการบูรณาการอย่างแนบแน่นต่อกลุ่มพันธมิตรที่หลากหลายในภูมิภาค และหนุนเสถียรภาพด้านพลังงาน

2.2.3 โลกที่รุ่งเรือง สหรัฐฯ จะสร้างการทำงานร่วมกับพันธมิตรและหุ้นส่วนในการพัฒนาและขยายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของชาวอเมริกัน แม้จะต้องเผชิญกับโรคติดต่อ การก่อการร้าย ลัทธิหัวรุนแรง การอพยพแบบไม่ปกติ และภัยคุกคามอื่น ๆ ซึ่งไม่จำกัดพรมแดนและเป็นความท้าทายต่อการพัฒนาอย่างยิ่ง ถือเป็นภัยคุกคามข้ามชาติที่เป็นวัฏจักร โดยเฉพาะโรคโควิด-19 ที่ทำให้การพัฒนาหยุดชะงักและแสดงให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียม ความขัดแย้งที่ยืดเยื้อ ความเปราะบางที่เพิ่มขึ้น การฟื้นคืนของอำนาจนิยม และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่กระทบต่อความเป็นอยู่ของผู้คนและความมั่นคงของโลก ตัวอย่างเช่น สงครามรัสเซีย-ยูเครนที่เห็นถึงภัยคุกคามด้านความมั่นคงทางอาหาร ด้านพลังงาน และความยากจนที่มากขึ้น โดยสหรัฐฯ จะดำเนินการมุ่งมั่นที่จะบรรลุตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) ซึ่งอาศัยการแสวงหาความร่วมมือและการพัฒนาพันธมิตรในการทำงาน รวมถึงการจัดหาเงินทุน ความเป็นมนุษย์ธรรม การพัฒนา และการสร้างสันติสุข โดยผ่านแผนฉุกเฉินของประธานาธิบดีสำหรับการปรับความยืดหยุ่นและการสนับสนุนประชาธิปไตยผ่านความร่วมมือเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตย นอกจากนี้ สหรัฐฯ ได้ดำเนินการในการพัฒนาแนวทางความมั่นคงต่อระบบสุขภาพทั่วโลกตามหลักมนุษยธรรม เพื่อจัดการกับต้นตอของความเปราะบาง และการลงทุนในผู้หญิง เด็ก และกลุ่ม LGBTQ1+ เพื่อก้าวสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.3 การเสริมสร้างความแข็งแกร่งและพัฒนากองทัพให้ทันสมัย

กองทัพสหรัฐฯ เป็นกองกำลังต่อสู้ที่แข็งแกร่งที่สุดในโลก สหรัฐฯ ไม่ลังเลที่จะใช้กำลังเมื่อมีความจำเป็นเพื่อปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติ แต่ก็จะเป็นทางเลือกสุดท้าย โดยพิจารณาเมื่อมีวัตถุประสงค์และภารกิจที่ชัดเจนสามารถบรรลุผลได้ ซึ่งสอดคล้องกับค่านิยมและกฎหมาย ควบคู่ไปกับเครื่องมือที่ไม่ใช่ทางทหาร และต้องเป็นภารกิจที่ผ่านการยินยอมจากประชาชนชาวอเมริกัน ซึ่งแนวทางด้านการป้องกันประเทศจะระบุอยู่ใน “ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศปี 2022 (The 2022 National Defense Strategy of the United States of America)” ซึ่งสหรัฐฯ ให้คำมั่นสัญญาว่า กองทัพสหรัฐฯ จะช่วยพัฒนาและปกป้องผลประโยชน์ของชาติที่สำคัญ โดยวิธีการทางการทูต การเผชิญการรุกราน การขัดขวางความขัดแย้ง แสดงความแข็งแกร่ง และการปกป้องคนอเมริกันและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจท่ามกลางการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ซึ่งบทบาทของกองทัพ คือ การมุ่งรักษาและรับข้อได้เปรียบในการสู้รบเพื่อจำกัดคู่แข่ง โดยกองทัพจะมีบทบาทเร่งด่วนในการรักษาและเสริมสร้างการป้องปรามต่อจีน ซึ่งเป็นความท้าทายที่สำคัญโดยสหรัฐฯ จะดำเนินการอย่างมีระเบียบต่อการป้องกันมาตุภูมิ ยับยั้งการโจมตี และต่อต้านการรุกรานต่อสหรัฐฯ พันธมิตร และหุ้นส่วนของสหรัฐฯ นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังรวมการป้องปรามแบบผสมผสาน (Integrated Deterrence) โดยการใช้ความคิดในการรณรงค์ (campaigning mindset) อาทิ การจัดลำดับกิจกรรมทางทหารที่เชื่อมโยงอย่างมีเหตุผล เพื่อจัดลำดับความสำคัญที่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ และสหรัฐฯ จะสร้างกองกำลังที่ยืดหยุ่นและระบบนิเวศทางทหารเพื่อสร้างความมั่นใจว่าสหรัฐฯ สามารถปฏิบัติหน้าที่เหล่านี้ได้ในอนาคต

ส่วนที่ 3 ลำดับความสำคัญต่อมหาอำนาจอื่น

*“ความท้าทายที่สหรัฐฯ ต้องเผชิญนั้นมากมาย
แต่ขีดความสามารถของสหรัฐฯ ต้องมากกว่าพันธะสัญญาที่ยังคงอยู่
ซึ่งสหรัฐฯ ยังคงยืนกรานในการแก้ปัญหาต่อนานาชาติ
ด้วยการทำงานร่วมกัน เพื่ออนาคตและเพื่อทุกคน”*

3.1 การแข่งขันของจีนและรัสเซีย ที่มีความใกล้ชิดต่อกันมากขึ้น ซึ่งเป็นความท้าทายอย่างยิ่ง สหรัฐฯ จึงให้ความสำคัญในการรักษาความได้เปรียบในการแข่งขันต่อจีน ในขณะเดียวกันต้องกำจัดการเสี่ยงที่ถือว่ายังคงอันตรายอย่างยิ่ง

3.1.1 จีน เป็นคู่แข่งประเทศเดียวที่มีความตั้งใจในการจัดระเบียบโลกและมีกำลังอำนาจทางเศรษฐกิจ การทูต การทหาร และเทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้น จีนมีความพยายามขยายอิทธิพลในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก และก้าวเป็นผู้นำโลก (The world's leading power) โดยอาศัยความสามารถด้านเทคโนโลยีและอิทธิพลที่เพิ่มขึ้นเหนือสถาบันการเงินเพื่อสร้างเงื่อนไขต่อรูปแบบเผด็จการ (Authoritarian) และหล่อหลอมการใช้เทคโนโลยีที่เป็นบรรทัดฐานทั่วโลก เพื่อผลประโยชน์และค่านิยมของจีนเอง ซึ่งจีนมักใช้อำนาจทางเศรษฐกิจบีบบังคับประเทศต่าง ๆ ต่อผลประโยชน์จากการเปิดกว้างของเศรษฐกิจระหว่างประเทศ แต่ขณะเดียวกันก็จำกัดการเข้าถึงตลาดภายใน โดยพยายามให้โลกต้องพึ่งพาจีนมากยิ่งขึ้น ในขณะที่จีนก็ลดการพึ่งพาประเทศอื่น ๆ นอกจากนี้ จีนยังได้ลงทุนในการพัฒนากองทัพให้ทันสมัยอย่างรวดเร็วและมีศักยภาพในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก เสริมความแข็งแกร่งและเข้าถึงทั่วโลก โดยพยายามลดพันธมิตรของสหรัฐฯ ทั้งในระดับภูมิภาคและโลก

ในขณะเดียวกัน จีนเป็นศูนย์กลางของเศรษฐกิจโลกและส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความท้าทายร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการสาธารณสุข ซึ่งเป็นเรื่องที่จีนและสหรัฐฯ สามารถร่วมสร้างสันติสุขและมีส่วนร่วมในความก้าวหน้าของมนุษยาร่วมกันได้

สำหรับยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ ต่อจีน มี 3 ประการ ได้แก่ 1) การลงทุนพื้นฐานเพื่อสร้างความแข็งแกร่งในเรื่องความสามารถในการแข่งขัน นวัตกรรม ความยืดหยุ่น และประชาธิปไตย 2) ความพยายามในการประสานสอดคล้องกับพันธมิตรและหุ้นส่วนที่มีจุดประสงค์ร่วมกันในด้านต่าง ๆ และ 3) การแข่งขันอย่างมีความรับผิดชอบกับจีน เพื่อปกป้องผลประโยชน์และสร้างวิสัยทัศน์ในอนาคต ทั้งด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมือง การทหาร ข้าราชการ และธรรมาภิบาลในระดับโลก

นานาประเทศพันธมิตรและหุ้นส่วนโดยเฉพาะในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก เป็นประเทศที่อาจถูกจีนบีบบังคับและมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ต่อเอกราช ความมั่นคง และความเจริญรุ่งเรือง สหรัฐฯ จึงจะมุ่งสนับสนุนให้ประเทศเหล่านั้นสามารถตัดสินใจตามผลประโยชน์และค่านิยมของตน รวมถึงการสนับสนุนทางเศรษฐกิจ การพัฒนาที่ไม่ใช่เพียงการแข่งขันเท่านั้น แต่เพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อาทิ โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล แรงงานในห่วงโซ่อุปทาน และการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และการไร้การควบคุม ซึ่งจีนต้องรับผิดชอบต่อการละเมิดการค้าล้ำเส้นพรมแดนในจีนเฉิง หรือการละเมิดสิทธิมนุษยชนในทิเบต การทำลายอำนาจปกครองตนเองและเสรีภาพในฮ่องกง โดยสหรัฐฯ ให้ความสำคัญเร่งด่วนต่อการเสริมกำลังทหาร เพื่อป้องกันการคุกคามต่อพันธมิตรและหุ้นส่วนในภูมิภาค และสามารถช่วยเหลือประเทศเหล่านั้นในการปกป้องตนเองได้

ในขณะที่ การแข่งขันทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น สหรัฐฯ ยังคงมุ่งที่การแข่งขันอย่างรับผิดชอบ โดยความพยายามแสวงหายุทธศาสตร์ที่มีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น ผ่านมาตรการลดความเสี่ยงจากการเพิ่มกำลังทหารโดยไม่ตั้งใจ การปรับปรุงการสื่อสารในภาวะวิกฤติ สร้างความโปร่งใสร่วมกัน และมุ่งให้จีนเข้าร่วมในความพยายามควบคุมอาวุธที่เป็นทางการมากขึ้น นอกจากนี้ สหรัฐฯ เติบโตที่จะทำงานร่วมกับจีน หากเป็นเรื่องผลประโยชน์ที่ตรงกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสภาพภูมิอากาศ โรคระบาด การไม่แพร่กระจายเชื้อ การต่อต้านยาเสพติด วิกฤติความมั่นคงทางอาหารของโลก และประเด็นปัญหาเศรษฐกิจมหภาค กล่าวโดยสรุป คือ สหรัฐฯ จะมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์กับจีนในทุกด้านที่จะสามารถกระทำได้ แต่จะยังคงหลักการที่ดำเนินอยู่

แม้ว่าจะแตกต่างในเรื่องระบอบการปกครอง แต่สายสัมพันธ์ของครอบครัวและมิตรสหายยังคงเชื่อมโยงคนจีนและคนอเมริกันต่อไป

3.1.2 รัสเซีย ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา รัสเซียดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบจักรวรรดินิยมโดยมีความมุ่งหมายที่จะล้มล้างองค์ประกอบสำคัญของระเบียบระหว่างประเทศ ซึ่งเห็นได้จากการรุกรานยูเครนอย่างเต็มรูปแบบเพื่อโค่นล้มรัฐบาลยูเครนและต้องการให้ยูเครนกลับมาอยู่ในการควบคุมของรัสเซีย ด้วยความพยายามเริ่มต้นตั้งแต่ปี 2014 ที่เกิดการยึดคาบสมุทรไครเมีย การแทรกแซงทางทหารในซีเรีย ความพยายามบั่นทอนประเทศเพื่อนบ้านโดยใช้ข่าวกรองและไซเบอร์ ความพยายามในการบั่นทอนกระบวนการประชาธิปไตยในยุโรป เอเชียกลาง และทั่วโลก การแทรกแซงการเมืองของสหรัฐฯ ความพยายามสร้างความแตกแยกในหมู่คนอเมริกัน นอกจากนี้ รัสเซียภายใต้ประธานาธิบดีปูตินยังละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชนฝ่ายตรงข้าม การปิดกั้นสื่อเสรี ซึ่งระบบการเมืองของรัสเซียในขณะนี้ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

สหรัฐฯ ได้ใช้ความพยายามลดความเป็นปรปักษ์ต่อรัสเซีย และพยายามสร้างความร่วมมือในด้านต่าง ๆ แต่รัสเซียปฏิเสธความพยายามเหล่านี้ รัสเซียจึงเป็นภัยคุกคามต่อเสถียรภาพและสันติภาพระหว่างประเทศ ซึ่งไม่ได้หมายถึงการต่อสู้ระหว่างตะวันตกกับรัสเซีย แต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับหลักพื้นฐานของกฎบัตรสหประชาชาติที่รัสเซียเป็นภาคี โดยเฉพาะเรื่องการเคารพในอำนาจอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน และการห้ามการยึดครองดินแดนจากสงคราม สหรัฐฯ จึงพยายามเป็นผู้นำในการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกับประเทศต่าง ๆ เพื่อต่อต้านการยึดครองยูเครนของรัสเซีย โดยการสนับสนุนด้านความมั่นคงให้ยูเครนสามารถป้องกันตนเองได้ รวมทั้งการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม เศรษฐกิจ และการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างอำนาจอธิปไตยของยูเครน ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือด้านผู้พลพ และการรวมพลังกับนานาประเทศที่จะทำให้รัสเซียต้องรับผิดชอบต่อการกระทำที่เกิดขึ้น โดยสหรัฐฯ พันมิตร และหุ้นส่วน จะช่วยให้สงครามรัสเซียในยูเครนเป็นยุทธศาสตร์

ที่ล้มเหลว ซึ่งทั่วทั้งยุโรป นาโต้ และสหภาพยุโรป ได้รวมเป็นหนึ่งเดียวที่จะยืนหยัดต่อสู้กับรัสเซียและปกป้องค่านิยมที่มีร่วมกัน และจำกัดเศรษฐกิจที่สำคัญของรัสเซีย รวมถึงการป้องกันประเทศ การบิน และอวกาศที่จะทำให้รัสเซียอ่อนแอลงและสั่นคลอนองค์การของยุโรป โดยมีพันธมิตรหลัก คือ องค์การนาโต้ที่จะเสริมความแข็งแกร่งในการป้องกันและป้องปราม โดยเฉพาะทิศตะวันออก เช่น ฟินแลนด์และสวีเดนในการเข้าร่วมนาโต้ซึ่งจะช่วยให้นาโต้มั่นคงและมีขีดความสามารถที่เข้มแข็งยิ่งขึ้น นอกจากนั้น สหรัฐฯ ได้ให้ความสำคัญในการเสริมความแข็งแกร่งต่อภัยคุกคามที่เห็นได้จากรัสเซีย รวมถึง “ภัยคุกคามสมมาตร” ในเชิงกว้าง ยิ่งไปกว่านั้น สงครามรัสเซียได้บั่นทอนสถานะของรัสเซียเอง เมื่อเปรียบเทียบกับจีนและประเทศมหาอำนาจอื่น ๆ ในเอเชีย เช่น อินเดียและญี่ปุ่น

แนวทางการดำเนินการของสหรัฐฯ ต่อรัสเซียจะขึ้นอยู่กับผลจากสงครามที่มียูเครน โดย **จุดยืนของสหรัฐฯ ต่อรัสเซีย** คือ 1) จะสนับสนุนยูเครนในการต่อสู้ เพื่ออิสรภาพ โดยการช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจและสนับสนุนการรวมตัวกับสหภาพยุโรป 2) จะพิทักษ์แผ่นดินทุกตารางนิ้วของประเทศสมาชิกนาโต้ โดยมุ่งกระชับความสัมพันธ์กับประเทศพันธมิตรอย่างลึกซึ้งเพื่อดันรัสเซียไม่ให้สร้างความเสียหายต่อความมั่นคงในยุโรป 3) จะป้องปรามและตอบโต้หากจำเป็นต่อการกระทำของรัสเซียที่คุกคามผลประโยชน์หลักของสหรัฐฯ 4) จะไม่ยินยอมให้รัสเซียหรือประเทศใดใช้หรือข่มขู่ที่จะใช้อาวุธนิวเคลียร์ โดยสหรัฐฯ ยังคงให้ความสนใจในการรักษาเสถียรภาพทางยุทธศาสตร์และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการควบคุมอาวุธที่กว้างขวาง โปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อความสำเร็จตามสนธิสัญญาลดอาวุธยุทธศาสตร์ฉบับใหม่ หรือ New START (Strategic Arms Reduction Treaty) และการจัดการด้านความมั่นคงของยุโรปขึ้นใหม่ และ 5) จะรักษาและพัฒนาแบบแผนปฏิสัมพันธ์กับรัสเซีย เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันต่อไป

3.2 ความร่วมมือในความท้าทายร่วมกัน สหรัฐฯ จะต้องรักษาและเพิ่มความร่วมมือระหว่างประเทศต่อความท้าทายต่าง ๆ แม้ว่าการแข่งขันระหว่างรัฐจะสูงขึ้น

เพราะผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน แต่การแข่งขันอย่างรับผิดชอบนั้นจำเป็นอย่างยิ่ง ยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ ในการจัดการกับความท้าทายที่มีร่วมกัน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือในระดับโลกด้วย 2 แนวทาง คือ 1) สหรัฐฯ จะมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่กับทุกประเทศและองค์กรต่าง ๆ เพื่อร่วมมือกันต่อภัยคุกคามที่มีร่วมกัน รวมถึงการกดดันให้เกิดการปฏิรูป หากความร่วมมือยังไม่เพียงพอ และ 2) สหรัฐฯ จะเพิ่มความพยายามเป็นสองเท่าในการกระชับความร่วมมือกับพันธมิตรที่มีความเห็นตรงกัน ซึ่งทั้ง 2 แนวทางนี้ สหรัฐฯ จะพยายามใช้ประโยชน์จากการแข่งขันเชิงบวก ส่งเสริมการแข่งขันไปสู่จุดสูงสุด เพื่อเพิ่มความพยายามต่อระดับนานาชาติต่อไป ในประเด็นดังต่อไปนี้

3.2.1 ความมั่นคงด้านพลังงานและโลกร้อน วิกฤติสภาพ

ภูมิอากาศเป็นความท้าทายที่ทั่วโลกเผชิญ ภาวะโลกร้อนขึ้น สภาพภูมิอากาศรุนแรงระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น จะเป็นอันตรายต่อผู้คน ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงทางอาหารและน้ำ สุขอนามัย โครงสร้างพื้นฐาน และความมั่นคงของชาติ นานาประเทศต่างเริ่มดำเนินการวางแผนนโยบายความมั่นคงแห่งชาติภายในประเทศในการต่อต้านและรับมือกับภัยคุกคามจากสภาพภูมิอากาศที่รุนแรง โดยสหรัฐฯ พยายามกระตุ้นโลกกับผลกระทบที่เกิดขึ้น ผ่านการประชุมสุดยอดผู้นำด้านสภาพอากาศ การประชุม Major Economies Forum ด้านพลังงานและสภาพภูมิอากาศ และกระบวนการของข้อตกลงปารีส (Paris Agreement) ที่จะช่วยให้ประเทศต่าง ๆ บรรลุและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมตามที่กำหนด เช่น การลดการปล่อยก๊าซ การจัดการกับก๊าซมีเทนและมลพิษ การจัดการกับเหล็กและอะลูมิเนียม เป็นต้น ในขณะที่สงครามรัสเซีย-ยูเครน ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการเร่งเปลี่ยนจากพลังงานฟอสซิลเป็นพลังงานสะอาด ซึ่งไม่สามารถเกิดขึ้นได้เพียงข้ามคืน ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำงานร่วมกันกับประเทศพันธมิตรเพื่อประกันความมั่นคงด้านพลังงานและการเข้าถึงห่วงโซ่อุปทานที่สำคัญอย่างปลอดภัย และสร้างความยุติธรรม ผ่านสำนักงานพลังงานระหว่างประเทศ (International Energy Agency) คณะทำงานสหรัฐฯ - ยุโรป ว่าด้วยความมั่นคงทางพลังงานของ

ยุโรป (The U.S.-E.U. Task Force on European Energy Security) คณะมนตรีพลังงานสะอาดและนวัตกรรม (The Clean Energy Ministerial and Mission Innovation) เป็นต้น

3.2.2 โรคระบาดและการป้องกันทางชีวภาพ จากโรคโควิด-19 ที่คร่าชีวิตผู้คนทั่วโลก ซึ่งการแพร่ระบาดหรือโรคติดต่อในอนาคตอาจรุนแรงยิ่งขึ้น ดังนั้น ควรมีกรอบในการดำเนินการในระดับประเทศเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการแพร่ระบาดและการป้องกันทางชีวภาพในอนาคต ซึ่งสหรัฐฯ ต้องมีการเตรียมความพร้อมการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า การเฝ้าระวังโรค การแบ่งปันข้อมูล การพยากรณ์ การพัฒนา การผลิต และการส่งมอบมาตรการตอบโต้ทางการแพทย์ รวมถึงการพัฒนาและการผลิตเทคโนโลยีชีวภาพที่ปลอดภัย ซึ่งสหรัฐฯ ยังคงให้คำมั่นสัญญาในการเป็นผู้นำรายใหญ่ที่สุดขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization) เพื่อความมั่นคงด้านสุขภาพทั่วโลก ซึ่งประเด็นนี้ทุกประเทศควรมีส่วนร่วมต่อการสาธารณสุขทั่วโลก ผ่านองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งสหรัฐฯ จะกระชับความสัมพันธ์เพื่อผลักดันการปฏิรูปการเตรียมรับมือกับการแพร่ระบาดในอนาคตต่อไป นอกจากนี้ จะจัดการกับความเสี่ยงทางชีวภาพทั้งเจตนาและโดยบังเอิญที่เพิ่มขึ้นเพื่อลดความเสี่ยงทางชีวภาพที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการวิจัยโดยการสร้างบรรทัดฐานและแนวปฏิบัติด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ

3.2.3 ความไม่มั่นคงทางอาหาร ระบบอาหารในปัจจุบันตกอยู่ภายใต้การคุกคามจากหลายสถานการณ์ เช่น ผลกระทบจากสงครามรัสเซีย-ยูเครน ผลกระทบจากโรคโควิด-19 ภัยพิบัติ และความขัดแย้งที่ยืดเยื้อ เป็นต้น ทำให้ความไม่มั่นคงทางอาหารกลายเป็นเรื่องสำคัญยิ่งและทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ซึ่งสหรัฐฯ ได้พยายามให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมผ่านโครงการอาหารโลก (World Food Program) และบริจาคแก่ประเทศที่ประสบกับวิกฤตินี้ในระยะยาว สหรัฐฯ พยายามหาความร่วมมือร่วมกันต่อความท้าทายความไม่มั่นคงทางอาหารในอนาคต

3.2.4 การควบคุมอาวุธและการไม่แพร่ขยายอาวุธ เป็นความท้าทายระดับโลกที่สำคัญยิ่ง ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือที่ยั่งยืนในการป้องกัน

การแพร่กระจายอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูงและวัสดุฟิสไซล์ (fissile) ซึ่งสหรัฐอเมริกาจะร่วมทำงานกับพันธมิตรและหุ้นส่วน ภาคประชาสังคม และองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างการควบคุมอาวุธและกลไกการไม่แพร่ขยายอาวุธ โดยเฉพาะช่วงเวลาแห่งความขัดแย้งซึ่งมีความเสี่ยงสูงที่จะบานปลายมากขึ้น จึงจำเป็นต้องจัดการกับภัยคุกคามด้วยการควบคุมอาวุธนิวเคลียร์ผ่านการควบคุมอาวุธใหม่และการไม่แพร่ขยายอาวุธ โดยสหรัฐฯ ยังคงจะแสวงหาการมีส่วนร่วมเชิงปฏิบัติการกับคู่แข่งต่อยุทธศาสตร์ความมั่นคงและการลดความเสี่ยง ซึ่งแนวทางนี้จะเน้นถึงมาตรการที่ต่อต้านการแข่งขันด้านอาวุธที่มีรายจ่ายสูง ลดโอกาสความผิดพลาดจากการคำนวณ และการเสริมกลยุทธการป้องปรามของสหรัฐฯ และพันธมิตร โดยสหรัฐฯ จะพยายามควบคุมอาวุธในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ตามกรอบสนธิสัญญาไม่แพร่ขยายอาวุธนิวเคลียร์ (Nuclear Non-Proliferation Treaty) สนธิสัญญาว่าด้วยการห้ามทดลองนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ (Comprehensive Test Ban Treaty Organization) ทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (International Atomic Energy Agency) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในองค์การสหประชาชาติ เพื่อขยายขอบเขตการไม่ใช้อาวุธนิวเคลียร์ ซึ่งสหรัฐฯ จะสนับสนุนองค์การห้ามอาวุธเคมีและอนุสัญญาอาวุธชีวภาพ และเสริมสร้างบรรทัดฐานในการต่อต้านการครอบครองและการใช้อาวุธเคมีและอาวุธชีวภาพ และสหรัฐฯ ยังคงเป็นผู้นำโลกในการประสานงานเพื่อป้องกันการนำวัสดุนิวเคลียร์และรังสีวิทยาของกลุ่มก่อการร้าย และมุ่งออกแบบการจัดการกับเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่ต่อประเทศที่เกี่ยวข้อง

3.2.5 การก่อการร้าย ในปัจจุบันภัยคุกคามการก่อการร้ายมีความหลากหลายทางอุดมการณ์และกระจายตัวไปยังทั่วทุกพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มอัลกออิดะฮ์ (Al-Qaeda) กลุ่มรัฐอิสลามในอิรักและซีเรีย (Islamic State of Iraq and Syria: ISIS) และกองกำลังที่เกี่ยวข้องที่ขยายจากอัฟกานิสถานและตะวันออกกลาง ไปยังแอฟริกาและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งซีเรีย เยเมน และโซมาเลีย ยังคงเป็นเขตการขยายของกลุ่มก่อการร้าย ซึ่งเป็นพันธมิตรในพื้นที่และกลายเป็นตัวแสดงที่ยึดมั่นในความขัดแย้งในระดับภูมิภาค ซึ่งกลุ่มนี้ยังคงดำเนินการ

ต่อการโจมตีสหรัฐฯ แม้ว่าที่ผ่านมาการต่อต้านการก่อการร้ายและแรงกดดันจากการบังคับใช้กฎหมายจะสามารถจำกัดขีดความสามารถของกลุ่มนี้ได้ แต่อย่างไรก็ตามสหรัฐฯ ก็ได้เผชิญกับภัยคุกคามที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากกลุ่มหัวรุนแรงภายในประเทศสหรัฐฯ ดังนั้น สหรัฐฯ จะเพิ่มความร่วมมือและการสนับสนุนต่อพันธมิตรทั่วโลกโดยเปลี่ยนยุทธศาสตร์จาก “สหรัฐฯ ขับเคลื่อนโดยพันธมิตร” เป็น “พันธมิตรขับเคลื่อนโดยสหรัฐฯ” ที่จำเป็นต้องสร้างหรือขยายระบบเพื่อป้องกัน ปกป้อง และตอบสนองต่อภัยคุกคาม รวมถึงการเสริมสร้างความแข็งแกร่งต่อการบังคับใช้กฎหมายและระบบการตัดสิน พัฒนาการแบ่งปันข้อมูลภัยคุกคาม ยกระดับความปลอดภัยชายแดน และการป้องกันผู้เข้าร่วมกลุ่มก่อการร้ายและการระดมพลไปสู่ความรุนแรงซึ่งสหรัฐฯ และพันธมิตรจะสนับสนุนหลักธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการรักษาเสถียรภาพการพัฒนาเศรษฐกิจ และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่ดำเนินอยู่

3.3 การสร้างกฎเพื่อเป็นแนวทาง ตั้งแต่ปี 1945 สหรัฐฯ เป็นผู้นำในการสร้างบรรทัดฐานและมาตรฐานเพื่อควบคุมการค้าและลงทุนระหว่างประเทศ นโยบายเศรษฐกิจ และเทคโนโลยี กลไกเหล่านี้ทำให้เป้าหมายทางเศรษฐกิจและภูมิรัฐศาสตร์ของสหรัฐฯ ก้าวหน้าขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อผู้คนทั่วโลกโดยการกำหนดรูปแบบปฏิสัมพันธ์ของรัฐบาลและเศรษฐกิจ ที่เน้นการสอดคล้องกับผลประโยชน์และค่านิยมของพันธมิตรสหรัฐฯ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีจึงมีความเสี่ยงและอาจเป็นอันตรายต่อการแก้ไขปัญหาที่ต้องเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีความไม่ปลอดภัยตั้งแต่ห่วงโซ่อุปทาน จนถึงความไม่เท่าเทียมที่กว้างขวางขึ้น ไปจนถึงการใช้มาตรการทางเศรษฐกิจ ดังนั้น การร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดกับพันธมิตร สหรัฐฯ จึงจำเป็นที่จะต้องสร้างกฎที่ยุติธรรม ควบคู่กับการรักษาความได้เปรียบทางเศรษฐกิจประกอบด้วย

3.3.1 เทคโนโลยี เป็นศูนย์กลางของการแข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์ของความมั่นคงแห่งชาติ เศรษฐกิจ และประชาธิปไตย ทั้งในปัจจุบันและอนาคต สหรัฐฯ และพันธมิตร เป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ได้สนับสนุนความเจริญ

รุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ และความแข็งแกร่งทางทหารมายาวนาน แม้ในทศวรรษหน้า เทคโนโลยีสำคัญและที่เกิดขึ้นใหม่จะเข้ามาปรับโฉมในระบบเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงกองทัพ และปรับรูปแบบโลก สหรัฐฯ มุ่งมั่นที่จะใช้เทคโนโลยีสู่อากาศ ที่เพิ่มความปลอดภัย ความเจริญรุ่งเรือง และค่านิยมของคนอเมริกันและระบอบ ประชาธิปไตย ยุทธศาสตร์ด้านเทคโนโลยีของสหรัฐฯ จะช่วยให้สหรัฐฯ และประเทศ ประชาธิปไตยอื่น ๆ ทำงานร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการคิดค้นตัวยาใหม่ ๆ การเพิ่ม ขึ้นของอาหารสุขภาพที่จะส่งผลต่อการเติบโตที่ยั่งยืน ความหลากหลาย และความ แข็งแกร่งของห่วงโซ่อุปทานการผลิต การจัดหาพลังงานโดยไม่พึ่งพาเชื้อเพลิงฟอสซิล เป็นต้น การลงทุนใหม่นี้ จะช่วยให้สหรัฐฯ มีฐานอุตสาหกรรมการผลิตที่จะปกป้อง ความมั่นคง ความมั่งคั่ง และค่านิยม ซึ่งจะทำงานร่วมกับพันธมิตรในการควบคุม ปรับ และส่งเสริมเทคโนโลยีพื้นฐานในอนาคตต่อไป

3.3.2 การรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ สังคมดิจิทัลและความเสี่ยงจากการหยุดชะงักหรือการทำลายผ่านการโจมตีทางไซเบอร์มีความเสี่ยง เพิ่มขึ้น ดังเช่น รัสเซียที่บั่นทอนความสามารถของประเทศต่าง ๆ ในการให้บริการแก่ ประชาชน เป็นต้น สหรัฐฯ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมืออย่างใกล้ชิด กับประเทศพันธมิตรและหุ้นส่วน เช่น กลุ่ม QUAD เพื่อกำหนดมาตรฐาน สำหรับ โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญเพื่อปรับปรุงความยืดหยุ่นทางไซเบอร์ และสร้างความ สามารถโดยรวมเพื่อตอบสนองต่อการโจมตีที่รวดเร็ว สหรัฐฯ ได้เปิดตัวความร่วมมือ นวัตกรรมใหม่ (innovative partnerships) เพื่อขยายความร่วมมือในการบังคับใช้ กฎหมาย ความผิดต่ออาชญากรรมทางไซเบอร์ และต่อต้านการใช้สกุลเงินดิจิทัล ที่ผิดกฎหมาย สหรัฐฯ จึงมุ่งเสริมสร้างบรรทัดฐานที่บรรเทาภัยคุกคามทางไซเบอร์และ เพิ่มเสถียรภาพในไซเบอร์สเปค โดยตั้งเป้าหมายที่จะยับยั้งการโจมตีทางไซเบอร์จาก ผู้ที่มิชอบทั้งภาครัฐและเอกชน และจะตอบโต้อย่างเด็ดขาดด้วยเครื่องมือที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม สหรัฐฯ ยังคงส่งเสริมการปฏิบัติตามกรอบที่รับรองโดยสมาชิกใหญ่ แห่งสหประชาชาติว่าด้วยพฤติกรรมของรัฐที่มีความรับผิดชอบในโลกไซเบอร์

3.3.3 การค้าและเศรษฐกิจ ความเจริญรุ่งเรืองของสหรัฐฯ ยังคงอาศัยการค้าที่เป็นธรรม เปิดกว้าง และระบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ซึ่งสหรัฐฯ ได้รับประโยชน์มายาวนานจากความสามารถในการค้าระหว่างประเทศและการส่งเสริมการเติบโตของเศรษฐกิจโลก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการค้าเสรีภาคผู้บริโภค การเข้าถึงตลาดต่างประเทศเพื่อส่งเสริมการส่งออกและการจ้างงานของสหรัฐฯ ในขณะเดียวกัน ได้มีกฎเกณฑ์มายาวนานในการควบคุมการค้าและวิธีการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจที่ถูกละเมิดโดยตัวแสดงที่ไม่ใช่ตลาด (non-market actors) เช่น จีน ที่ได้ออกแบบการให้สิทธิพิเศษในการเคลื่อนย้ายคนงานและสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันและไม่สามารถครอบคลุมพรมแดนทางเศรษฐกิจ รวมถึงการค้าดิจิทัลสหรัฐฯ ต้องอาศัยความร่วมมือจากพันธมิตรและหุ้นส่วนทั่วโลกเพื่อสร้างความเติบโตผ่านกลไกความร่วมมือทางเศรษฐกิจอินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Economic Framework: IPEF) และกรอบการทำงานของอเมริกาสำหรับความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ (The Americas Prosperity for Economic Prosperity) ซึ่งสหรัฐฯ พยายามปรับปรุงระบบการค้าเพื่อส่งเสริมการเติบโตที่เท่าเทียมและยืดหยุ่น ส่งเสริมการค้าที่แข็งแกร่ง ต่อต้านการแข่งขัน และรับประกันมาตรฐานด้านแรงงานและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการแสวงหาโอกาสในการส่งออกใหม่

3.3.4 ตัวประกันและผู้ถูกคุมตัวโดยมิชอบ การใช้มนุษย์เป็นเบี้ยล่างนั้น ขัดต่อค่านิยมของชาวอเมริกันและระเบียบโลก หากรัฐบาล ระบอบการปกครอง หรือผู้มีบทบาทที่ไม่ใช่รัฐกระทำมิชอบต่อการจับคนอเมริกันเป็นตัวประกันสหรัฐฯ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งต่อความร่วมมือกับพันธมิตร เพื่อยับยั้งและขัดขวางเรื่องที่ไร้มนุษยธรรมเหล่านั้น ซึ่งสหรัฐฯ ได้ออกกฎหมายล่าสุดที่เรียกว่า กฎหมายเลวินสัน (the Levinson Act) ที่จะเป็เครื่องมือใหม่สำหรับการลงโทษผู้ที่ลักพาตัวหรือกักขังชาวอเมริกันอย่างมิชอบ

ส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์ต่อภูมิภาค

“ในศตวรรษที่ 21 ความสำเร็จของแต่ละประเทศนั้น เป็นผลมาจากการสื่อสารระหว่างกันของโลก และจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมืออย่างแนบแน่น เพื่อนำไปสู่อนาคต ความมั่นคง และความมั่งคั่ง ร่วมกัน”

4.1 การส่งเสริมยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้าง

อินโด-แปซิฟิก เป็นภูมิภาคที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและจะเป็นศูนย์กลางทางภูมิรัฐศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สหรัฐฯ ในฐานะมหาอำนาจในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ให้ความสำคัญที่จะสร้างภูมิภาคที่ “เปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกัน มั่งคั่ง และยั่งยืน” โดยจะทำงานร่วมกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค เพื่อรักษาให้อินโด-แปซิฟิกนั้น เปิดกว้างและเข้าถึงได้ โดยจะให้การสนับสนุนผ่านการลงทุนในระบบอบประชาธิปไตย เสรีภาพ ประชาสังคม และความร่วมมือกับหุ้นส่วน โดยสหรัฐฯ ยืนยันต่อเสรีภาพในทะเลและสร้างการสนับสนุนระดับภูมิภาคร่วมกัน โดยเฉพาะการสนับสนุนทะเลจีนใต้ในการเข้าถึงอย่างเสรี ซึ่งมีมูลค่าการค้าทางทะเลของโลมากกว่า 2 ใน 3 และมีมูลค่าการค้าโลกถึง 1 ใน 4

ซึ่งอินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้างจะเกิดขึ้นได้ เมื่อสามารถสร้างขีดความสามารถร่วมกัน โดยสหรัฐฯ จะกระชับความสัมพันธ์ของพันธมิตรทั้ง 5 ประเทศและพันธมิตรที่ใกล้ชิด โดยมีสหรัฐฯ ยืนยันความเป็นศูนย์กลางของอาเซียน และการส่งเสริมความร่วมมือที่มากขึ้นกับมิตรประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ด้วยการขยายการมีส่วนร่วมทางการทูต การพัฒนา และการผูกพันทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และหมู่เกาะแปซิฟิก นอกจากนี้ จะมุ่งทำงานในระดับภูมิภาคเอเชียใต้ในเรื่องการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การระบาดของโรคโควิด-19 และพฤติกรรมการบีบบังคับของจีน โดยจะมุ่งส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองและความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจทั่วทั้งมหาสมุทรอินเดีย โดยใช้กลไกของกลุ่ม QUAD และ AUKUS เป็นสำคัญต่อการรับมือกับความท้าทายระดับ

ภูมิภาค และจะเสริมความแข็งแกร่งด้วยการสานสัมพันธ์พันธมิตรให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ด้านการค้าและการลงทุนจะใช้กรอบ IPEF ร่วมกับพันธมิตรเพื่อขับเคลื่อนความเจริญรุ่งเรืองและพัฒนาผลประโยชน์ร่วมกันทางเศรษฐกิจ โดยจะประสานความร่วมมือผ่านความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (APEC) อีกด้วย

ตลอดระยะเวลา 75 ปี สหรัฐฯ ได้รักษาความแข็งแกร่งของกองทัพเพื่อสันติภาพและเสถียรภาพของภูมิภาค สหรัฐฯ ยืนยันคำมั่นสัญญาต่อพันธมิตรตามสนธิสัญญาอินโด-แปซิฟิก ได้แก่ ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี ฟิลิปปินส์ และประเทศไทย โดยจะพัฒนากองทัพให้ทันสมัยต่อไป สำหรับญี่ปุ่นจะแน่วแน่ต่อการป้องกันประเทศญี่ปุ่น ภายใต้สนธิสัญญาความมั่นคงร่วมกัน ซึ่งครอบคลุมหมู่เกาะเซนกากุ (Senkaku Islands) สำหรับ อินเดีย ซึ่งเป็นประเทศประชาธิปไตยที่ใหญ่ที่สุด และเป็นพันธมิตรทางกลาโหมที่สำคัญของสหรัฐฯ โดยจะมุ่งทำงานร่วมกันทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี สำหรับ เกาหลีเหนือ จะมุ่งสร้างความคืบหน้าในเรื่องการปลดอาวุธนิวเคลียร์โดยสมบูรณ์ในคาบสมุทรเกาหลี และจะเสริมสร้างการป้องปรามเมื่อเผชิญกับอาวุธทำลายล้างสูงและภัยคุกคามจากขีปนาวุธของเกาหลีเหนือ สำหรับ เมียนมา จะมุ่งทำงานอย่างใกล้ชิดกับพันธมิตรและอาเซียน เพื่อช่วยการฟื้นฟูการเปลี่ยนผ่านสู่ระบอบประชาธิปไตย

นอกจากนี้ สหรัฐฯ จะทำงานเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นของพันธมิตรต่อความท้าทายข้ามชาติ รวมถึงภัยคุกคามด้านสภาพอากาศเปลี่ยนแปลง และชีวภาพ และจะเสริมสร้างความเข้มแข็งในระบบสาธารณสุขและความมั่นคงด้านสุขภาพ เพื่อขยายความสามารถในการป้องกัน ปกป้อง และการตอบสนองยามฉุกเฉิน

4.2 ความเป็นพันธมิตรที่แน่นแฟ้นกับยุโรป

ยุโรปยังคงเป็นพันธมิตรสำคัญในการรับมือกับความท้าทายระดับโลกของสหรัฐฯ ซึ่งจะมุ่งขยายและกระชับความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นต่อองค์การนาโต้ (NATO) ในการเสริมความแข็งแกร่ง ยกกระดับความพยายามในความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ และสหภาพยุโรป โดยยืนหยัดร่วมกับพันธมิตรและหุ้นส่วนในยุโรป

เพื่อปกป้องระบบตามกฎหมายที่เป็นรากฐานต่อความมั่นคง ความเจริญรุ่งเรือง และค่านิยม
ทุกวันนี้ยุโรปยืนอยู่ในแถวหน้าของการต่อสู้เพื่อปกป้องเสรีภาพ อำนาจอธิปไตย และ
การไม่รุกราน สหรัฐฯ ยังคงดำเนินการอย่างรัดกุม เพื่อให้มั่นใจว่าเสรีภาพจะมีชัยชนะ
และมุ่งมั่นปกป้องตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 5 ของนาโต้ และจะทำงานร่วมกับ
พันธมิตรนาโต้เพื่อยับยั้ง ป้องกัน สร้างความยืดหยุ่นต่อการรุกรานและ
การบีบบังคับในทุกรูปแบบ

สหรัฐฯ รักษาคำมั่นต่อเสรีภาพและสันติภาพต่อกรณีการรุกราน
ยูเครนของรัสเซีย ซึ่งเป็นภัยร้ายแรงต่อวิสัยทัศน์ที่เป็นเหตุผลให้สหรัฐฯ ยืนหยัด
สนับสนุนยูเครนในการปกป้องอำนาจอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดน โดยการให้
ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการเงิน และร่วมมือกับพันธมิตรทั่วโลกใน
การคว่ำบาตรและควบคุมการส่งออกที่จะลดความสามารถของรัสเซียในการทำสงคราม
รุกรานในอนาคต และร่วมมือกับคณะกรรมาธิการยุโรปเพื่อลดการพึ่งพาเชื้อเพลิง
ฟอสซิลของรัสเซียในยุโรป เป็นต้น

นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังส่งเสริมความพยายามการพัฒนาประชาธิปไตย
ในภูมิภาคนี้ ผ่านเวทีการทูต C5+1 (The C5+1 diplomatic platform) ได้แก่
คาซัคสถาน สาธารณรัฐคีร์กีซ ทาจิกสถาน เติร์กเมนิสถาน อุซเบกิสถาน และสหรัฐฯ
อีกด้วย สหรัฐฯ จะทำงานร่วมกับสหภาพยุโรป เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือด้าน
การค้า การลงทุน และเทคโนโลยีที่มีพื้นฐานมาจากค่านิยมประชาธิปไตยร่วมกัน โดยจะ
ส่งเสริมเศรษฐกิจที่เปิดกว้าง การกำหนดมาตรฐานระดับสูงทางการค้า ความยุติธรรม
ในการแข่งขัน การสนับสนุนสิทธิแรงงาน การขับเคลื่อนการลดคาร์บอน การต่อสู้กับ
ทุจริต และการปกป้องนวัตกรรม โดยผ่านการทำงานของกลุ่ม G7 ที่จะทำงานร่วม
กับฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี และสหราชอาณาจักร เพื่อการทำงานร่วมกันต่อ
ความท้าทายที่เร่งด่วนของโลก และจะร่วมปกป้องสิทธิมนุษยชนในเบลารุสและจีนเจียง
และจะปรับการทำงานให้สอดคล้องกันมากขึ้น

4.3 การส่งเสริมประชาธิปไตยและความรุ่งเรืองร่วมกันในซีกโลกตะวันตก

ซีกโลกตะวันตกมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสหรัฐฯ ความใกล้ชิดสายสัมพันธ์ทางครอบครัว โดยเฉพาะในอเมริกาเหนือ เป็นผู้มีส่วนสำคัญต่อความเจริญรุ่งเรืองและความยืดหยุ่นของสหรัฐฯ แต่จากการแพร่ระบาดใหญ่ของโควิด-19 และภาวะเศรษฐกิจถดถอยได้สร้างความท้าทายเชิงโครงสร้างอย่างมาก ในขณะที่ความไม่สงบทางการเมืองและสังคมได้บ่อนทำลายความเชื่อมั่นในความสามารถของระบอบประชาธิปไตยและการกระตุ้นการเกิดการอพยพอย่างไม่ปกติไปยังสหรัฐฯ ดังนั้น สหรัฐฯ จึงตระหนักถึงความเชื่อมโยงโดยตรงระหว่างความเจริญรุ่งเรืองและความมั่นคงของภูมิภาค สหรัฐฯ จึงจะต้องฟื้นฟูความเป็นหุ้นส่วนเพื่อสร้างและรักษาความยืดหยุ่นทางเศรษฐกิจ เสถียรภาพในระบอบประชาธิปไตย และความมั่นคงของพลเมืองในซีกโลกตะวันตก

การเคลื่อนย้ายของผู้คนไปยังอเมริกา จากเวเนซุเอลาตั้งแต่ปี 2558 ส่งผลกระทบต่อละตินอเมริกาและแคริบเบียน ได้ตอกย้ำความจำเป็นในระดับภูมิภาค โดยมีปัญญาลอสแอนเจลิสว่าด้วยการย้ายถิ่นฐานและการคุ้มครอง ช่วยเสริมความพยายามของสหรัฐฯ ในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานชายแดนให้ทันสมัยและสร้างระบบการอพยพที่ยุติธรรม และมีมนุษยธรรม โดยมีเป้าหมายร่วมกันเพื่อสร้างเสถียรภาพให้กับประชากรผู้อพยพและช่วยให้การย้ายถิ่นแบบไม่ปกติมีระเบียบ สามารถช่วยกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจในสหรัฐฯ และทั่วทั้งภูมิภาค นอกจากนี้ จะดำเนินการบรรเทาผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และการรักษาความมั่นคงด้านสุขภาพที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ผ่านแผนปฏิบัติการด้านสุขภาพ เพื่อป้องกันเตรียมพร้อม และตอบสนองต่อภัยคุกคามจากการระบาดใหญ่ในอนาคต สำหรับด้านเศรษฐกิจ จะกระชับความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการทำงานกับแคนาดาและเม็กซิโก เพื่อพัฒนาวิสัยทัศน์อเมริกาเหนือ สำหรับอนาคตที่ดี โดยนำจุดแข็งที่มีร่วมกัน และสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันระดับโลก ในทำนองเดียวกับพันธมิตรของสหรัฐฯ ในความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ (Americas Partnership for Economic Prosperity) ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ

สำหรับการจัดการวิกฤติสภาพภูมิอากาศ สหรัฐฯ จะใช้ความพยายามในการลดผลกระทบและการปรับตัวเพื่อกระตุ้นการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

4.4 การสนับสนุนการลดระดับ (De-Escalation) และการบูรณาการในตะวันออกกลาง

ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา นโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ มุ่งเน้นไปที่ภัยคุกคามที่มาจากตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งที่ผ่านมาสหรัฐฯ ได้รับประสบการณ์จากความผิดพลาดที่ไม่ได้คำนึงต้นทุนอย่างเพียงพอ สหรัฐฯ จึงได้กำหนดกรอบใหม่ต่อนโยบายของสหรัฐฯ ในภูมิภาค โดยอ้างอิงจากความได้เปรียบในการสร้างพันธมิตรแนวร่วม เพื่อเสริมสร้างการป้องปรามในขณะที่ใช้การทูตเพื่อลดความตึงเครียด ลดความเสี่ยงจากความขัดแย้ง และกำหนดเป็นรากฐานความมั่นคงในระยะยาว กรอบนี้มี 5 ข้อ ได้แก่ 1) สหรัฐฯ จะสนับสนุนและเสริมสร้างความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ตามระเบียบระหว่างประเทศ เพื่อให้มั่นใจว่าประเทศนั้น ๆ จะสามารถป้องกันตนเองจากภัยคุกคามได้ 2) สหรัฐฯ จะไม่อนุญาตให้มหาอำนาจอื่นคุกคามเสรีภาพในการเดินเรือผ่านน่านน้ำของตะวันออกกลาง รวมถึงช่องแคบฮอร์มุซ (Hormuz) และช่องแคบมันดับ (Mandab) และจะไม่ยอมให้ประเทศอื่นใดพยายามครอบครองประเทศในภูมิภาคผ่านการทหาร การรุกราน หรือการคุกคาม 3) สหรัฐฯ จะทำงานเพื่อยับยั้งภัยคุกคามต่อเสถียรภาพในภูมิภาคในการลดความตึงเครียด ลดความบานปลาย และยุติความขัดแย้งผ่านการทูต 4) สหรัฐฯ จะส่งเสริมการบูรณาการในภูมิภาคโดยสร้างความเชื่อมโยงทางการเมือง เศรษฐกิจ และความมั่นคงระหว่างประเทศพันธมิตรของสหรัฐฯ รวมถึงการผ่านโครงสร้างการป้องกันทางอากาศและทางทะเลแบบบูรณาการที่เคารพต่ออำนาจอธิปไตย และ 5) สหรัฐฯ จะส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและคุณค่าตามที่บัญญัติไว้ในสหประชาชาติ

4.5 การสร้างความร่วมมือระหว่างสหรัฐฯ และแอฟริกา

ภูมิรัฐศาสตร์ของแอฟริกามีบทบาทสำคัญยิ่งในการแก้ปัญหาความท้าทายของโลกในทศวรรษหน้า การพัฒนาผลประโยชน์ของสหรัฐฯ จำเป็นต้องทำงานอย่างใกล้ชิดมากขึ้นซึ่งไม่เพียงแต่กับชาติแอฟริกาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงหน่วยงานในระดับภูมิภาคด้วย เช่น สหภาพแอฟริกา (African Union) รัฐบาล ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และชุมชนผู้พลัดถิ่น ซึ่งสหรัฐฯ ยังคงลงทุนต่อไปในภูมิภาค เช่น ไนจีเรีย เคนยา และแอฟริกาใต้ ในขณะที่เดียวกันจะกระชับความสัมพันธ์กับรัฐขนาดกลางและเล็ก โดยจะร่วมมือกับประเทศในแอฟริกาในฐานะหุ้นส่วนที่เท่าเทียมกัน เพื่อให้บรรลุลำดับความสำคัญร่วมกัน ตั้งแต่การเตรียมพร้อมด้านสุขภาพและการแพร่ระบาดไปจนถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงเรื่องสิทธิมนุษยชน คอร์รัปชัน หรือพฤติกรรมเผด็จการ และจะกระชับความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ที่ก้าวหน้าไปสู่การปกครองที่เปิดกว้างและเป็นประชาธิปไตยในการประสานงานกับพันธมิตร

การเสริมสร้างสันติภาพและความเจริญรุ่งเรืองของแอฟริกา สหรัฐฯ จะหนุนความสามารถให้แอฟริกาสามารถแก้ปัญหาในระดับภูมิภาคและระดับโลก ความสามารถต่อความเป็นประชาธิปไตย ตลอดจนการจัดการต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้น การก่อการร้าย และวิกฤติการณ์ด้านมนุษยธรรม เช่น วิกฤตการณ์แคเมอรูน สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก เอธิโอเปีย โมซัมบิก ไนจีเรีย โซมาเลีย และซาเฮล เป็นต้น นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังสนับสนุนการเติบโตผ่านการลงทุนของภาคเอกชน เพื่อช่วยแอฟริกาปลดล็อกทางเศรษฐกิจดิจิทัล ความไม่มั่นคงทางอาหาร และขยายโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานสะอาดผ่านแนวคิดริเริ่ม “แอฟริการุ่งเรือง (Proper Africa) อนาคตแอฟริกา (Feed the Future) และพลังแอฟริกา (Power Africa)” เป็นต้น

4.6 การรักษาความสงบสุขในอาร์กติก

สหรัฐฯ มุ่งแสวงหาภูมิภาคอาร์กติกที่สงบสุข มั่นคง มั่งคั่ง การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการคุกคามในอาร์กติกและ

ระบบนิเวศ การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่มีศักยภาพ และการแข่งขันที่เข้มข้นยิ่งขึ้น ทำให้รัสเซียได้ลงทุนอย่างมากในการแสดงบทบาทในอาร์กติก การแสดงพฤติกรรมชัดเจนได้เพิ่มความตึงเครียดและเป็นความเสี่ยงต่อความขัดแย้งใหม่ในภูมิภาคอาร์กติก ซึ่งจีนก็ได้เข้าไปแสดงบทบาทและเพิ่มอิทธิพลในอาร์กติกเช่นกัน สหรัฐฯ จึงมุ่งรักษาความมั่นคงในภูมิภาคอาร์กติก โดยการปรับปรุงการรับรู้ทางทะเล การสื่อสาร ความสามารถต่อภัยพิบัติ และความสามารถในการทำลายน้ำแข็ง เพื่อเพิ่มกิจกรรมในภูมิภาคอาร์กติก รวมถึงการป้องกันและป้องกันต่อความท้าทายในภูมิภาคอาร์กติก และจะกระชับความร่วมมือกับพันธมิตรในอาร์กติกให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และจะทำงานเพื่อรักษาอาร์กติก โดยจะปกป้องเสรีภาพในการเดินเรือและกำหนดเขตไหล่ทวีปที่ขยายออกไป ตามกฎหมาย

4.7 การปกป้องทะเล อวกาศ และอากาศ

มหาสมุทร ผืนดิน แหล่งน้ำ และระบบนิเวศอื่น ๆ ที่เชื่อมต่อกันของโลกจะสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและเอื้อให้เกิดกิจกรรมเชิงพาณิชย์และการทหารที่สำคัญ จากความหลากหลายทางชีวภาพ ความมั่นคงทางอาหาร อากาศและน้ำที่สะอาด ภูมิอากาศที่มั่นคง สุขภาพและความเป็นอยู่ เป็นความท้าทายอย่างยิ่ง รวมถึงการอ้างกรรมสิทธิ์ทางทะเลและน่านฟ้า มลพิษ และการตัดไม้ทำลายป่าโดยไม่ได้รับการควบคุม การลักลอบค้าสัตว์ป่าและการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม ส่งผลกระทบต่อความสามารถของรัฐบาลในการตอบสนองขั้นพื้นฐานของมนุษย์ และนำไปสู่ความไม่มั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยสหรัฐฯ จะยืนหยัดตามกรอบกฎหมายขององค์การสหประชาชาติ อนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายทางทะเล และจะส่งเสริมสถานะของแอนตาร์กติกาในฐานะทวีปที่สงวนไว้เพื่อสันติภาพ

ส่วนที่ 5 บทสรุป

สหรัฐฯ มีความเชื่อมั่นอย่างยิ่งว่า สหรัฐฯ พันธมิตร และหุ้นส่วนจะประสบความสำเร็จในการแสวงหาระเบียบโลกที่เสรี เปิดกว้าง มั่งคั่ง และปลอดภัย ด้วยองค์ประกอบสำคัญข้างต้น โดยจะจัดการกับความท้าทาย 2 ประการ คือ 1) การแข่งขันเหนือคู่แข่ง เพื่อกำหนดระเบียบระหว่างประเทศ และ 2) การจัดการความท้าทายร่วมกันของโลกนานัปประการ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โรคระบาด ภัยก่อการร้าย ความมั่นคงทางอาหาร เป็นต้น ซึ่งการกำหนดอนาคตต่อไปนั้น สหรัฐฯ ยังคงใช้ความเข้มแข็งของประชาธิปไตยไปทั่วโลกและสถาบันพหุภาคี โดยความพยายามสร้างกฎระเบียบใหม่และยุติธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการรองรับต่อเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่ ความมั่นคงทางไซเบอร์ เศรษฐกิจและการค้า โดยอาศัยประโยชน์จากข้อได้เปรียบของสหรัฐฯ และแนวร่วมพันธมิตรที่ไม่มีใครเทียบได้

ด้วยวิสัยทัศน์ที่กำหนดชัดเจน การเพิ่มขีดความสามารถทางอุตสาหกรรม การลงทุนในทรัพยากรบุคคล และการเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตย จะทำให้รากฐานของเศรษฐกิจแข็งแกร่งขึ้น สร้างความเข้มแข็งให้ประเทศ และความได้เปรียบในการแข่งขัน นอกจากนี้ การปรับปรุงกองทัพให้ทันสมัย โดยเทคโนโลยีขั้นสูง และการลงทุนในการป้องกันประเทศนั้น จะเสริมความแข็งแกร่งต่อการป้องปรามในยุคของการเผชิญหน้ากับความท้าทายทางภูมิรัฐศาสตร์ที่เพิ่มมากขึ้น และการวางตำแหน่งของสหรัฐฯ ในการปกป้องมาตุภูมิ พันธมิตร หุ้นส่วน ผลประโยชน์ และค่านิยมหลักไปทั่วโลกจะเป็นสิ่งที่สหรัฐฯ จะประสบความสำเร็จในอนาคตจากยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐฯ 2022 ทั้ง 5 ส่วนข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้

สรุปสาระสำคัญยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐฯ 2022	
เป้าหมาย	ผลประโยชน์แห่งชาติสหรัฐฯ ปกป้องคุ้มครองคนอเมริกัน ขยายโอกาสและความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ปกป้องประชาธิปไตย

สรุปสาระสำคัญยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐฯ 2022	
อุดมการณ์	ประชาธิปไตยต่อต้านอิตาลีไทย
คู่แข่ง	จีน รัสเซีย อิหร่าน เกาหลีเหนือ และประเทศอิตาลีไทย
พันธมิตร	ยุโรป อังกฤษ ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย และอาเซียน (บางประเทศ)
แนวทาง	การลงทุนสร้างอำนาจและอิทธิพลของชาติ การใช้การทูตสร้างความเข้มแข็งร่วมกับชาติพันธมิตร การเสริมสร้างความแข็งแกร่งและปรับปรุงให้กองทัพทันสมัย
ปัญหาข้อท้าทาย	ความมั่นคงด้านพลังงานและโลกร้อน โรคระบาดและการป้องกันทางชีวภาพ ความไม่มั่นคงทางอาหาร การควบคุมอาวุธและการไม่แพร่ขยายอาวุธ การก่อการร้าย
ยุทธศาสตร์เฉพาะภูมิภาค	แข่งขันเอาชนะจีน จำกัดการขยายอิทธิพลของรัสเซีย สนับสนุนยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้าง กระชับความสัมพันธ์ยุโรป

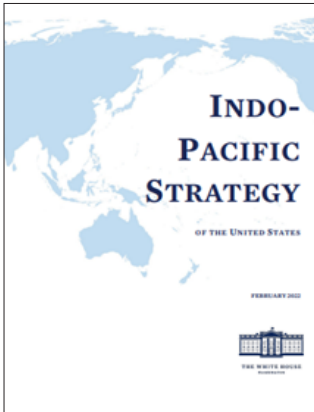
ที่มา : ไทยรัฐ,2566

ภาพที่ 1: สรุปสาระสำคัญยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐฯ 2022

2.2 ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Strategy)

ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Strategy)³ ประกาศใช้เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2565 สหรัฐฯ มุ่งมั่นที่จะสร้างอินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกัน เจริญรุ่งเรือง มั่นคงและยืดหยุ่น สหรัฐฯ จึงมุ่งเสริมสร้างบทบาทของตน ในขณะเดียวกันได้มีความพยายามเสริมสร้างภูมิภาคอีกด้วย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

³ White House.(2022).Indo-Pacific Strategy.[Onilne] Retrieved from <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/02/11/fact-sheet-indo-pacific-strategy-of-the-united-states/>[March 1, 2022]

เป้าหมายยุทธศาสตร์ (Strategic Ends):

ยกระดับภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้าง เชื่อมโยง มั่งคั่ง มั่นคง และพร้อมรับมือยิ่งขึ้น

แนวทางยุทธศาสตร์ (Strategic Ways):

เสริมสร้างบทบาทของสหรัฐฯ และสร้างขีดความสามารถร่วมกันกับพันธมิตรและหุ้นส่วน ตลอดจนองค์การระดับภูมิภาค

วิธีการทางยุทธศาสตร์ (Strategic Means):

พัฒนาพันธมิตรให้เหมาะสมกับยุคสมัย สร้างความร่วมมือที่ยืดหยุ่น รวมถึงการเสริมสร้างพลังให้อาเซียน สนับสนุนอินเดียในบทบาทผู้นำ สร้างความเข้มแข็งและน่าเชื่อถือของกลุ่มภาคี 4 ประเทศ ตลอดจนส่งเสริมบทบาทของยุโรปในภูมิภาค สร้างหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ หนุนนำทรัพยากรใหม่ ๆ ทางทหาร การทูต การพัฒนา และการให้ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ อีกทั้งให้ความสำคัญและมุ่งมั่นกับภูมิภาคนี้อย่างต่อเนื่องในทุกระดับของรัฐบาลสหรัฐฯ

Indo-Pacific Strategy บนหลักการ 5 ประการ ได้แก่ 1) เสรีภาพและเปิดกว้าง (Free and Open) 2) เชื่อมโยง (Connected) 3) เจริญรุ่งเรือง (Prosperous) 4) ความมั่นคง (Secure) และ 5) ยืดหยุ่นยั่งยืน (Resilient)

หลักการประการแรก มิติเสรีภาพและเปิดกว้าง โดยจะมุ่งเน้นเรื่องประชาธิปไตย เสรีภาพในการแสดงออก สิทธิของภาคประชาสังคม การต่อต้านการคอร์รัปชัน และการส่งเสริมเสรีภาพในการเข้าถึงเทคโนโลยีและโลกไซเบอร์ รวมถึงการมุ่งปกป้องดูแลทะเล มหาสมุทร และน่านฟ้าของภูมิภาค ให้เป็นไปตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศอีกด้วย สำหรับ**มิติเรื่องการเชื่อมโยง** สหรัฐฯ ได้กำหนด

รายชื่อพันธมิตรที่สหรัฐฯ ให้ความสำคัญในระดับต่าง ๆ อาทิ การกระชับความสัมพันธ์กับพันธมิตรหลัก อย่างเช่น ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ฟิลิปปินส์ และไทย และการสร้างความสัมพันธ์กับหุ้นส่วนในภูมิภาคกับอินเดีย อินโดนีเซีย มาเลเซีย มองโกเลีย นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ ใต้หวัน (ซึ่งถือเป็นการยั่วยุต่อหลักการจีนเดียว) เวียดนาม และหมู่เกาะแปซิฟิก พร้อมทั้งการให้การสนับสนุนประชาคมอาเซียน พันธมิตร QUAD รวมทั้งการให้อินเดียขึ้นเป็นมหาอำนาจในภูมิภาคอีกด้วย โดยเสนอจัดตั้งเป็นโครงการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานระดับโลก Build Back Better World (B3W) ต่อที่ประชุม G7

สำหรับ*มิติความเจริญรุ่งเรือง* จะมุ่งทำงานให้ประสานสอดคล้องกับทั้ง 4 มิติ โดยยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก จะพัฒนาตามกรอบโครงการกรอบเศรษฐกิจอินโด-แปซิฟิกเพื่อ*ความเจริญรุ่งเรือง* (the Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity-IPEF) ขณะที่ใน *มิติความมั่นคง* สหรัฐฯ ได้ประกาศอย่างชัดเจนในการจะเข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของจีน แต่ในยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก สหรัฐฯ ได้ออกแถลงว่าจะรักษาสันติภาพและความมั่นคงในบริเวณช่องแคบไต้หวัน (ซึ่งตามหลักการจีนเดียวนั้น พื้นที่ส่วนนี้คือน่านน้ำภายในของประเทศจีน ซึ่งจีนมีอำนาจอธิปไตยสมบูรณ์) นอกจากนี้ ยังเกิดความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ความมั่นคงในนาม *สนธิสัญญา AUKUS* เป็นข้อตกลงที่สหรัฐฯ และสหราชอาณาจักรจะสนับสนุนในการสร้างเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ให้แก่ออสเตรเลีย ซึ่งสนธิสัญญานี้แสดงให้เห็นว่า สหรัฐฯ ได้ตระหนักถึงคุณค่าเชิงยุทธศาสตร์ต่อสหภาพยุโรปของบทบาทระดับภูมิภาคที่เพิ่มขึ้น สำหรับ*มิติความยืดหยุ่นยั่งยืน* สหรัฐฯ ได้ประกาศจะดำเนินนโยบายและตั้งเป้าหมายในการควบคุมไม่ให้อุณหภูมิเฉลี่ยของชั้นบรรยากาศเพิ่มขึ้นเกินกว่า 1.5 องศาเซลเซียสภายในปี 2050 ลดการกระทำที่จะทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม รวมทั้งเดินหน้านำยุติการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

แนวทางหลัก 10 ประการ ต่อแผนปฏิบัติการภายใต้ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก (2022-2024)⁴

สหรัฐฯ จะนำยุทธศาสตร์นี้มาปฏิบัติให้เกิดผล ภายใต้แนวทางหลัก 10 ประการในระยะเวลา 12 - 24 เดือนต่อจากนี้ ได้แก่

- 1) หนุนนำทรัพยากรใหม่สู่ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก
- 2) นำทางกรอบเศรษฐกิจภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก
- 3) เสริมกำลังการป้องกัน
- 4) สร้างเสริมพลังและความเป็นปึกแผ่นของอาเซียน
- 5) สนับสนุนการเติบโตอย่างต่อเนื่องและความเป็นผู้นำระดับภูมิภาค

ของอินเดีย

- 6) สืบสานพันธมิตรกลุ่มภาคี 4 ประเทศ
- 7) ขยายความร่วมมือสหรัฐฯ-ญี่ปุ่น-สาธารณรัฐเกาหลี
- 8) ร่วมมือเพื่อสร้างความพร้อมรับมือในหมู่เกาะแปซิฟิก
- 9) สนับสนุนธรรมาภิบาลและการรับผิดชอบของภาครัฐพลอดภัย

และเชื่อถือได้

- 10) ส่งเสริมเทคโนโลยีที่เปิดกว้าง ยืดหยุ่น

รายละเอียดแนวทางหลัก 10 ประการ ดังต่อไปนี้

1) หนุนนำทรัพยากรใหม่สู่ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก

สหรัฐฯ ต้องเพิ่มการลงทุนใหม่ ๆ ในภูมิภาคเพื่อสร้างขีดความสามารถร่วมกัน สหรัฐฯ จะเปิดสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลเพิ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และหมู่เกาะแปซิฟิก รวมถึงเสริมความเข้มแข็งของหน่วยงานที่มีอยู่เดิมในการดำเนินงานทั้งด้านสภาพภูมิอากาศ สุขภาพ ความมั่นคง และการพัฒนา

---

⁴ สถานทูตสหรัฐฯ และสถานกงสุลในประเทศไทย.(2565).ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ของสหรัฐอเมริกา,[ออนไลน์].สืบค้นจาก: [https://th.usembassy.gov/th/us-indo-pacific-strategy-th/#\(27 กุมภาพันธ์ 2565\)](https://th.usembassy.gov/th/us-indo-pacific-strategy-th/#(27 กุมภาพันธ์ 2565))

สหรัฐฯ จะขยายบทบาทของหน่วยยามฝั่งสหรัฐฯ และความร่วมมือกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียใต้ และหมู่เกาะแปซิฟิก โดยมุ่งให้คำปรึกษา ฝึกอบรม วางกำลังปฏิบัติการ และเสริมสร้างขีดความสามารถ สหรัฐฯ จะปรับเพิ่มความช่วยเหลือด้านความมั่นคงต่อภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก รวมทั้งพัฒนาขีดความสามารถทางทะเลและส่งเสริมความตระหนักรู้ภาพสถานการณ์ทางทะเล นอกจากนี้ สหรัฐฯ จะขยายบทบาทของการแลกเปลี่ยนระหว่างประชาชน รวมทั้งหน่วยสันติภาพสหรัฐฯ (Peace Corps) โดยมุ่งทำให้ภายในรัฐบาลสหรัฐฯ มีศักยภาพ และความรู้ความชำนาญที่จำเป็นต่อการรับมือความท้าทายของภูมิภาคนี้ และจะทำงานร่วมกับรัฐสภาสหรัฐฯ ตลอดจนกระบวนการ เพื่อให้มั่นใจว่านโยบายและการจัดหาทรัพยากรของสหรัฐฯ จะได้รับเสียงสนับสนุนจากทั้งสองพรรคการเมืองหลัก ซึ่งจำเป็นต่อการสนับสนุนต่อบทบาทที่มั่นคงเข้มแข็งของสหรัฐฯ ในภูมิภาค

2) นำทางกรอบเศรษฐกิจภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก

ช่วงต้นปี 2565 จะเปิดตัวความร่วมมือใหม่ที่จะส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้การค้าขายที่มีมาตรฐานสูง กำกับดูแลเศรษฐกิจดิจิทัล ปรับปรุงความพร้อมรับมือและความปลอดภัยของห่วงโซ่อุปทาน กระตุ้นการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่โปร่งใสและได้มาตรฐานสูง ตลอดจนสร้างความเชื่อมโยงดิจิทัล ซึ่งจะกระชับสายสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของเรากับภูมิภาคนี้ให้แน่นแฟ้นเป็นทวีคูณ พร้อมกับเสริมสร้างโอกาสในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกสำหรับเราทั้งสองฝ่ายอย่างทั่วถึง

3) เสริมกำลังการป้องปราม

สหรัฐฯ จะปกป้องผลประโยชน์ของตน ยับยั้งการรุกรานทางทหารต่อสหรัฐฯ ต่อพันธมิตรและหุ้นส่วนรวมทั้งตลอดแนวช่องแคบไต้หวัน และส่งเสริมความมั่นคงในภูมิภาคโดยริเริ่มพัฒนาขีดความสามารถ แนวคิดการปฏิบัติการทางยุทธการ กิจกรรมทางทหาร โครงการริเริ่มด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ รวมถึงจัดวางกำลังพลให้ยืดหยุ่นพร้อมรับมือยิ่งขึ้น โดยจะทำงานร่วมกับรัฐสภาสหรัฐฯ เพื่ออุดหนุนทุนแก่โครงการ Pacific Deterrence Initiative และโครงการ Maritime Security Initiative และจะดำเนินการผ่านกรอบความร่วมมือ AUKUS หาเส้นทาง

ที่เหมาะสมที่สุดเพื่อส่งมอบเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์แก่กองทัพเรือออสเตรเลียโดยเร็วที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ นอกจากนี้ เราจะกระชับความร่วมมือให้แน่นแฟ้นและยกระดับความสามารถในการปฏิบัติการร่วมกันผ่านโครงการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมว่าด้วยขีดความสามารถขั้นสูง ซึ่งรวมถึงด้านไซเบอร์ ปัญญาประดิษฐ์ เทคโนโลยีควอนตัม และขีดความสามารถได้สมุท

4) สร้างเสริมพลังและความเป็นปึกแผ่นของอาเซียน

สหรัฐฯ ดำเนินการลงทุนใหม่ ๆ ในความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับอาเซียน รวมถึงผ่านบทบาทเจ้าภาพต้อนรับผู้นำชาติอาเซียนในการประชุมสุดยอดสหรัฐฯ-อาเซียน สมัยพิเศษ (U.S.-ASEAN Special Summit) ครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่จะจัดขึ้น ณ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐฯ ยึดมั่นในพันธกรณีของเราต่อเวทีการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit) และการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum) ทั้งยังมุ่งสานสัมพันธ์ผ่านการหารือระดับรัฐมนตรีกับอาเซียนเพิ่มเติม สหรัฐฯ จะทุ่มทุนดำเนินโครงการริเริ่มสหรัฐฯ-อาเซียนโครงการใหม่ ๆ มูลค่ารวมมากกว่า 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งนี้ สหรัฐฯ ยังจะขยายความร่วมมือทวิภาคีตลอดทั่วเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยเน้นให้ความสำคัญกับการดำเนินการสร้างความมั่นคงด้านสุขภาพ รับมือความท้าทายทางทะเล เสริมสร้างความเชื่อมโยง และกระชับสายสัมพันธ์ระหว่างประชาชน

5) สนับสนุนการเติบโตอย่างต่อเนื่องและความเป็นผู้นำระดับภูมิภาคของอินเดีย

สหรัฐฯ จะพัฒนาสานต่อความร่วมมือทางยุทธศาสตร์ที่สหรัฐฯ กับอินเดีย ดำเนินงานร่วมกันโดยผ่านการรวมกลุ่มระดับภูมิภาคเพื่อส่งเสริมเสถียรภาพในเอเชียใต้ อีกทั้งประสานการดำเนินงานในมิติใหม่ ๆ เช่น สุขภาพ อวกาศ และไซเบอร์สเปซ รวมถึงกระชับความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี และร่วมสร้างเสริมภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้าง สหรัฐฯ จะยอมรับอินเดียเป็นหุ้นส่วนที่มีแนวคิดเช่นเดียวกับสหรัฐฯ และเป็นผู้นำในภูมิภาคเอเชียใต้และมหาสมุทรอินเดีย อีกทั้งดำรง

บทบาทในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเชื่อมโยงกับภูมิภาคดังกล่าว อินเดีย ยังเป็นหนึ่งในกำลังขับเคลื่อนของกลุ่มภาคี 4 ประเทศ รวมถึงเวทีระดับภูมิภาคอื่น ๆ และเป็นแรงผลักดันการเติบโตและการพัฒนาของภูมิภาค

6) สืบสานปณิธานกลุ่มภาคี 4 ประเทศ

สหรัฐฯ จะเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มภาคี 4 ประเทศในฐานะการรวมกลุ่มชั้นนำระดับภูมิภาค รวมทั้งสร้างหลักประกันว่ากลุ่มนี้จะบรรลุเป้าหมายในประเด็นที่สำคัญต่อภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก กลุ่มภาคี 4 ประเทศจะดำเนินบทบาทผู้นำภูมิภาคในการรับมือโรคโควิด-19 และประเด็นความมั่นคงด้านสุขภาพโลก โดยลงทุนส่งมอบวัคซีนเพิ่มเติม 1,000 ล้านโดสไปยังภูมิภาคนี้และทั่วโลกให้ลุล่วง อีกทั้งยกระดับการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีที่สำคัญและอุบัติใหม่ ขับเคลื่อนความร่วมมือด้านห่วงโซ่อุปทาน นำเทคโนโลยีมาใช้งานร่วมกัน และผลักดันหลักการด้านเทคโนโลยีร่วมกัน กลุ่มภาคี 4 ประเทศจะสร้างเครือข่ายขนส่งที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและประสานแลกเปลี่ยนข้อมูลดาวเทียม เพื่อปรับปรุงความตระหนักรู้ภาพสถานการณ์ทางทะเล และการรับมือสภาพภูมิอากาศ สมาชิกกลุ่มจะร่วมมือกันจัดหาโครงสร้างพื้นฐานที่มีมาตรฐานสูงในเอเชียใต้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และหมู่เกาะแปซิฟิก พร้อมทั้งปรับปรุงขีดความสามารถด้านไซเบอร์ของภูมิภาคเหล่านี้ด้วย

7) ขยายความร่วมมือสหรัฐฯ-ญี่ปุ่น-สาธารณรัฐเกาหลี

ความท้าทายใหญ่เกือบทุกประการในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกต้องอาศัยความร่วมมืออย่างแนบแน่นในหมู่พันธมิตรและหุ้นส่วนของสหรัฐฯ โดยเฉพาะญี่ปุ่นและสาธารณรัฐเกาหลี สหรัฐฯ จะร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดต่อไปผ่านช่องทางไตรภาคีในประเด็นสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี นอกเหนือจากประเด็นความมั่นคงแล้ว สหรัฐฯ จะมุ่งร่วมดำเนินงานด้านการพัฒนาและโครงสร้างพื้นฐานในภูมิภาค ด้านประเด็นเทคโนโลยีและห่วงโซ่อุปทานที่สำคัญ รวมทั้งด้านการเสริมสร้างภาวะผู้นำและบทบาทของสตรี โดยจะมุ่งประสานยุทธศาสตร์ระดับภูมิภาคในบริบทไตรภาคีให้มากยิ่งขึ้น

8) ร่วมมือเพื่อสร้างความพร้อมรับมือในหมู่เกาะแปซิฟิก

สหรัฐฯ จะทำงานร่วมกับหุ้นส่วนจัดตั้งกลุ่มยุทธศาสตร์พหุภาคีที่สนับสนุนประเทศกลุ่มหมู่เกาะแปซิฟิก ขณะที่ประเทศเหล่านี้พัฒนาขีดความสามารถและความพร้อมรับมือของตนในฐานะตัวแสดงอิสระที่มีความมั่นคง (secure, independent actor) สหรัฐฯ จะร่วมกันสร้างความพร้อมรับมือสภาพภูมิอากาศผ่านโครงการ Pacific Region Infrastructure Facility ประสานงานลดช่องว่างด้านโครงสร้างพื้นฐานของภูมิภาคแปซิฟิก โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ อำนาจความเสถียรด้านการคมนาคม และร่วมมือยกระดับความมั่นคงทางทะเลเพื่อคุ้มครองการทำประมง เสริมสร้างความตระหนักรู้ต่อสถานการณ์ทางทะเล รวมทั้งปรับปรุงการฝึกอบรมและให้คำปรึกษา นอกจากนี้ จะมุ่งจัดทำความตกลง Compact of Free Association ในขั้นสุดท้ายกับรัฐภาคี

9) สนับสนุนธรรมาภิบาลและการะความรับผิดชอบของภาครัฐ

สหรัฐฯ จะสนับสนุนศักยภาพของรัฐบาลในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกให้สามารถตัดสินใจทางการเมืองโดยอิสระด้วยการช่วยหุ้นส่วนของเราถอนรากถอนโคนการทุจริต ซึ่งรวมถึงดำเนินการผ่านนโยบายด้านความช่วยเหลือต่างประเทศและด้านการพัฒนา ผ่านบทบาทผู้นำในการประชุมกลุ่มประเทศ G7 และ G20 ตลอดจนบทบาทปรับปรุงใหม่ในภาคีความร่วมมือเพื่อการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Government Partnership) นอกจากนี้ เราจะร่วมมือกับบรรดารัฐบาล ภาคประชาสังคม และสื่อมวลชน เพื่อสนับสนุนให้ภาคส่วนเหล่านี้สามารถเปิดโปงและบรรเทาความเสี่ยงต่อการแทรกแซงจากต่างชาติและการบิดเบือนข้อมูลข่าวสาร สหรัฐฯ จะยังคงยืนหยัดเพื่อประชาธิปไตยในพม่า โดยทำงานใกล้ชิดกับพันธมิตรและหุ้นส่วนเพื่อกดดันกองทัพพม่าให้เปิดทางกลับคืนสู่ประชาธิปไตย รวมถึงผ่านการปฏิบัติตามฉันทามติ 5 ข้อ (Five-Point Consensus) โดยสัตย์จริง

10) ส่งเสริมเทคโนโลยีที่เปิดกว้าง ยืดหยุ่น ปลอดภัย และเชื่อถือได้

สหรัฐฯ จะสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลที่ปลอดภัยและเชื่อถือได้ โดยเฉพาะในแง่ความหลากหลายของผู้ให้บริการโทรคมนาคมและเทคโนโลยีคลาวด์ ซึ่งรวมถึงผ่านสถาปัตยกรรมระบบเครือข่ายล้ำสมัย เช่น Open RAN โดยส่งเสริมการใช้งานเชิงพาณิชย์ในขนาดที่เหมาะสม ตลอดจนความร่วมมือด้านการทดสอบระบบ เช่น อำนาจการเข้าถึงเครื่องมือทดสอบร่วมกันให้สามารถพัฒนามาตรฐานร่วมได้ เราจะยกระดับความพร้อมรับมือร่วมกันของเครือข่ายภาครัฐและโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ พร้อมกับพัฒนาโครงการใหม่ระดับภูมิภาค เพื่อปรับปรุงความมั่นคงและความปลอดภัยทางไซเบอร์ร่วมกันและตอบสนองต่ออุปสรรคการณ์ทางไซเบอร์อย่างฉับไว

2.3 กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอินโด-แปซิฟิก

(Indo-Pacific Economic Framework: IPEF)

กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Economic Framework: IPEF) เป็นหนึ่งในแผนงานภายใต้ Indo-Pacific Strategy หรือ ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของสหรัฐฯ ซึ่งประธานาธิบดีโจ ไบเดน ได้ประกาศ ยุทธศาสตร์ดังกล่าวเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2565 โดยมีเป้าหมายที่จะยกระดับภูมิภาค อินโด-แปซิฟิกให้เสรีและเปิดกว้าง เชื่อมโยง มั่งคั่ง และพร้อมรับมือกับความท้าทาย ใหม่ ๆ รวมถึงเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสหรัฐฯ ทั้งด้านเศรษฐกิจและความมั่นคง และรักษาบทบาทมหาอำนาจเดียวในภูมิภาคดังกล่าว หลังจากที่สหรัฐฯ ได้ถอนตัว ออกจากความตกลง Trans-Pacific Partnership (TPP) ในสมัยรัฐบาลโอบามา⁵ ความตกลง IPEF แสดงถึงเป้าหมายของสหรัฐฯ ที่ต้องการจะรักษาบทบาททาง เศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และเสนอเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของความร่วมมือ

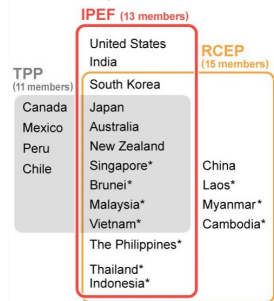
⁵ ปรีดี บุญซื่อ.(2565).ไทยพับลิก้า.กรอบทางเศรษฐกิจอินโด-แปซิฟิก (IPEF) อาเซียนจะเอา ประโยชน์อย่างไร จากการแข่งขันของมหาอำนาจ,[ออนไลน์].สืบค้นจาก: [https://thaipublica.org/2022/06/pridi310/\(17 กันยายน 2566\)](https://thaipublica.org/2022/06/pridi310/(17 กันยายน 2566))

ทางเศรษฐกิจ ที่นำโดยสหรัฐฯ ซึ่งแตกต่างจากโครงการเศรษฐกิจของจีนที่เรียกว่า หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง และสหรัฐฯ มุ่งให้ IPEF คือ หัวใจสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ ในยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของสหรัฐฯ

ภูมิหลัง

กรอบกลไกความร่วมมือทางเศรษฐกิจอินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Economic Framework: IPEF) เป็นข้อริเริ่มภายใต้ Indo-Pacific Strategy ของสหรัฐฯ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศในอินโด-แปซิฟิกที่มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ซึ่งได้เปิดตัวอย่างเป็นทางการที่ญี่ปุ่นเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2565 โดยประธานาธิบดีโจ ไบเดนและผู้นำจาก 12 ประเทศในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ได้แก่ ออสเตรเลีย บรูไนดารุสซาลาม อินเดีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ มาเลเซีย นิวซีแลนด์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม ได้ร่วมกันประกาศถ้อยแถลงว่า ด้วยกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอินโด-แปซิฟิก เพื่อความเจริญรุ่งเรือง (Statement on Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity) เพื่อแสดงเจตจำนงที่จะจัดทำ IPEF ระหว่างกัน และประเทศฟิจิได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก ลำดับที่ 14 เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2565

Economic blocs in the Indo-Pacific region * means ASEAN members

ที่มา : asahi.com, ๒๕๖๕

กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Economic Framework: IPEF)

IPEF ประกอบด้วยความร่วมมือใน 4 เสา (pillar)⁶ ได้แก่ (1) การค้า (2) ห่วงโซ่อุปทาน (3) พลังงานสะอาด การลดการปล่อยก๊าซคาร์บอน และโครงสร้างพื้นฐาน และ (4) ภาษีและการต่อต้านการทุจริต โดยมีเป้าหมายการดำเนินงานในแต่ละ pillar ดังนี้

เสาที่ 1 การค้า (1) สร้างความร่วมมือทางการค้าที่มีมาตรฐานสูง ครอบคลุมเสรีและเท่าเทียม โดยเฉพาะการกำหนดกฎเกณฑ์มาตรฐานทางการค้าดิจิทัลระหว่างกัน (2) พัฒนานโยบายด้านการค้าและเทคโนโลยีที่สร้างสรรค์ เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการลงทุน (3) ส่งเสริม การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ครอบคลุมและเป็นประโยชน์ ต่อแรงงานและผู้บริโภค และ (4) ส่งเสริมความร่วมมือด้าน เศรษฐกิจดิจิทัล

เสาที่ 2 ห่วงโซ่อุปทาน (1) พัฒนาความโปร่งใส ความหลากหลาย ความมั่นคง และความยั่งยืนของห่วงโซ่อุปทาน (2) ประสานมาตรการในการรับมือกับวิกฤติการณ์ (3) ส่งเสริมความร่วมมือในการเตรียมความพร้อมและบรรเทาผลกระทบจากการหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทาน (4) ลดความเสี่ยงด้านสภาพภูมิอากาศต่อห่วงโซ่อุปทานเพื่อรักษาความต่อเนื่องในการดำเนินธุรกิจ และ (5) เพิ่มความสามารถในการเข้าถึงวัตถุดิบและวัตถุดิบแปรรูปเซมิคอนดักเตอร์ แร่ธาตุสำคัญ และเทคโนโลยีพลังงานสะอาด

เสาที่ 3 พลังงานสะอาด การลดการปล่อย คาร์บอน และโครงสร้างพื้นฐาน (1) เร่งพัฒนาและใช้เทคโนโลยีพลังงานสะอาดเพื่อลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนใน

---

⁶ กมลพร โรจนรัตน์นกุล.(2565).ธนาคารแห่งประเทศไทย,ทำความเข้าใจ IPEF กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อินโด - แปซิฟิก ที่เสนอโดยสหรัฐฯ,[ออนไลน์].สืบค้นจาก: <https://www.bot.or.th/content/dam/bot/documents/th/our-roles/international-cooperation/article-intercoop/article-10> (17 กันยายน 2565)

เศรษฐกิจตามความตกลงปารีส (2) สร้างความเข้มแข็งเพื่อรับมือกับผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศที่ครอบคลุมความร่วมมือด้านเทคโนโลยี การเคลื่อนย้ายเงินทุน และ concessional finance และ (3) พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันและการเชื่อมโยง ด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืนและทนทาน และการช่วยเหลือด้านเทคนิค

เสาที่ 4 ภาษีและการต่อต้านการทุจริต (1) ส่งเสริมการแข่งขันอย่างเป็นธรรมด้วยมาตรการภาษี การต่อต้านการฟอกเงิน และการต่อต้านการติดสินบน และ (2) สนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพที่จำเป็นต่อการพัฒนา ระบบที่ตรวจสอบได้และโปร่งใส โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยน ข้อมูลด้านภาษีระหว่างประเทศสมาชิก

2.4 การวิเคราะห์ผลกระทบยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา 2022 (National Security Strategy 2022) ต่อไทย ภายใต้กรอบปัจจัยแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ DIME Model

การแข่งขันทางภูมิยุทธศาสตร์ ระหว่างยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้าง (The Free and Open Indo-Pacific Strategy หรือ FOIP) ส่งผลให้ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก เป็นพื้นที่ของการแข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างวิสัยทัศน์แบบเสรีและแบบเผด็จการ ในขณะที่ จีนก็มีความพยายามขยายอิทธิพลผ่านโครงการความริเริ่มแถบและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) ที่กลายเป็นแพลตฟอร์มซึ่งทั้งโลกจับตามอง ซึ่งจีนก็หวังผลกับโครงการนี้อย่างยิ่ง เพื่อจะให้เป็นแรงขับเคลื่อนการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบต่ออาเซียนและไทย สามารถวิเคราะห์ภายใต้กรอบปัจจัยแวดล้อมทางยุทธศาสตร์แบบ DIME Model ได้แก่ Diplomacy (D) หมายรวมถึง ด้านการเมืองและการทูต Information (I) หมายรวมถึง ด้านข้อมูลข่าวสาร สังคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี Military (M) การทหาร และ Economics (E) เศรษฐกิจ โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.4.1 ด้านการเมือง/การทูต (Diplomacy)

ด้านบวก ไทยและสหรัฐฯ มีความมุ่งมั่นร่วมกันต่อค่านิยมเดียวกัน อันได้แก่ ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน สิทธิแรงงาน หลักนิติธรรม ความมั่นคง และความมั่งคั่ง ที่เป็นแนวทางปฏิบัติต่อการกำหนดท่าที การสร้างมาตรฐาน และเกิดความร่วมมือผ่านกลไกต่าง ๆ ดังนั้น จึงเป็นโอกาสของไทยที่จะได้รับการสนับสนุน ความช่วยเหลือ เงินทุน หรือการแลกเปลี่ยนจากสหรัฐฯ เพื่อเป็นแนวร่วมในการพัฒนา อันจะทำให้ประเทศชาติมั่นคงและมั่งคั่งภายใต้ระเบียบโลกได้อย่างสมดุล และการส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถทางการทูตในการเสริมสร้างความเป็นพันธมิตร และหุ้นส่วนที่แข็งแกร่ง โดยจะประสานงานอย่างใกล้ชิดและแลกเปลี่ยนการเยือนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสะท้อนความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นซึ่งกันและกัน

ด้านลบ การแข่งขันที่ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นระหว่างระบอบประชาธิปไตย และระบอบอัตตาธิปไตย แนวโน้มสำคัญที่ต้องเผชิญ คือ ความท้าทายข้ามชาติ (Transnational Challenges) ซึ่งไม่เคารพต่อพรมแดนและส่งผลกระทบต่อนานาประเทศ อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของการแข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์และความซับซ้อนที่มักจะทำให้การแข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์รุนแรงยิ่งขึ้น การอยู่ท่ามกลางอิทธิพลของประเทศมหาอำนาจเช่นนี้ อาจส่งผลกระทบต่อบทบาทและการวางตัวของประเทศไทยในด้านการเมืองและการทูตระหว่างประเทศ ทั้งในฐานะของการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ หรือการถูกบีบบังคับให้เลือกข้าง

2.4.2 ด้านข้อมูลข่าวสาร สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Information)

สหรัฐฯ จะนำโลกาภิวัตน์มาปรับเปลี่ยนเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ความไม่เท่าเทียมที่ขยายวงกว้างทั้งภายในและระหว่างประเทศ การผงาดขึ้นของจีนที่เป็นทั้งคู่แข่งและคู่ค้า และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใหม่ เป็นต้น การสื่อสารของสหรัฐฯ ต่อนานาชาติ จะมุ่งตามวิสัยทัศน์ เพื่อร่วมปฏิบัติตามระเบียบโลกในอนาคต และอาศัยความร่วมมือประเทศพันธมิตรและหุ้นส่วน ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง สิ่งแวดล้อม อากาศ มหาสมุทร อวกาศ และไซเบอร์สเปซ ที่ต้องปรับปรุงให้ทันสมัย

และแข็งแกร่งขึ้น เพื่อรับมือกับความท้าทายที่มีร่วมกันต่อไป ประเด็นด้านข้อมูลข่าวสาร สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทและมีอำนาจเพิ่มมากขึ้นในประเทศไทย โดยผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อประเทศไทยนั้นมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนี้

ด้านบวก ไทยสามารถแสวงหาโอกาสในการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในด้านข้อมูลข่าวสาร สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Information) เพื่อความได้เปรียบในการแข่งขัน อันจะนำไปสู่การเสริมความแข็งแกร่งของชาติ ด้วยการใช้นวัตกรรมขับเคลื่อน สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ อันจะเป็นโอกาสเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกการทหารหรือวิทยาศาสตร์ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอวกาศ ในอนาคตต่อไป

ด้านลบ เนื่องจากสหรัฐฯ จะมุ่งรักษาและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อเอาชนะคู่แข่งและรับมือกับความท้าทาย ด้วยการลงทุนภายในประเทศที่สำคัญ ความสำเร็จในอนาคตของสหรัฐฯ ขึ้นอยู่กับความแข็งแกร่งและความยืดหยุ่นภายในของชาติ โดยเฉพาะความเข้มแข็งของชนชั้นกลางที่เป็นหัวใจสำคัญต่อความมั่นคงของชาติสหรัฐฯ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และประชาธิปไตย แต่อย่างไรก็ตาม การมุ่งลงทุนภายในประเทศของสหรัฐฯ อาจไม่สามารถเอื้อประโยชน์ต่อไทยหรืออาจมีข้อจำกัดอย่างใดอย่างหนึ่งที่ไม่อำนวยความสะดวกต่อไทย

2.4.3 ด้านการทหาร (Military) สหรัฐฯ ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งและพัฒนาให้กองทัพทันสมัย ตามแนวทางด้านการป้องกันประเทศที่ระบุอยู่ใน “ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศปี 2022 (The 2022 National Defense Strategy of the United States of America)” โดยสหรัฐฯ ให้คำมั่นสัญญาว่า กองทัพสหรัฐฯ จะช่วยพัฒนาและปกป้องผลประโยชน์ของชาติที่สำคัญ โดยวิธีการทางการทูต การเผชิญการรุกราน การขัดขวางความขัดแย้ง แสดงความแข็งแกร่ง และการปกป้องคนอเมริกันและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ท่ามกลางการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น โดยผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อประเทศไทยนั้นมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนี้

ด้านบวก ไทยและสหรัฐฯ มีความสัมพันธ์ทางการทูตมายาวนาน โดยทั้งสองฝ่ายมีความไว้วางใจและความร่วมมือตามแถลงการณ์ว่าด้วยความเป็นพันธมิตรและหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างไทยและสหรัฐฯ โดยจะมุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งและยกระดับความเป็นพันธมิตร และหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมในการฟื้นฟูเศรษฐกิจ ความร่วมมือด้านกลาโหมและความมั่นคง ซึ่งเป็นโอกาสของไทยในการแสวงหาโอกาสเพิ่มพูนการหารือ และติดตามความคืบหน้าผ่านกลไกการประชุม อาทิ การประชุมด้านยุทธศาสตร์และความมั่นคงไทย-สหรัฐฯ เป็นต้น

ด้านลบ ท่ามกลางการแข่งขันของมหาอำนาจบนเวทีโลกซึ่งประเทศจีนกำลังมีบทบาทมากขึ้น กองทัพอาจเกิดความยากลำบากในบทบาทและการวางตัวเพื่อถ่วงดุลอำนาจของทั้งสองประเทศและรักษาเสถียรภาพและความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพของทั้งสหรัฐฯ และจีน รวมถึงสงครามนอกรูปแบบ/สงครามรูปแบบใหม่ในอนาคตที่ยากต่อการรับมือของไทย

2.4.4 ด้านเศรษฐกิจ (Economics) สหรัฐฯ เป็นผู้นำในการสร้างบรรทัดฐานและมาตรฐานเพื่อควบคุมการค้าและลงทุนระหว่างประเทศ นโยบายเศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ซึ่งมองว่ากลไกเหล่านี้ทำให้เป้าหมายทางเศรษฐกิจและภูมิรัฐศาสตร์ของสหรัฐฯ ก้าวหน้าขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อผู้คนทั่วโลกโดยการกำหนดรูปแบบปฏิสัมพันธ์ของรัฐบาลและเศรษฐกิจ ที่เน้นการสอดคล้องกับผลประโยชน์และค่านิยมของพันธมิตรสหรัฐฯ ดังนั้น การร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดกับพันธมิตร สหรัฐฯ จึงจำเป็นที่จะต้องสร้างกฎที่ยุติธรรม ควบคู่กับการรักษาความได้เปรียบทางเศรษฐกิจ ตามวิสัยทัศน์ “เสรี เปิดกว้าง มั่งคั่ง และปลอดภัย” ที่อาจส่งผลกระทบต่อทั้งด้านบวกและด้านลบต่อประเทศไทย ดังนี้

ด้านบวก จะเป็นโอกาสของไทย ต่อการพัฒนาและฟื้นฟูประเทศ อันเป็นผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 โดยการเพิ่มพูนความร่วมมือทางการค้า

ที่มา: <https://pulseneews.co.kr/view.php?sc=30800028&year=2022&no=457379>

และเศรษฐกิจ เพื่อพัฒนาการเติบโตอย่างครอบคลุม ยั่งยืน และสมดุล ผ่านแนวคิดตามนโยบายการขับเคลื่อนโมเดลเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว และกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอินโด-แปซิฟิก

(Indo-Pacific Economic Framework: IPEF) โดยการเสริมสร้างความแข็งแกร่งของห่วงโซ่อุปทานร่วมกัน การส่งเสริมระบบนิเวศที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ และการขยายขีดความสามารถผ่านการถ่ายทอดทางเทคโนโลยีนวัตกรรมบนพื้นฐานจากการกำหนดเงื่อนไขร่วมกัน อันจะเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและโอกาสในการสร้างงาน และการเติบโตอย่างยั่งยืนของไทย

ด้านลบ แม้ว่าไทยและสหรัฐฯ ได้มีการรอบความตกลงด้านการค้าและการลงทุน (Trade and Investment Framework Agreement – TIFA) ตั้งแต่วันที่ 23 ตุลาคม 2545⁷ ครอบคลุมเรื่องการเปิดเสรีด้านการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุน รวมทั้งความร่วมมือทางเศรษฐกิจในสาขาต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตาม ไทยก็อาจเผชิญกับข้อจำกัดหรือมาตรฐานหลายประการที่ทำให้การดำเนินธุรกิจไม่คล่องตัวในเรื่องคุณภาพและมาตรฐาน รวมทั้งภาพลักษณ์ (CSR, safety, environment) การเข้าถึงแหล่งกระจายสินค้า supermarket chain และการพัฒนาด้านโลจิสติกส์ เป็นต้น ในขณะที่ ไทยจำเป็นต้องมุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งในเรื่องเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจ รวมทั้งพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือและศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางทางการค้า การลงทุน การคมนาคมในภูมิภาคอีกด้วย

⁷ สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงวอชิงตัน.(2564).**ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจไทย-สหรัฐฯ**. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: [https://thaiembdc.org/th/%E0%B9%80%E0%B8%A8%E0%B8%A3%E0%B8%A9%E0%B8%90%E0%B8%81%E0%B8%B4%E0%B8%88-2/\[28 สิงหาคม 2566\]](https://thaiembdc.org/th/%E0%B9%80%E0%B8%A8%E0%B8%A3%E0%B8%A9%E0%B8%90%E0%B8%81%E0%B8%B4%E0%B8%88-2/[28 สิงหาคม 2566])

2.5 ข้อเสนอแนะของไทยต่อยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา 2022 (National Security Strategy 2022) ตามกรอบปัจจัยแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ DIME Model

2.5.1 ด้านการเมือง/การทูต (Diplomacy) แม้ไทยกับสหรัฐฯ จะมีความสัมพันธ์ทางการทูตมาอย่างยาวนาน แต่อย่างไรก็ตาม การเผชิญกับความท้าทายรูปแบบใหม่ต่าง ๆ ประเทศไทยควรแสดงบทบาทหรือวางตัวเป็นกลางจากการขยายอิทธิพลของจีนในภูมิภาคและภายในประเทศ เพื่อถ่วงดุลอำนาจกับความสัมพันธ์เดิมที่มีต่อสหรัฐฯ เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งกับประเทศมหาอำนาจ ซึ่งไทยอาจจะเสียเปรียบในการต่อรอง หากเกิดสถานการณ์การบีบบังคับให้เลือกข้าง ดังนั้น ไทยควรรักษาดุลอำนาจกับทั้งฝ่ายสหรัฐฯ และจีน ไม่เลือกข้าง และควรแสวงความร่วมมือและประโยชน์จากความสัมพันธ์อันดีจากทั้งสองฝ่าย โดยมุ่งรักษาผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ โดยใช้กลไกความเป็นศูนย์กลางของอาเซียน (ASEAN Centrality) อันเป็นหลักการสำคัญในการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศภายนอกภูมิภาค สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ความมั่นคงของสหรัฐฯ ฉบับนี้ที่ได้ระบุอย่างชัดเจนว่า สนับสนุนการแก้ไขปัญหา โดยใช้ความเป็นศูนย์กลางของอาเซียนเป็นสำคัญ

2.5.2 ด้านข้อมูลข่าวสาร สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Information) ประเทศไทยควรแสวงหาโอกาสในการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในด้านข้อมูลข่าวสาร สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Information) เพื่อความได้เปรียบในการแข่งขัน อันจะนำไปสู่การเสริมความแข็งแกร่งของชาติ ด้วยการใช้นวัตกรรมขับเคลื่อน สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ อันจะเป็นโอกาสเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกการทหารหรือภาคีด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอวกาศ ในอนาคตต่อไป จากการพันธมิตรและความสัมพันธ์ที่มีมาอย่างยาวนาน

2.5.3 ด้านการทหาร (Military) ประเทศไทยควรมุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งและยกระดับความเป็นพันธมิตร และหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ความร่วมมือด้านกลาโหมและความมั่นคง ซึ่งจะเป็นโอกาสของไทยในการแสวงหาโอกาสเพิ่มพูนการทหาร และติดตามความคืบหน้า ผ่านกลไกภายใต้กรอบอาเซียน ซึ่งรวมถึงการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ADMM-Plus) และการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ARF)

นอกจากนี้ การลงนามในสนธิสัญญาการป้องกันร่วมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asia Collective Defense Treaty) ในปี 2497 (หรือที่เรียกว่า กติกามะนิลา: Manila Pact) ทำให้ไทยเป็น 1 ใน 5 พันธมิตรด้านการป้องกันประเทศของสหรัฐฯ ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ฟิลิปปินส์ ไทย และออสเตรเลีย) จนปัจจุบัน ที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ การฝึกคอบร้า โกลด์ (Cobra Gold) การฝึกร่วมทางการทหารอื่น ๆ การเยือนของอากาศยานและเรือรบในแต่ละปี โครงการช่วยเหลือทางการทหาร (Foreign Military Sales) และโครงการการศึกษาและฝึกอบรมทางการทหาร ที่มีความแข็งแกร่ง และความร่วมมือด้านความมั่นคงในรูปแบบอื่น ๆ ที่ยังประโยชน์ร่วมกันเพื่อรับมือกับความท้าทายด้านความมั่นคงที่มีร่วมกัน และเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานร่วมกันและสอดคล้องกันระหว่างสหรัฐฯ และไทย ดังนั้น ความพยายามในการแข่งขันของสหรัฐฯ ต่อจีน ทำให้ไทยต้องรักษาท่าทีและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างระมัดระวัง ซึ่งสหรัฐฯ ให้ความสำคัญยิ่งกับความท้าทายและการป้องปรามจีนในภูมิภาคนี้ จึงส่งผลกระทบต่อไทยโดยตรง

2.5.4 ด้านเศรษฐกิจ (Economy) ประเทศไทยควรมุ่งเพิ่มพูนความร่วมมือทางการค้าและเศรษฐกิจ เพื่อพัฒนาการเติบโตอย่างครอบคลุม ยั่งยืน และสมดุลผ่านแนวคิดตามนโยบายการขับเคลื่อนโมเดลเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว และกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Economic Framework: IPEF) โดยการเสริมสร้างความแข็งแกร่งของห่วงโซ่อุปทานร่วมกัน การส่งเสริมระบบนิเวศที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ และการขยายขีด

ความสามารถผ่านการถ่ายทอดทางเทคโนโลยีนวัตกรรมบนพื้นฐานจากการกำหนด
เงื่อนไขร่วมกัน อันจะเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและโอกาสในการสร้างงาน
และการเติบโตอย่างยั่งยืนของไทย โดยใช้กลไกด้านเศรษฐกิจระดับภูมิภาค อาทิ
กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก (APEC) และใช้ประโยชน์
จากบทบาทนำของทั้งสองประเทศ ในปี 2565 และ 2566 ในการส่งเสริมการค้าและ
การลงทุนให้เป็นไปอย่างเสรี ยุติธรรม และเปิดกว้าง พร้อมทั้งส่งเสริมการเติบโตทาง
เศรษฐกิจที่ครอบคลุมและยั่งยืน

ส่วนที่ 3

ยุทธศาสตร์สาธารณรัฐประชาชนจีน

ส่วนที่ 3

ยุทธศาสตร์สาธารณรัฐประชาชนจีน

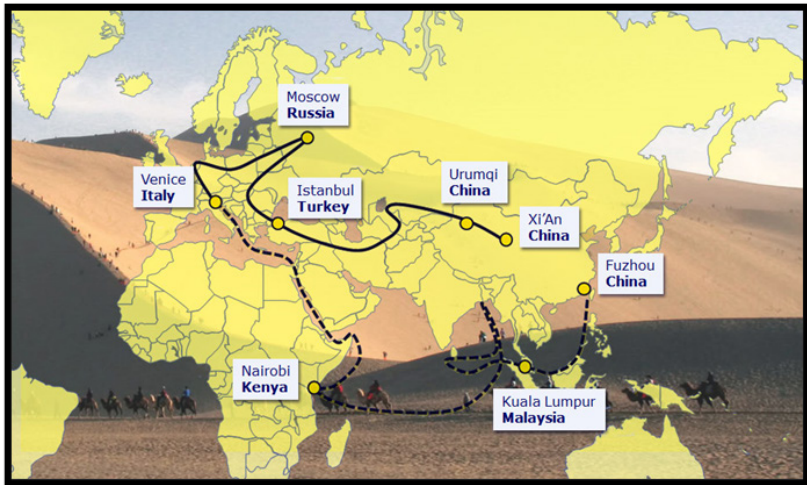
ปัจจุบันโลกมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาโดยเฉพาะระบบการเมืองโลกจะแปรเปลี่ยนเป็นหลายขั้วอำนาจมากขึ้น และมีมหาอำนาจทางเศรษฐกิจเป็นตัวแสดงหลักอย่างจีนและสหรัฐฯ ที่พยายามแข่งขันและขยายอิทธิพล ซึ่งทั้งสองมหาอำนาจต่างมีการดำเนินนโยบายแตกต่างกัน โดยเฉพาะในส่วนของจีน ภายใต้การบริหารงานของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ที่ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาประเทศแบบเปิดกว้าง (opening-up) และขยายอิทธิพลในภูมิภาคและประเทศอื่น ๆ โดยพร้อมร่วมมือในทุกด้านแบบทุกฝ่ายได้ประโยชน์ ผ่านข้อริเริ่มการพัฒนา 3 แนวทาง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (Belt and Road Initiative: BRI)

3.1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของข้อริเริ่ม BRI

เมื่อวันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2556 ประธานาธิบดีสีจิ้นผิงได้กล่าวสุนทรพจน์ขณะเดินทางเยือนประเทศคาซัคสถาน และประกาศเจตนารมณ์ของจีนในการร่วมมือกับมิตรประเทศแถบเอเชียกลางในการสร้าง “แถบเศรษฐกิจ” (economic belt) บนเส้นทางสายไหมเพื่อเชื่อมโยงภูมิภาคเอเชียกับยุโรป และในปีเดียวกันได้เดินทางเยือนอินโดนีเซีย ประธานาธิบดีสีจิ้นผิงได้ประกาศความร่วมมือในการสร้างเส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21 (the 21st Century Maritime Silk Road) เป็นที่มาของคำว่า “หนึ่งแถบ” (แถบเศรษฐกิจ) และ “หนึ่งเส้นทาง” (เส้นทางสายไหมทางทะเล) ที่ต่อมาได้ใช้ชื่อว่า “ข้อริเริ่มแถบและเส้นทางยุคใหม่หรือหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (Belt and Road Initiative :BRI) หรือเส้นทางสายไหมใหม่แห่งศตวรรษที่ 21 เป็นยุทธศาสตร์หลักในการขยายความเชื่อมโยงทางด้านการคมนาคม รวมถึงความสัมพันธ์อันดีกับประเทศต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นโครงการที่จัดขึ้นเพื่อมุ่งเน้น

การรวมตัวกันทางด้านการตลาด และความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ เพื่อกระจายผลประโยชน์สู่ส่วนรวมในภูมิภาค ซึ่งมีรากฐานมาจากเส้นทางสายไหมในอดีต⁸

ภาพที่ 1 : กระบวนทัศน์ทางเศรษฐกิจภายใต้โครงการความริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง
ที่มา : A brilliant plan One Belt One Road, (ออนไลน์) <https://www.clsa.com/special/onebeltoneroad/>

โดยเมื่อ 2,000 กว่าปีก่อน มีการค้นพบเส้นทางการค้าหลากหลายสายที่เชื่อมโยงอารยธรรมทวีปเอเชียยุโรปและแอฟริกา ซึ่งก็คือ “เส้นทางสายไหม” ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางด้านการค้า เทคโนโลยี บุคลากรและความคิดขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสังคมก้าวหน้าไป ทั้งนี้เพราะโครงการริเริ่มฯ ดังกล่าวได้เชื่อมต่อเอเชียกลาง เอเชียใต้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียตะวันตก แอฟริกาเหนือและยุโรปเข้าด้วยกัน ซึ่งในบริเวณนี้มีประชากรอยู่ที่ประมาณ 4,400 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 63 ของโลก และมีปริมาณรวมของเศรษฐกิจอยู่ที่ประมาณ 21 ล้านล้าน

⁸ ศิริลักษณ์ ตันตยกุล. (2561) บทบาทคลังสองในกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะของจีน: กรณีศึกษาข้อริเริ่มแถบเศรษฐกิจและเส้นทางสายไหมยุคใหม่. หน้า 45

เหรียญสหรัฐ^๙ คิดเป็นร้อยละ 29 ของโลก โครงการข้อริเริ่ม^๙ นี้จะประกอบด้วย การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการปฏิรูประบบและกลไกอันจะเป็นประโยชน์ ในการปรับปรุงภาวะแวดล้อมทางธุรกิจการค้าของประเทศต่าง ๆ ภายในและระหว่าง ภูมิภาคให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสร้างประโยชน์ดังนี้ (1) ทำให้ปัจจัยสำคัญภายในภูมิภาคสามารถ หมุนเวียนอย่างเสรี เป็นระเบียบและได้รับการจัดสรรอย่างมีประสิทธิภาพ (2) เป็น ประโยชน์สำหรับการพัฒนาของประเทศที่ไม่มีทางออกทะเลและพื้นที่ทุรกันดารของ ประเทศต่าง ๆ (3) เป็นประโยชน์ในการช่วยลดต้นทุนการค้า การลงทุนและจัด การกีดกันการค้าระหว่างประเทศต่าง ๆ และ (4) เพิ่มพูนพลังขับเคลื่อนการปฏิรูปและ พัฒนาของประเทศต่าง ๆ อีกด้วย

ทั้งนี้ประเทศจีนกับประเทศตามเส้นทางดังกล่าวได้มีพื้นฐานความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจการค้าอย่างดีเยี่ยม โดยจีนเป็นหุ้นส่วนทางการค้า การลงทุนและเป็น ตลาดส่งออกที่ใหญ่ที่สุด โดยประเทศจีนได้สร้างเขตความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การค้านอกประเทศจำนวนมากใน 23 ประเทศ ตามเส้นทาง^๙ ซึ่งเขตความร่วมมือ เหล่านี้ได้กลายเป็นจุดเชื่อมโยงที่สำคัญสำหรับความร่วมมือทางเศรษฐกิจการค้าใน ปัจจุบัน^๙

3.1.2 กรอบแนวคิดข้อริเริ่ม BRI

แนวคิดข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (Belt and Road Initiative: BRI) เป็นโครงการขนาดใหญ่เศรษฐกิจขนาดใหญ่โดยเปลี่ยนจากเส้นทาง สายไหมศตวรรษ ที่ 14 เป็นศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่เปิดกว้าง โดยยึดถือ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจเป็นหลัก รวมทั้งยึดถือการแลกเปลี่ยนบุคคลและวัฒนธรรม ทั้งนี้มีจุดยืนที่สำคัญในการยืนหยัดไม่แทรกแซงกิจการภายในของประเทศในภูมิภาค ไม่แสวงหาอำนาจครอบงำในกิจกรรมต่างๆ ของภูมิภาค โดย BRI ไม่ใช่สิ่งที่ไปทดแทน ข้อริเริ่มหรือกลไกความร่วมมือภูมิภาคที่มีอยู่ในซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์และ

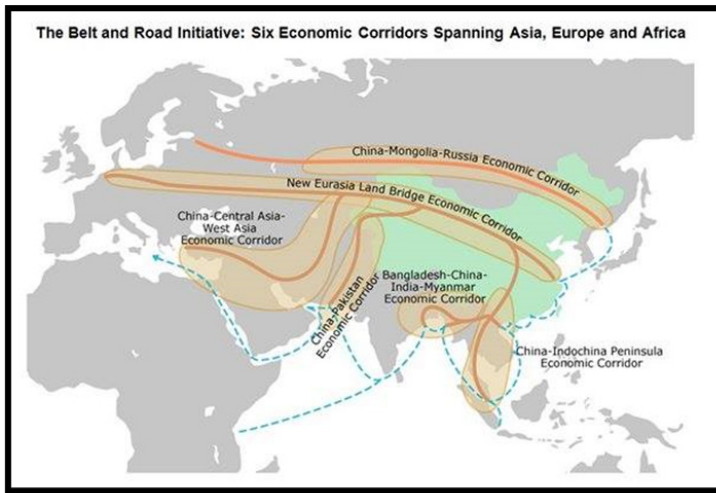
^๙ ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล. (2565). ยุทธศาสตร์จีนบนเวทีโลก. หน้า 14-15

หลักการอยู่ร่วมกันในภูมิภาค 5 ประการ ได้แก่ (1) ความเคารพซึ่งกันและกันในอำนาจอธิปไตยและบูรณภาพดินแดนของกันและกัน (2) การเรียนรู้ร่วมกันเพื่อไม่ให้เกิดการรุกรานซึ่งกันและกัน (3) การไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน (4) ความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน และ (5) การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

ทั้งนี้เป้าหมายในการขับเคลื่อนให้บรรลุซึ่งความเชื่อมต่อกันของยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมข้อได้เปรียบซึ่งกันและกันสำหรับประเทศตามแนวเส้นทางได้แบ่งการพัฒนาเป็น 2 เส้นทาง ได้แก่ (1) เส้นทางสายไหมทางบก (Silk Road Economic Belt) และ (2) เส้นทางสายไหมทางทะเล (Maritime Silk Road) โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจการค้าทางบก (Silk Road Economic Belt)¹⁰ ตั้งแต่ฝั่งตะวันตกของจีน ภูมิภาคเอเชียกลาง และตะวันออกกลางต่อเนื่องไปจนถึงยุโรป เป็นเส้นทางขนส่งทางโลจิสติกส์ที่มีเส้นทางเชื่อมต่อกันบนแผ่นดินยูเรเชีย (Eurasian Land Bridge) และจะมีการสร้างถนนรวมถึงรางรถไฟในการเดินทางไปมาหาสู่กัน ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงเส้นทางบกเริ่มต้นจากเมืองซีอาน (ฉางอานในบันทึกโบราณ) ซึ่งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศจีนมุ่งหน้าไปยัง อูรุมชี (อุหลุมู่ฉี) เมืองเอกของเขตปกครองตนเองซินเจียงอุยกูร์ จากนั้นจึงข้ามเอเชียกลาง ไปยังตอนเหนือของอิหร่าน เลาะเส้นทางตะวันตกไปถึง อิรัก ซีเรีย และตุรกีแล้วข้ามช่องแคบบอสฟอรัส ในกรุงอิสตันบูล เข้าแผ่นดินใหญ่ยุโรปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือถึงรัสเซียคู่มิตรสำคัญของจีน เยอรมัน เนเธอร์แลนด์ แล้ววกลงใต้สิ้นสุดเส้นทางที่เมืองเวนิสทางตอนเหนือของประเทศอิตาลี โดยมีเส้นทางรถไฟ 3 เส้นทาง ได้แก่ (1) เส้นทางที่เชื่อมโยงจีน-เอเชียกลาง-ยุโรป (2) เส้นทางที่เชื่อมโยงจีน-อ่าวเปอร์เซียและทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ผ่านทางเอเชียกลาง และตะวันออกกลาง (3) เส้นทางเชื่อมโยงจีน-เอเชียตะวันออกเฉียงใต้-เอเชียใต้ และยังมีระเบียบเศรษฐกิจจำนวน 6 แห่ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

¹⁰ พริยาภรณ์ บุญคำ. (2563). ยุทธศาสตร์ BRI กับผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย. หน้า 10-12

ภาพที่ 2: แสดงเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ 6 แห่ง
ที่มา: ปรีดี บุญซื่อ, (ออนไลน์) <https://thaipublica.org/2018/04/pridi96/>

(1.1) ระเบียงเศรษฐกิจยูเรเชียใหม่ (New Eurasian Land Bridge : NELB) เริ่มต้นจากท่าเรือเหลียนหยุนกัง (Lianyungang) ในมณฑลเจียงซู (Jiangsu) ไปสิ้นสุดที่เมืองร็อตเตอร์ดัม (Rotterdam) ในยุโรปตะวันตก โดยคาดว่าเส้นทางนี้จะเส้นทางขนส่งสินค้าทางถนนจากประเทศจีนสู่ทวีปยุโรป ผ่านประเทศคาซัคสถาน ประเทศรัสเซีย และประเทศเบลารุส นอกจากนี้ ยังมีเส้นทางรถไฟที่ใช้เป็นเส้นทางบรรทุกสินค้า ได้แก่ (1) เส้นทางจากเมืองเทศบาลนครฉงชิ่ง (Chongqing) ของประเทศจีน ไปยังเมืองดุยส์เบิร์ก (Duisburg) ของประเทศเยอรมนี (2) เส้นทางจากเมืองเฉิงตู (Chengdu) ในมณฑลเสฉวนของประเทศจีน ไปยังเมืองลอดซ์ (Lodz) ของประเทศโปแลนด์ (3) เส้นทางจากเมืองอู่ฮั่น (Wuhan) ในมณฑลหูเป่ย์ของประเทศจีน ไปยังเมืองมาดริด (Madrid) ของประเทศสเปน และ (4) เส้นทางจากเมืองอู่ฮั่น (Wuhan) ในมณฑลหูเป่ย์ของประเทศจีน ไปยังเมืองฮัมเบิร์ก (Hamburg) ของประเทศเยอรมนี และเมืองลียง (Lyon) ของประเทศฝรั่งเศส

(1.2) ระเบียงเศรษฐกิจจีน-มองโกเลีย-รัสเซีย (China-Mongolia-Russia Economic Corridor : CMREC) เป็นเส้นทางของรถไฟความเร็วสูงและถนน แบ่งออกเป็น 2 เส้นทางคือ 1) เริ่มต้นจากเมืองปักกิ่ง (Beijing), เมืองเทียนจิน (Tianjin), และมณฑลเหอเป่ย์ (Hebei) ผ่านเข้าสู่มองโกเลียในเพื่อมุ่งหน้าไปยังรัสเซีย 2) เริ่มต้นจากเมืองต้าเหลียน (Dalian) มุ่งหน้าไปยังเมืองชิตา (Chita) ของประเทศรัสเซีย เส้นทางนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาการค้าระหว่างจีนกับมองโกเลีย รวมถึงการพัฒนาในด้านการคมนาคม การติดต่อสื่อสาร และด้านพลังงานต่าง ๆ เพื่อให้มองโกเลียสามารถเป็นศูนย์กลางระหว่างจีนและรัสเซีย

(1.3) ระเบียงเศรษฐกิจจีน-เอเชียกลาง-เอเชียตะวันตก (China-Central Asia-West Asia Economic Corridor : CCWAEC) เป็นเส้นทางสำคัญในการขนส่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติจากคาบสมุทรอาหรับ ประเทศตุรกี และประเทศอิหร่าน เพื่อส่งเข้ามาในประเทศจีนผ่านเขตปกครองตนเองซินเจียงอุยกูร์ (Xinjiang Uygur) โดยมีการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่ใช้สำหรับการขนส่งพลังงานเหล่านี้ผ่านเส้นทางนี้มากขึ้นเพื่อความสะดวกในการขนส่ง

(1.4) ระเบียงเศรษฐกิจจีน-คาบสมุทรอินโดจีน (China-Indochina Peninsula Economic Corridor : CICPEC) เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างเขตเศรษฐกิจสามเหลี่ยมปากแม่น้ำ Pearl River (Pearl River Delta Economic Zone : PRD) กับประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ได้แก่ ไทย ลาว เมียนมา กัมพูชา และเวียดนาม โดยเฉพาะการพัฒนาด้านการขนส่ง เช่น มอเตอร์เวย์ ทางรถไฟ และการเชื่อมต่อทางอากาศ อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนการค้าระหว่างจีนและประเทศสมาชิกอาเซียนที่ได้เซ็นสัญญาตามข้อตกลงการค้าเสรีตั้งแต่ปี ค.ศ. 2010 ซึ่งเส้นทางนี้จะเชื่อมโยงไปยังมณฑลยูนนานและเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วงของประเทศจีน

(1.5) ระเบียงเศรษฐกิจจีน-ปากีสถาน (China-Pakistan Economic Corridor : CPEC) เป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อระหว่างประเทศจีนกับภูมิภาค

เอเชียใต้ มีจุดเริ่มต้นจากเมืองคัชการ์ (Kashgar) ของเขตปกครองตนเองซินเจียงอุยกูร์ (Xinjiang Uygur) มุ่งหน้าไปยังท่าเรือกวาดาร์ (Gwadar) ของประเทศปากีสถาน โดยเส้นทางนี้จะมีการสร้างทางรถไฟทางหลวง สนามบินนานาชาติ รวมถึงการจัดตั้งให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ

(1.6) ระเบียงเศรษฐกิจบังกลาเทศ-จีน-อินเดีย-เมียนมา

(Bangladesh-China-India-Myanmar Economic Corridor : BCIMEC)

จุดประสงค์ของเส้นทางนี้ คือ เพื่อการเชื่อมต่อของประเทศจีนกับศูนย์กลางทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่อยู่ในภูมิภาคอ่าวเบงกอลให้ดีขึ้น และเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการค้าระหว่างภูมิภาคโดยการลดอุปสรรคที่ไม่ใช่ภาษี นอกจากนี้ยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งและลดความยากจนในภูมิภาคนี้ โดยเส้นทางนี้จะเชื่อมโยงตั้งแต่เมืองคุนหมิง (Kunming) ของประเทศจีนมุ่งหน้าไปยังเมืองโกลกาตา (Kolkata) ของประเทศอินเดียผ่านเมืองมันดะเลย์ (Mandalay) ของประเทศเมียนมาและมีจุดสิ้นสุดที่เมืองธากา (Dhaka) ของประเทศบังกลาเทศ แต่อย่างไรก็ตามเส้นทางนี้มีความคืบหน้าช้าเนื่องจากอินเดียยังคงปฏิเสธที่จะเข้าร่วมโครงการ Belt and Road Initiative (BRI) ของประเทศจีน

ภาพที่ 3: แสดงเส้นทางทางบกและทางทะเลที่กำหนดไว้ในโครงการความริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, (ออนไลน์) <https://www.swinethailand.com/16531344/>

(2) การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจการค้าทางทะเล (Maritime Silk Road)¹¹ เป็นเส้นทางที่รู้จักกันดีในชื่อ “2st Century Maritime Silk Road” หรือเส้นทางสายไหมด้านเศรษฐกิจทางทะเลในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีการพูดถึงเป็นครั้งแรกในการกล่าวปาฐกถาของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ระหว่างการเยือนอินโดนีเซียอย่างเป็นทางการ เมื่อเดือนตุลาคม 2556 โดยเน้นการเชื่อมโยงทางทะเลที่จะมีโครงสร้างพื้นฐานเป็นท่าเรือ มีการสร้างคลังสินค้า ทำให้เกิดเป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ได้เริ่มจากเมืองเฉวียนโจว ลงใต้ไปยังช่องแคบมะละกา แล้วขึ้นเหนือเข้าอินเดีย และข้ามมหาสมุทรอินเดียไปทางตะวันตกถึงไนโรบี เมืองหลวงของประเทศเคนยาจากนั้นขึ้นเหนืออ้อมจะงอยแอฟริกา (Horn of Africa) หรือ คาบสมุทรโซมาลี ข้ามทะเลแดงไปยังทะเลเมดิเตอร์เรเนียน บรรจบกับเส้นทางสายไหมทางบกที่เมืองเวนิส โดยมีเส้นทางเดินเรือ 2 เส้นทาง ได้แก่ (1) เส้นทางที่เชื่อมโยงจีน-เอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ มหาสมุทรอินเดีย-ยุโรป และ (2) เส้นทางที่เชื่อมโยงจีน-เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มหาสมุทรอินเดีย-เอเชียตะวันตก-แอฟริกา และยังมีระเบียงเศรษฐกิจจำนวน 2 แห่ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(2.1) ระเบียงเศรษฐกิจจีน-ปากีสถาน (China-Pakistan Economic Corridor : CPEC) : เป็นเส้นทางใหม่ที่บรรลุข้อตกลงเมื่อปี ค.ศ.2015 เชื่อมโยงระหว่างจีนและปากีสถาน ที่ท่าเรือ กวาดาร์ (Gwadar) เพื่อออกสู่ทะเลผ่านช่องแคบมะละกาไปยังทวีปแอฟริกา ซึ่งเป็นเส้นทางที่สั้นที่สุดที่เชื่อมโยงระหว่างจีนและทวีปแอฟริกา

(2.2) ระเบียงเศรษฐกิจบังกลาเทศ-จีน-อินเดีย-เมียนมา (Bangladesh-China-India-Myanmar Economic Corridor : BCIMEC) :

¹¹ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (2561). โครงการความริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (Belt and Road Initiative : BRI) และโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) : ความมั่นคงร่วมระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีนและไทย .หน้า 36-38

เป็นเส้นทางที่เชื่อมโยงระหว่างจีน อินเดีย เมียนมา และไทย มีความสำคัญทางเศรษฐกิจระหว่างจีนและอินเดีย ถูกเชื่อมโยงด้วยรถไฟความเร็วสูง และบริการสำคัญอื่น ๆ รวมถึงการพัฒนาดิจิทัลด้วย

3.1.3 หลักการและกรอบความร่วมมือข้อริเริ่ม BRI

(1) การประสานระดับนโยบาย (Policy Coordination) เพื่อเป็นการแสดงบทบาทที่สำคัญในการสนับสนุนความคิดข้อริเริ่ม Belt and Road (Belt and Road Initiative : BRI) ตลอดช่วงสามปีที่ผ่านมา จีนได้สร้างกลไกประสานนโยบายในระดับต่าง ๆ กับประเทศที่ตั้งบนเส้นทางสายไหม โดยทำความตกลงและโครงการร่วมกับประเทศต่าง ๆ และองค์กรระดับภูมิภาค

(2) การเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure Connectivity) เปิดการส่งเสริมให้มีการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น การขนส่งทางถนน พลังงาน รวมทั้งเครือข่ายด้านการสื่อสาร

(3) การค้าขายที่ไม่มีข้อจำกัด (Trade and Investment Enhancement) เป็นการส่งเสริมการใช้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจเพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนของประเทศที่อยู่บนเส้นทางสายไหมใหม่

(4) การบูรณาการทางการเงิน (Financial Integration) จากการก่อตั้งสถาบันการเงินต่าง ๆ เช่น ธนาคารเพื่อการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานแห่งเอเชีย (Asian Infrastructure Investment Bank : AIIB) ของจีน และธนาคารเพื่อการพัฒนาใหม่ (New Development Bank : NDB) ของกลุ่มประเทศ BRICS

(5) การสื่อสารของประชาชนต่อประชาชน (People-to-People Bond) เป็นการพัฒนาความร่วมมือด้านการศึกษา การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การท่องเที่ยว การดูแลสุขภาพ และการบริการทางการแพทย์ รวมถึงการจัดความยากจนให้กับประชาชน

3.2 ข้อริเริ่มว่าด้วยการพัฒนาระดับโลก (Global Development Initiative: GDI)

สถานการณ์โลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในหลายมิติ ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และทำให้การพัฒนาต่าง ๆ ต้องเจอกับความท้าทาย ทำให้หลายประเทศมีการสร้างความร่วมมือเพื่อให้บรรลุการพัฒนาที่แข็งแกร่งและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุนี้ประเทศจีนในฐานะมหาอำนาจของโลกที่ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่สันติและมีเสถียรภาพสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยประเทศจีนภายใต้การนำของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ได้เสนอ “ข้อริเริ่มว่าด้วยการพัฒนาระดับโลก” (Global Development Initiative) สู่ประชาคมโลก เพื่อให้ทุกฝ่ายบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนหรือ Sustainable Development Goals (SDGs) ปี 2030 ของสหประชาชาติ ซึ่งถือเป็นวาระเร่งด่วนที่ต้องอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจัง

ภาพที่ 4: แสดงความพร้อมของจีนพร้อมที่จะทำงานร่วมกับประเทศอื่นๆ เพื่อดำเนินโครงการ Global Development Initiative (GDI)

ที่มา: WPY, (ออนไลน์) https://en.gmw.cn/2022-03/09/content_35574739.htm

ในช่วงกันยายน 2564 GDI เริ่มเป็นที่รู้จักในประชาคมโลกครั้งแรกเมื่อ ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง เสนอแผน GDI ในการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ครั้งที่ 76 และมีภาพความชัดเจนเพิ่มมากขึ้น ในช่วงเดือนตุลาคม 2565 ภายหลังจากการประชุมสมัชชาผู้แทนพรรคคอมมิวนิสต์จีนครั้งที่ 20 ซึ่งนายหวัง อี้ มนตรีแห่งรัฐและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของจีนได้แนะนำเป้าหมายหลัก 4 ประการของ ความริเริ่ม GDI ดังนี้¹²

¹² สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนจีนประจำราชอาณาจักรไทย. (2566). ความริเริ่มการพัฒนาในระดับโลกเป็นแนวโน้มหลักและความปรารถนาร่วมกัน. (ออนไลน์)

(1) การสร้างฉันทามติทางการเมืองเพื่อเร่งการพัฒนา ไม่ว่าสถานการณ์ระหว่างประเทศจะเปลี่ยนไปอย่างไร ความใฝ่ฝันต่อคุณภาพชีวิต ความปรารถนาต่อการพัฒนาของประชาชนยังคงเหมือนเดิม อีกทั้งความสำคัญและความเร่งด่วนของการพัฒนายังได้ปรากฏเด่นชัดยิ่งขึ้น ความริเริ่ม GDI มุ่งเน้นไปที่วาระการพัฒนา เสริมสร้างเจตจำนงทางการเมือง ผลักดันแนวโน้มที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและความร่วมมือร่วมกัน

(2) การสร้างเวทีสาธารณะเพื่อความร่วมมือในการพัฒนา การพัฒนาระดับโลกต้องมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจน ยิ่งไปกว่านั้นยังเน้นการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ความริเริ่ม GDI ยึดแนวทางการลงมือปฏิบัติ มีจุดเริ่มต้นจากการสร้างหลักประกันและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน โดยเริ่มปฏิบัติจากเรื่องเร่งด่วนที่สุดในการพัฒนาระดับโลก มุ่งเป้าไปที่ประเด็นสำคัญของความร่วมมือ เช่น การลดความยากจน การต่อสู้กับโรคโควิด-19 การฝึกอบรมด้านทรัพยากรมนุษย์ ความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน อุตสาหกรรม เศรษฐกิจดิจิทัล การพัฒนาสีเขียว ฯลฯ สร้างแพลตฟอร์มเพื่อความต้องการในการพัฒนาและความร่วมมือระหว่างฝ่ายต่างๆ

(3) การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการพัฒนาระหว่างกัน ไม่ว่าจะเป็นประเทศพัฒนาแล้วหรือประเทศกำลังพัฒนาต่างก็มีประสบการณ์ด้านการพัฒนามาก ความริเริ่ม GDI มีจุดมุ่งหมายที่สนับสนุนการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ เพื่อช่วยให้ประเทศต่าง ๆ ค้นพบแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพของตนเองและสอดคล้องกับจุดเด่นของตนเอง เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ได้พัฒนาร่วมกัน

(4) การเสริมสร้างความร่วมมือด้านการพัฒนาระหว่างประเทศ ทางสหประชาชาติได้ริเริ่มกระบวนการต่างๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งเกี่ยวข้องกับกลไกระดับภูมิภาคและระดับอนุภูมิภาค ตลอดจนหน่วยงานพัฒนาต่างๆ ขององค์การสหประชาชาติ ความริเริ่ม GDI มุ่งเน้นการส่งเสริมความร่วมมือ

ในการพัฒนาระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ โดยยึดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ประการ สนับสนุนบทบาทขององค์กรระหว่างประเทศ ตลอดจนรัฐบาล ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาสังคมในประเทศต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายของวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน 2030

3.3 ขัอริเริ่มด้านความมั่นคงระดับโลก (The Global Security Initiative Concept Paper: GSI)¹³

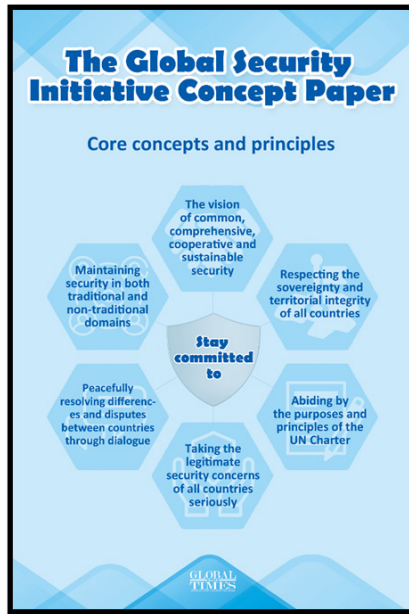
เมื่อวันที่ 21 ก.พ.66 กระทรวงการต่างประเทศของจีนได้เผยแพร่เอกสารแนวคิดขัอริเริ่มด้านความมั่นคงระดับโลก (The Global Security Initiative Concept Paper: GSI) เพื่อบางแนวทางที่เป็นระบบและมาตรการเชิงปฏิบัติมากขึ้นในการจัดการกับความท้าทายด้านความมั่นคงทั่วโลก

3.3.1 หลักการและแนวคิดหลัก (Core Concepts and Principles) ที่จีนจะ “ยึดมั่น” ไว้ 6 ประการ คือ

- (1) วิสัยทัศน์ของความมั่นคงร่วมกันที่ครอบคลุม มีความร่วมมือ และยั่งยืน
- (2) เคารพอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของทุกประเทศ
- (3) ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์และหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ
- (4) ยึดมั่นในข้อกังวลด้านความมั่นคงที่สอดคล้องกับกฎหมายของทุกประเทศ
- (5) แก้ไขความแตกต่างและข้อพิพาทระหว่างประเทศอย่างสันติผ่านการเจรจาและการหารือร่วมกัน
- (6) การรักษาความมั่นคงทั้งรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบใหม่ (Traditional and Non-traditional)

---

¹³ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (2566). Global Security Initiative (GSI) เครื่องมือในการสร้างระเบียบโลกใหม่ของจีน?: ผลกระทบต่ออาเซียนและไทย. ใน *บทความวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคงของประเทศไทยรายสัปดาห์*. ฉบับที่ 18/66

ภาพที่ 5: แสดงแนวคิดหลักและหลักการของเอกสารแนวคิด Global Security Initiative
ที่มา: Deng Zijun, (ออนไลน์) <https://www.globaltimes.cn/page/202302/1285925.shtml>

3.3.2 กรอบความร่วมมือที่จีนให้ความสำคัญ มี 20 ประการ ดังนี้

(1) สนับสนุนบทบาทของสหประชาชาติในการสร้างและรักษาสันติภาพ

(2) ส่งเสริมการประสานงานและปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศที่มีความสำคัญ และสร้างความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจ ให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีเสถียรภาพ และการพัฒนาอย่างสมดุลร่วมกัน

(3) สนับสนุนระบอบการไม่แพร่ขยายอาวุธและป้องกันการแพร่กระจายอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง จีนเรียกร้องให้หลีกเลี่ยงสงครามนิวเคลียร์และการแข่งขันสะสมอาวุธ

(4) ส่งเสริมการห้ามใช้อาวุธชีวภาพและอาวุธเคมีภายใต้อนุสัญญาที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่มีการกล่าวถึงการควบคุมอาวุธเทคโนโลยีนิวเคลียร์และขีปนาวุธ

(5) สนับสนุนการยุติปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศและระดับภูมิภาคผ่านการพูดคุยและการสื่อสารที่ตรงไปตรงมา

(6) สนับสนุนและปรับปรุงกลไกและสถาปัตยกรรมความร่วมมือด้านความมั่นคงในภูมิภาคที่มีอาเซียนเป็นศูนย์กลาง และยึดมั่นในแนวทางการสร้างฉันทามติของอาเซียน เพื่อเสริมสร้างการเจรจาและความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศในภูมิภาค พร้อมทั้งส่งเสริมความร่วมมือในพื้นที่ที่เกิดความมั่นคงรูปแบบใหม่ (Non-traditional Security Areas) ภายใต้กรอบความร่วมมือล้านช้าง-แม่โขง (Lancang-Mekong Cooperation: LMC) โดยดำเนินโครงการความร่วมมือที่เกี่ยวข้องภายใต้กองทุนพิเศษความร่วมมือล้านช้าง-แม่โขง (LMC Special Fund) และมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมให้ภูมิภาคนี้เป็นเขตนาร่องสำหรับ GSI เพื่อร่วมกันปกป้องสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค

(7) ส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในตะวันออกกลาง

(8) สนับสนุนความพยายามของประเทศในแอฟริกาและองค์กรอนุภูมิภาคในการแก้ไขความขัดแย้งในภูมิภาค

(9) สนับสนุนประเทศในละตินอเมริกาและแคริบเบียนในการปฏิบัติตามพันธกรณีที่ระบุไว้ในคำประกาศให้ละตินอเมริกาและแคริบเบียนเป็นเขตแห่งสันติภาพ

(10) สนับสนุนความพยายามของประเทศในหมู่เกาะแปซิฟิกเพื่อจัดการกับความท้าทายระดับโลก ทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ และสาธารณสุข

- (11) ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงทางทะเลระหว่างประเทศ
- (12) เสริมสร้างบทบาทของสหประชาชาติในฐานะผู้ประสานงานกลางในการต่อสู้กับการก่อการร้ายทั่วโลก
- (13) กระชับความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลข่าวสาร (Information Security)
- (14) เสริมสร้างการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ (Strengthen Biosecurity Risk Management)
- (15) เสริมสร้างการกำกับดูแลความมั่นคงระหว่างประเทศเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI)
- (16) ความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านอวกาศและปกป้องระเบียบระหว่างประเทศในอวกาศภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ
- (17) สนับสนุนองค์การอนามัยโลกในการมีบทบาทนำในธรรมาภิบาลระดับโลกด้านสาธารณสุข
- (18) ให้ความสำคัญกับความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานของโลก
- (19) ต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติและยาเสพติด
- (20) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและรักษาห่วงโซ่อุปทานและอุตสาหกรรมให้มีเสถียรภาพ

3.3.3 รูปแบบและกลไกความร่วมมือ (Platforms and Mechanisms of Cooperation)

กลไกความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีจีนเป็นผู้นำ เช่น องค์การความร่วมมือเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Cooperation Organization: SCO) ความร่วมมือ

BRICS การประชุมปักกิ่งเซี่ยงชานฟอรัม (Beijing Xiangshan Forum) การประชุมความร่วมมือด้านความมั่นคงสาธารณะระดับโลก (Global Public Security Cooperation Forum) และต่อไปจีนก็จะจัดการประชุมระดับสูงเกี่ยวกับ GSI เพื่อขับเคลื่อนและสื่อสารนโยบายในด้านความมั่นคง ส่งเสริมการเจรจาและความร่วมมือระหว่างรัฐบาล และสนับสนุนการทำงานร่วมกันในชุมชนระหว่างประเทศเพื่อจัดการกับความท้าทายด้านความมั่นคงของโลก

3.4 กรณีศึกษา : ตัวอย่างพื้นที่ในการขยายอิทธิพลของจีนผ่านข้อริเริ่มแถบและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI)

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในพื้นที่ของจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดหนองคาย และ สปป.ลาว ณ นครหลวงเวียงจันทน์ โดยคณะนักวิจัยกองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (กศย.ศสย.สปท.) พบว่า ยุทธศาสตร์และการขยายอิทธิพลของประเทศจีนที่จะเข้ามาสู่ประเทศไทยในด้านเศรษฐกิจและการคมนาคม ได้ดำเนินการภายใต้โครงการรถไฟความเร็วสูงเส้นทาง ไทย-ลาว-จีน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

สปป.ลาว เป็นประเทศที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล (Land-Locked Country) ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพื้นที่ประมาณ 2.36 ตร.กม. ประชากรประมาณ 7.74 ล้านคน มีพรมแดนติดกับทั้งจีน เมียนมา เวียดนาม กัมพูชา นอกเหนือจากการมีชายแดนติดกับไทยทางทิศตะวันตก (จ.หนองคาย) กันด้วยแม่น้ำโขงเป็นบางช่วง มีเมืองหลวงและเมืองที่ใหญ่ที่สุด คือ เวียงจันทน์ ทั้งนี้ สปป.ลาว มีความสัมพันธ์อันดีในลักษณะความเป็นพี่น้องอย่างแน่นแฟ้นร่วมกันกับเวียดนามและกัมพูชา

สำหรับประเทศไทยนั้น มีความสัมพันธ์อันดีกับ สปป.ลาว และดำเนินไปอย่างราบรื่นบนพื้นฐานของการเคารพซึ่งกันและกัน เนื่องจากความใกล้ชิดกันทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม โดยมีผลประโยชน์และความร่วมมือระหว่างกันทั้งในลักษณะทวิภาคีและพหุภาคี ทั้งนี้ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของ

สปป.ลาว นั้น ยังคงมีความแตกต่างและเหลื่อมล้ำสูงระหว่างชนชั้นปกครอง นักธุรกิจ และประชาชนทั่วไป เนื่องจากคนชั้นกลางมีจำนวนน้อยมาก โดยประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการลงทุนทางเศรษฐกิจมากที่สุดใน สปป.ลาว

ภาพที่ 6: แสดงขบวนรถไฟภายใต้โครงการรถไฟความเร็วสูง
ที่มา: กรุงเทพธุรกิจรวบรวม. (ออนไลน์) <https://www.bangkokbiznews.com/lifestyle/1012743>

ภาพที่ 7: แสดงตัวอย่างสถานีรถไฟความเร็วสูง ณ นครเวียงจันทน์
ที่มา: กรุงเทพธุรกิจรวบรวม. (ออนไลน์ <https://www.bangkokbiznews.com/lifestyle/1012743>)

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเริ่มเห็นการลงทุนของจีนที่เพิ่มมากขึ้นจากการดำเนินยุทธศาสตร์ของจีนผ่านโครงการรถไฟความเร็วปานกลาง จีน-สปป.ลาว ซึ่งจีนเป็นผู้ลงทุนหลักและสร้างให้กับ สปป.ลาว (การลงทุนของจีน : สปป.ลาว เท่ากับร้อยละ 70 : 30) โดย สปป.ลาว นั้นกู้เงินจากจีน ซึ่งโครงการดังกล่าวส่งผลให้ สปป.ลาว ต้องเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจหลายปัจจัย ทั้งเงินทุนสำรองระหว่างประเทศของ สปป.ลาว ที่มีระดับต่ำ หนี้สาธารณะ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหนี้ต่างประเทศและอัตราเงินเฟ้อ ยังอยู่ในระดับสูง และส่งผลให้เงินสกุลกีบอ่อนค่าลง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาแนวโน้มจากปัจจัยเสถียรภาพการเมืองภายในของ สปป.ลาว และท่าทีของจีนซึ่งเป็นเจ้าหนี้รายใหญ่ที่สุด คาดการณ์ได้ว่า สปป.ลาว จะรอดพ้นจากวิกฤตครั้งนี้ไปได้ด้วยการสนับสนุนจากจีน รวมถึงพลังอำนาจทางการเมืองของ สปป.ลาว ที่เข้มแข็ง สำหรับบทบาทของสหรัฐฯ ใน สปป.ลาว นั้น มีไม่มาก ถึงแม้สหรัฐฯ พยายามที่จะสร้างบทบาทใน สปป.ลาว ด้วยการมี ผขท.ทหารของสหรัฐฯ และสถานทูตใน สปป.ลาว เพื่อการมีบทบาทใน สปป.ลาว มากขึ้นก็ตาม

ภาพที่ 7: แสดงเส้นทางรถไฟลาวจีน

ที่มา: กรุงเทพธุรกิจรวบรวม. (ออนไลน์) <https://www.bangkokbiznews.com/world/1009210>

สำหรับประเทศไทยได้รับอิทธิพลและโอกาสจากข้อริเริ่ม BRI ผ่านโครงการรถไฟความเร็วสูงไทย-ลาว-จีน เพื่อเชื่อมระบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยเป็นการร่วมมือกันระหว่างประเทศไทยและประเทศจีน ในการพัฒนาระบบการขนส่งระบบรางให้สามารถขนส่งสินค้าและผู้คนได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งไทยลงทุนและก่อสร้างทางรถไฟ และจีนดำเนินการออกแบบและติดตั้งระบบรถไฟซึ่งมีมูลค่าโครงการในไทยถึง 405,700 ล้านบาท มีระยะทางกว่า 609 กิโลเมตร โดยเส้นทางจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้ **ช่วงที่ 1** กรุงเทพฯ-นครราชสีมา (ระยะทาง 253 กม. ทั้งหมด 6 สถานี ได้แก่ สถานีกลางบางซื่อ-ดอนเมือง-อยุธยา-สระบุรี-ปากช่อง และนครราชสีมา) โดยกำหนดก่อสร้างแล้วเสร็จปี 2569 และ**ช่วงที่ 2** นครราชสีมา-หนองคาย (ระยะทาง 356 กม. ผ่าน 4 จังหวัด คือ นครราชสีมา ขอนแก่น อุดรธานี และหนองคาย) ซึ่งการออกแบบงานโยธาดำเนินการเสร็จแล้ว และอยู่ระหว่างการพิจารณารายงานผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อม (EIA) คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2571 เมื่อรถไฟความเร็วสูงสร้างเสร็จ จะช่วยร่นระยะเวลาในการเดินทางได้ โดย จากกรุงเทพไปนครราชสีมาจะใช้เวลาเพียง 1.30 ชม. แลกรุงเทพฯไปหนองคาย ใช้เวลา 3.15 ชม.

ภาพที่ 8: ขบวนรถไฟโครงการรถไฟความเร็วสูงไทย-ลาว-จีน
ที่มา: The list. (ออนไลน์) <https://thelist.group/realist/blog/>

ทั้งหมดนี้จึงกล่าวได้ว่า จังหวัดที่จะได้รับโอกาสและเป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญของรถไฟความเร็วสูง คือจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 1 และมีประชากรมากเป็นอันดับ 2 ของประเทศ รองจากกรุงเทพฯ มีบทบาทเป็นประตูหน้าด่านในการเดินทางสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมุ่งเป็น “เมืองใหม่” ในการส่งเสริมธุรกิจและอุตสาหกรรม เพื่อรองรับการขยายตัวจากเมืองหลวง โดยมุ่งสู่การเป็นมหานครและ MICE City ในอนาคต ซึ่งจังหวัดนครราชสีมาถือเป็นศูนย์กลางระบบคมนาคมของภาคอีสานที่มีความพร้อมสูง ซึ่งประเทศไทยจะได้รับทั้งโอกาสและภัยคุกคามไปพร้อม ๆ กัน

3.5 การวิเคราะห์ผลกระทบทางยุทธศาสตร์ผ่านข้อริเริ่ม 3 ประการของจีนต่อประเทศไทย ภายใต้กรอบปัจจัยแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ DIME Model

จะเห็นได้ว่ามีแนวโน้มที่บทบาทของจีนบนเวทีโลกกำลังจะมีเพิ่มมากขึ้น ผ่านข้อริเริ่มแถบและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) ซึ่งมุ่งเน้นการให้การสนับสนุนประเทศต่าง ๆ ผ่านทางเศรษฐกิจและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและข้อริเริ่มด้านการพัฒนาระดับโลก (Global Development Initiative: GDI) มุ่งเน้นให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาในการขจัดความยากจน ปรับปรุงสุขภาพของประชาชน และลดความเหลื่อมล้ำ และข้อริเริ่มด้านความมั่นคงระดับโลก (The Global Security Initiative Concept Paper: GSI) ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่โลกและภูมิภาคต่าง ๆ กำลังเผชิญอยู่ เช่น ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ การก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น โดยทั้งสามข้อริเริ่มนี้จะดำเนินการผ่านภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศไทย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ติดกับประเทศจีน และที่สำคัญเป็นพื้นที่ที่สำคัญในภูมิรัฐศาสตร์กับยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ อย่างอินโด-แปซิฟิก และเมื่อการแข่งขันที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ประเทศไทยอาจถูกกดดันและได้รับผลกระทบต่าง ๆ สามารถวิเคราะห์ภายใต้กรอบปัจจัยแวดล้อมทางยุทธศาสตร์แบบ DIME Model ได้แก่ Diplomacy (D) หมายรวมถึง ด้านการเมืองและการทูต

Information (I) หมายรวมถึง ด้านข้อมูล ข่าวสาร สังคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
Military (M) การทหาร และ Economics (E) เศรษฐกิจ โดยมีดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.5.1 ด้านการเมือง/การทูต (Diplomacy): เนื่องจากยุทธศาสตร์ทั้ง 3 ด้าน ของจีนนั้นมุ่งเน้นในประเด็นด้านความมั่นคงและอำนาจไปสู่การเปลี่ยนแปลงระเบียบโลกแบบใหม่ ที่เป็นไปตามแนวทางที่จีนเป็นผู้กำหนด ท่ามกลางสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงรอบโลกที่มีความผันผวนอยู่ตลอดเวลา โดยผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อประเทศไทยนั้นมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนี้

ด้านบวก: ประเทศไทยและประเทศจีนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งอาจเป็นโอกาสที่ประเทศไทยจะสามารถแสวงประโยชน์จากความสัมพันธ์นี้ ในการนำมาเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ อีกทั้งยังสอดคล้องแนวนโยบายข้อริเริ่ม BRI ในการส่งเสริมและพัฒนาผ่านโครงสร้างพื้นฐาน และ GDI ในการให้การสนับสนุนและช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาเพื่อขจัดความยากจน

ด้านลบ: การอยู่ท่ามกลางอิทธิพลของประเทศมหาอำนาจ อาจส่งผลกระทบต่อบทบาทและการวางตัวของประเทศไทยในด้านการเมืองระหว่างประเทศ ทั้งในฐานะของการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ หรือการถูกบีบบังคับให้เลือกข้าง

3.5.2 ด้านข้อมูลข่าวสาร สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Information): ตั้งแต่ในอดีตมีการอพยพของชาวจีนย้ายเข้ามาสร้างที่อยู่อาศัยและแหล่งประกอบอาชีพเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลต่อด้านสังคมและวัฒนธรรม และในปัจจุบันมีชาวจีนเป็นจำนวนมากที่เป็นเจ้าของธุรกิจในประเทศไทยซึ่งยุทธศาสตร์ BRI ที่ส่งเสริมในด้านเศรษฐกิจอาจเป็นเส้นทางที่ทำให้จีนเข้ามามีบทบาทและมีอำนาจเพิ่มมากขึ้นในประเทศไทย โดยผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อประเทศไทยนั้นมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนี้

ด้านบวก: การที่ประชาชนชาวไทยเชื้อสายจีน หรือชาวจีนที่พักอาศัยในประเทศไทยเพื่อการลงทุนที่มีเป็นจำนวนมาก เมื่อยุทธศาสตร์ของจีนอาจ

นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงระเบียบโลกใหม่อาจทำให้การบริหารจัดการ หรือการควบคุม วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ของหน่วยงานภาครัฐมีความง่ายเพิ่มมากขึ้น รวมไปถึงการควบคุมประชากรชาวจีนที่เข้ามาจำนวนมากให้อยู่ในขอบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นอกจากนี้ยังประเทศยังแสวง โอกาสในการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ จากรณีรถไฟความเร็วสูงที่ต้องพัฒนาเพื่อ รองรับเส้นทางคมนาคมของเส้นทางรถไฟความเร็วสูง

ด้านลบ: โครงการรถไฟความเร็วสูงเส้นทางไทย-ลาว-จีน อาจส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและระบบนิเวศ โดยรอบพื้นที่เส้นทางรางรถไฟ

3.5.3 ด้านการทหาร (Military): หนึ่งในยุทธศาสตร์ที่จีนให้ความสำคัญ ลำสุดและกำลังขับเคลื่อนคือข้อริเริ่มด้านความมั่นคง (GSI) ทั้งนี้ข้อริเริ่มดังกล่าวได้มีการระบุถึงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งเป็นภูมิภาคแรกๆ ที่จีนให้ความสำคัญเนื่องจาก เป็นภูมิภาคที่มีพรมแดนติดกับจีนและตั้งอยู่ใจกลางภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ซึ่งสหรัฐฯ ได้เข้ามามีบทบาทและสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น QUAD และ AUKUS กับประเทศพันธมิตรในภูมิภาคนี้ ทำให้จีนจะต้องให้ความสำคัญกับ ภูมิภาคนี้เป็นอย่างยิ่ง และสำหรับประเทศไทยพื้นที่ที่จีนสามารถเข้ามามีบทบาทได้ คือ พื้นที่ในแถบภาคตะวันออกเฉียงใต้ผ่านโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ EEC โดย ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อประเทศไทยนั้นมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนี้

ด้านบวก: การเข้ามามีบทบาทผ่านการลงทุนหรือการขยายอิทธิพล ของจีนในพื้นที่ของประเทศไทย หน่วยงานด้านความมั่นคงโดยเฉพาะหน่วยงาน ของกองทัพอาจแสวงหาโอกาสนี้ในการสร้างความพันธมิตรและความร่วมมือต่าง ๆ ผ่าน การฝึกอบรมร่วมกันและผ่านข้อตกลงร่วมกัน เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถ ของกองทัพ รวมไปถึงเมื่อพื้นที่เศรษฐกิจ EEC มีความเจริญมากขึ้นถือว่าเป็นปัจจัย ที่ส่งเสริมให้กองทัพต้องเพิ่มศักยภาพ อาทิ การนำเทคโนโลยีและการพัฒนาความรู้ เพื่อให้เท่าทันต่อภัยคุกคาม ทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ที่เข้มข้น เป็นต้น

ด้านลบ: ท่ามกลางการแข่งขันของมหาอำนาจบนเวทีโลกซึ่งประเทศจีนกำลังมีบทบาทมากขึ้น กองทัพอาจเกิดความยากลำบากในบทบาทและการวางตัวเพื่อถ่วงดุลอำนาจของทั้งสองประเทศและรักษาเสถียรภาพและความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพของทั้งสองรัฐและจีน นอกจากนี้การเข้ามาของชาวจีนผ่านเส้นทางรถไฟความเร็วสูงเพื่อพักอาศัย ท่องเที่ยว หรือพัฒนาธุรกิจอาจจะนำมาสู่ภัยคุกคามไม่ตามแบบ อาทิ ยาเสพติด การพนันทุกรูปแบบ อาชญากรรม รวมไปถึงการก่อการร้าย เป็นต้น

3.5.4 ด้านเศรษฐกิจ (Economics): จากแนวทางของข้อริเริ่มแถบและเส้นทาง (Belt and Road Initiative: BRI) ซึ่งมุ่งเน้นการให้การสนับสนุนประเทศต่าง ๆ ผ่านทางเศรษฐกิจและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงด้านไฟฟ้าและพลังงาน ซึ่งอาจผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบต่อประเทศไทย ดังนี้

ด้านบวก: ในปัจจุบันประชากรในประเทศไทยกำลังมีความนิยมที่จะนำเข้าสินค้าจากประเทศจีนเข้ามาจำหน่ายเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ประเทศไทยอาจอาศัยในจังหวะของการขยายอิทธิพลทางเศรษฐกิจในภูมิภาคแห่งนี้ของจีนเพื่อกำหนดแนวทางและส่งเสริมการนำเข้าสินค้าเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศ นอกจากนี้เส้นทางคมนาคมของโครงการรถไฟความเร็วสูงเส้นทาง ไทย-ลาว-จีน จะเป็นการขยายตลาดสำหรับสินค้าไทยที่เป็นผู้ผลิตและส่งออกไปยังจีนและประเทศอื่นๆ อาทิ สินค้าด้านการเกษตรของไทย สินค้าและบริการด้านสุขภาพ การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการในห้างสรรพสินค้า รวมถึงการแลกเปลี่ยนด้านการศึกษา โรงเรียนสอนภาษา เป็นต้น

ด้านลบ: ประเทศไทยต้องพึ่งพาการนำเข้าพลังงานทั้งก๊าซและไฟฟ้าจากการผลิตในประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้น การที่จีนเข้ามาลงทุนเพื่อหาแหล่งพลังงานในภูมิภาคนี้ ทำให้ประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงจากการลงทุนในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของทุนจีนในภูมิภาคนี้ อีกทั้งการครอบงำด้านเศรษฐกิจของจีนในภูมิภาคกำลังจะมีบทบาทที่เพิ่มมากขึ้นซึ่งเป็น

การขยายและสร้างกลุ่มผลประโยชน์ในพื้นที่ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบายต่างๆ ที่เริ่มตั้งแต่ในระดับท้องถิ่น เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มคนจีนด้วยตัวเอง อีกทั้งสินค้าของจีนที่นำเข้ามาอาจส่งผลกระทบต่อการผลิตสินค้าบางประเภทของไทย ก่อให้เกิดการแข่งขันด้านราคาสินค้าเนื่องจากต้นทุนโลจิสติกส์ของจีนต่ำลง

3.6 ข้อเสนอแนะ

(1) **ด้านการเมือง/การทูต (Diplomacy):** ประเทศไทยควรแสดงบทบาทหรือวางตัวเป็นกลางจากการขยายอิทธิพลของจีนในภูมิภาคและภายในประเทศ เพื่อถ่วงดุลอำนาจกับความสัมพันธ์เดิมที่มีต่อสหรัฐฯ เพื่อโอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งต่อมหาอำนาจโลก ซึ่งไทยอาจจะเสียเปรียบในการต่อรอง หากเกิดสถานการณ์การบีบบังคับให้เลือกรข้าง

(2) **ด้านข้อมูลข่าวสาร สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Information):** ประเทศไทยควรแสวงโอกาสโดยการให้จีนถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยเกิดพึ่งพาตนเองพร้อมทั้งลดการพึ่งพาจากต่างประเทศ นอกจากนี้ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของประเทศไทยควรบูรณาการความร่วมมือเพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อรัฐบาลในการกำหนดแนวทางที่จะดูแลและควบคุมการขยายอิทธิพลของชาวจีนที่เข้ามาตั้งรกรากและทำธุรกิจภายในประเทศไทย เพื่อควบคุมและป้องกันการกระทำผิดในสังคมที่อาจส่งผลเสียต่อประเทศไทย อาทิ การประกอบธุรกิจทุนเงินสีเทา การสูญเสียทรัพยากร การลักลอบขนส่งสินค้าผิดกฎหมาย รวมไปถึงการแพร่กระจายของโรคติดต่ออุบัติใหม่ ที่อาจเข้ามาพร้อมกับรถไฟ เป็นต้น

(3) **ด้านการทหาร (Military):** ประเทศไทยและกองทัพควรแสวงโอกาสจากการเข้ามาขยายอิทธิพลภายในภูมิภาคและประเทศ ผ่านการประชุมในวาระต่าง ๆ อาทิ การประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนกับรัฐมนตรีกลาโหมประเทศคู่เจรจา (ADMM-Plus) เพื่อวางแผนรองรับการต่อต้านและการก่อการร้ายและภัยคุกคามที่

ตามแบบและไม่ตามแบบ ในภูมิภาคและภายในประเทศเพื่อให้เกิดแนวทางและนโยบายที่ชัดเจนต่อกองทัพให้สามารถสร้างความพร้อมและพัฒนาขีดความสามารถของกองทัพ

(4) ด้านเศรษฐกิจ (Economy): ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ควรสร้างความร่วมมือและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจอย่างสร้างสรรค์ เพื่อรองรับการขยายอิทธิพลของจีนโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ทั้งการนำเข้าและส่งออกสินค้า รวมไปถึงการท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นฐานในการบริหารจัดการ เพื่อรองรับในพื้นที่เขตเศรษฐกิจโดยรอบโครงการรถไฟความเร็วสูงไทย-จีนที่กำลังจะเกิดขึ้น เพื่อแสวงหาโอกาสและประโยชน์ทางด้านการค้าและการลงทุน นอกจากนี้ประเทศไทยควรวางแผนรองรับการเข้ามาของเทคโนโลยีใหม่ ๆ ตามแนวเส้นทางของโครงการรถไฟ ซึ่งจะเป็นเทคโนโลยีระบบรางที่จะเชื่อมโยงเส้นทางและระบบต่าง ๆ ภายในประเทศ เพื่อมิให้เกิดความล่าช้าเกินไปหรือเสียโอกาสในการเชื่อมต่อระบบดังกล่าว ประเทศไทยควรเตรียมความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับเส้นทางการคมนาคมและเส้นทางการค้าการลงทุนที่จะเกิดขึ้นในประเทศไทย

ส่วนที่ 4

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 4

บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ

จากบทที่ 2 -3 การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ของประเทศสหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐประชาชนจีน ในยุค Next Normal เป็นความสัมพันธ์แบบ 2 ขั้ว คือ มีทั้งความสัมพันธ์ด้านความร่วมมือและความสัมพันธ์ด้านการแข่งขัน แย่งชิงการเป็นมหาอำนาจต่อกัน สมรภูมินี้จึงมีความสำคัญต่อทุกๆ ประเทศ ตามสำนวนไทยที่กล่าวว่า “เมื่อช้างสารมาชนกัน หลัวแพรกก็แหลกราญ” และแน่นอนว่าประเทศไทยก็ย่อมได้รับผลกระทบนั้นด้วยเช่นกัน การใช้ DIME Model วิเคราะห์ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเมืองและการทูต (D: Diplomacy) ด้านข้อมูล ข่าวสาร สังคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (I: Information) ด้านการทหาร (M: Military) และ ด้านเศรษฐกิจ (E: Economics) จึงช่วยให้เราทราบถึงผลกระทบในเชิงบวกและลบจากยุทธศาสตร์นั้นได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

4.1 บทวิเคราะห์

การแข่งขันกันทางยุทธศาสตร์เพื่อขยายอิทธิพลระหว่างสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐประชาชนจีน ทำให้ระบียบโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจได้แก่ 1) การจัดกลุ่มใหม่ทางยุทธศาสตร์ในภูมิภาค 2) การผูกมิตรใหม่ระหว่างประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค และ 3) การกำหนดทิศทางใหม่ทางยุทธศาสตร์ของแต่ละประเทศ ผลจากการดำเนินนโยบายของทั้งสองมหาอำนาจทำให้เกิดการเชื่อมโยงนโยบายไปสู่การกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และโครงการต่าง ๆ มากมาย เมื่อพิจารณารายละเอียดของยุทธศาสตร์ความมั่นคงของแต่ละประเทศที่มีต่อภูมิภาคและประเทศต่าง ๆ พบว่ามีมุมมองที่น่าสนใจ ดังนี้

4.1.1 มุมมองต่อยุทธศาสตร์

(1) ยุทธศาสตร์สหรัฐอเมริกา

- แนวคิดอินโด - แปซิฟิก เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศของกลุ่มประเทศในทะเลเอเชียตะวันออก โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่น ที่ต้องการให้สหรัฐฯ เข้ามามีบทบาทในภูมิภาคเพื่อคานอำนาจกับจีนที่กำลังแผ่ขยายอิทธิพลในภูมิภาคมากขึ้นเรื่อย ๆ ขณะเดียวกันในด้านเศรษฐกิจสหรัฐฯ ก็ต้องการส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่าง 2 ภูมิภาค 2 มหาสมุทร คือ มหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรอินเดีย โดยมุ่งประเด็นความสนใจไปที่อินเดียและแอฟริกาเพื่อขยายตลาดและเครือข่ายความเชื่อมโยงในภูมิภาค แม้ว่าสหรัฐฯ หรือประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคจะมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่แตกต่างกันไป แต่แนวคิดฯ นี้ก็กำลังเป็นหมุดหมายสำคัญในการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการเมืองและการทูต (Diplomacy) ของหลาย ๆ ประเทศใน

- ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องคุ้มครองคนอเมริกันให้มั่นคงร่ำรวยกว่าเดิม และปกป้องประชาธิปไตยซึ่งเป็นรากฐานวิถีชีวิตของคนอเมริกัน

- สหรัฐฯ พยายามรักษาบทบาทในเวทีโลก หลังจากประสบปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศทำให้ขาดเสถียรภาพและอำนาจต่อรองในเวทีโลกลดลง มีความเสี่ยงที่จะขัดแย้งกับมหาอำนาจอย่างจีน และมหาอำนาจระดับรองต่าง ๆ มากขึ้น เกิดภาพของการแข่งขันระหว่างฝ่ายประชาธิปไตยกับฝ่ายเผด็จการเพื่อหาแนวร่วม มีการแข่งขันทางเทคโนโลยีที่จะกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดในด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ แม้ว่าปัจจุบันสหรัฐฯ จะยังอยู่ในสถานะของการเป็นผู้นำโลก แต่ก็ไม่ใช่ประเทศที่ผูกขาดการเป็นหมายเลข 1 เหมือนในอดีต

- การเมืองโลกมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่หลายขั้วอำนาจ นอกจากนี้ การเกิดขึ้นของขั้วอำนาจใหม่ทางเศรษฐกิจโลก คือ กลุ่ม BRICS (บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน และแอฟริกาใต้) กำลังมีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

และมีท่าที่ความต้องการที่จะมีส่วนในการกำหนดกรอบกติกาของโลก โดยมีความเคลื่อนไหวที่สำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นการท้าทายและสร้างดุลอำนาจใหม่และมีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงระเบียบโลกทั้งทาง การเมืองและเศรษฐกิจ ส่งผลให้ประเทศไทยต้องดำเนินนโยบายในการกำหนดท่าที่ เพื่อรักษาคุณภาพทางความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ

(2) ยุทธศาสตร์จีน¹⁴

- ประเด็นสำคัญและเป็นจุดเด่นของยุทธศาสตร์จีน คือ การสร้างความเชื่อมโยง Connectivityทางกายภาพ คือ ถนน รถไฟ ท่าเรือ และเครื่องบิน รวมถึงการขยายความร่วมมือในการพัฒนาพลังงาน และการเชื่อมโยงด้านคมนาคม การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค และการสร้างความเชื่อมโยง

- ยุทธศาสตร์ BRI มีจุดแข็งที่ทำให้จีนได้รับการยอมรับจากกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา เนื่องจากการเชื่อมต่อเส้นทางทั้งทางบกและทางทะเล ส่งผลให้การลงทุน การจ้างงาน และการสร้างรายได้ให้กับประเทศต่าง ๆ ที่อยู่บนเส้นทาง

- ยุทธศาสตร์ BRI การให้ความสำคัญกับกลุ่มชาติพันธุ์ และชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในเมียนมา อินเดีย และกัมพูชาที่มีสายสัมพันธ์กับจีนด้วย โดยเฉพาะกลุ่มว่า ในรัฐฉาน บริเวณแม่น้ำสาละวิน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบรัฐ-รัฐ กับ รัฐบาลจีน-ชนเผ่า และทั้งหมดอยู่ในเส้นทางของยุทธศาสตร์ BRI ส่งผลให้การเชื่อมต่อเส้นทางและการขนส่งสินค้าด้วยระบบราง ซึ่งจุดปลายทางส่วนหนึ่งคือ เมืองท่าสำคัญของภูมิภาค เช่น ท่าเรือเรียม ท่าเรือดาราสาคร ท่าเรือทวาย เป็นช่องทางในการกระจายสินค้าไปยังนอกทวีปได้โดยไม่ถูกขัดขวางหรือบั่นทอน แต่ในทางกลับกัน รัฐบาลจีนจะได้รับความร่วมมือจากกลุ่มชาติพันธุ์ และชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ กลับมาแทน

- ยุทธศาสตร์มุ่งลงใต้ (Look South) ของจีนเพื่อหาช่องทางออกสู่ทะเลทางท่าเรือทวาย ประเทศเมียนมา ให้ประโยชน์กับจีนได้มากกว่าการเป็น

¹⁴ ปิติ ศรีแสงนาม. "แกะรอยยุทธศาสตร์จีนใน CLMV-ASEAN หลักสูตร วิทยาการผู้นำไทย-จีน หรือ วทจ.รุ่นที่ 5

เส้นทางขนส่งสินค้า เพราะบริเวณดังกล่าวจีนได้มีการวางระบบท่อแก๊สธรรมชาติ โดยประกบกันเป็นวงแหวน 3 วง ตัดออกสู่ทะเลด้วย

- ยุทธศาสตร์สร้อยไข่มุก ซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์ทางทะเล ของจีน ที่ร้อยผ่านจุดยุทธศาสตร์สำคัญด้านความมั่นคงทางทะเลของประเทศต่าง ๆ เช่น บริเวณเกาะโคโค่ ของเมียนมา และเกาะนิโคบา ของอินเดีย โดยเฉพาะเกาะโคโค่ ของเมียนมาที่อยู่ไม่ไกลจากประเทศไทยอาจจะเป็นพื้นที่ทางยุทธศาสตร์สำคัญที่จีน อาจใช้ในการป้องกันการรุกรานเข้ามาของอินเดีย จึงเป็นประเด็นด้านความมั่นคง ที่ควรจับตามองและติดตามการเปลี่ยนแปลงที่อาจนำไปสู่การเป็นพื้นที่ประลองกำลัง ของมหาอำนาจคู่ต่อไปในอนาคต

- สถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีพลวัตสูงระหว่างจีน กับประเทศต่าง ๆ ในแอฟริกา โดยเฉพาะด้านการลงทุน ความร่วมมือด้านการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาเศรษฐกิจในแอฟริกา ทำให้ 54 ประเทศในแอฟริกา สนับสนุนให้จีนเป็นมหาอำนาจ ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ในแอฟริกา จะทำให้จีนมีแหล่งทรัพยากรชาตินอกประเทศเพิ่มขึ้น

- ช่องแคบไต้หวัน เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่ประเทศมหาอำนาจพยายาม เข้าแทรกเพื่อเป็นตัวกลางสนับสนุนให้ไต้หวันแยกตัว, พื้นที่บริเวณทะเลจีนใต้ เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่หากเกิดสถานการณ์ใดขึ้น 5 เขตเศรษฐกิจที่จะได้รับผลกระทบคือ ไต้หวัน ฮองกง สิงคโปร์ เวียดนาม และไทย ซึ่งไทยนั้นจะได้รับผลกระทบรุนแรง เพราะไม่มีท่าเรือฝั่งตะวันตก ล้วนไปอยู่ฝั่งอ่าวไทยทั้งหมด หากมีความรุนแรง ในทะเลจีนใต้ ไทยไม่สามารถกระจายความเสี่ยงในการจัดส่งสินค้าได้ และก่อนที่จะเกิดนั้น ต้องเร่งสร้างเส้นทางโลจิสติกเพื่อกระจายความเสี่ยงจากพื้นที่ทะเลจีนใต้ ซึ่งต้องพูดคุยการเงิน และ CLMV ให้มากขึ้น

4.1.2 ผลกระทบเชิงยุทธศาสตร์

จากนโยบายดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยทั้งเชิงบวกและเชิงลบ โดยมีแนวโน้ม ดังนี้

(1) ผลกระทบเชิงบวก

- การแข่งขันกันระหว่างสองมหาอำนาจ ทำให้ประเทศไทยต้องมีแผนในการเตรียมความพร้อมเพื่อกำหนดนโยบายให้ครอบคลุมแบบรอบด้าน และมีเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อผลักดันให้เกิดผลเป็นรูปธรรม นำไปสู่โอกาสในเวทีระหว่างประเทศมากขึ้น

- การผลักดันการพัฒนาขีดความสามารถของกองทัพไทยในด้านบุคลากร และอุตสาหกรรมป้องกันประเทศให้มีศักยภาพ รวมทั้งพัฒนาความร่วมมือทางทหาร การถ่ายทอดเทคโนโลยีทางทหารเพื่อนำไปสู่การพัฒนากองทัพและการเป็นประเทศมหาอำนาจระดับกลาง (Middle Power) ในอนาคต

- ประเทศไทยมีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางระหว่างอาเซียนกับสหรัฐฯ และจีน ในการผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางยุทธศาสตร์ในการเจรจาเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับนานาประเทศ

(2) ผลกระทบเชิงลบ

- ประเทศไทยถูกกดดันและเสียเปรียบจากทั้งสองมหาอำนาจ การมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสาธารณรัฐประชาชนจีนมากกว่าประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน อาจส่งผลกระทบให้เกิดความไม่ไว้วางใจและเป็นอุปสรรคในการวางตัวของประเทศไทย

- การแข่งขันทางด้านเทคโนโลยีระหว่างมหาอำนาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด เกิดเป็นสนามความขัดแย้งระหว่างกลุ่มที่เป็นเจ้าเทคโนโลยี กับอีกกลุ่มที่ไม่มีความพร้อมทั้งเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม กลายเป็นวิกฤติด้านเทคโนโลยี (disrupt)

- การขาดเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศไทย การละเมิดสิทธิมนุษยชนและมนุษยธรรม และปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ด้านการทหารกับสหรัฐฯ และการลดระดับความสัมพันธ์โดยเฉพาะความช่วยเหลือทางทหาร การฝึกร่วม/ผสม การฝึกศึกษา และการสนับสนุนอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ

- กรณีพิพาทเหนือหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ และสถานการณ์ที่ร้อนแรงในคาบสมุทรเกาหลี ก่อให้เกิดความตึงเครียดและความแตกแยกในอาเซียน
- จากการดำเนินนโยบายของประเทศมหาอำนาจ อาจทำให้ต่างชาติเข้ามามีอิทธิพลในการกำหนดนโยบายหรือยุทธศาสตร์ของประเทศไทย ส่งผลให้เสียเปรียบและได้รับประโยชน์น้อยกว่าที่ควรได้รับ

4.1.3 ทำที่และบทบาทของประเทศไทย

- ประเทศไทยเป็นจุดยุทธศาสตร์และภูมิรัฐศาสตร์หลักในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เข้าไปร่วมมือในกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ที่ซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน การแข่งขันของมหาอำนาจในภูมิภาค คือ สหรัฐอเมริกาและจีนก่อให้เกิดการแข่งขันระหว่าง Free and Open Indo-Pacific (FOIP) และ Belt and Road Initiative (BRI) ทำให้ประเทศไทยต้องมีท่าทีในด้านการต่างประเทศและความมั่นคงเพื่อรักษาดุลยภาพระหว่างประเทศและผลประโยชน์ของไทย
- ไทยสามารถแสดงบทบาทนำในการเป็น“ผู้ประสานงานในการสร้างความรู้” โดยการประสานงานจัดการสัมมนาที่ไม่แบ่งแยกกับประเทศมหาอำนาจที่ผ่านมาไทยใช้การจัดสัมมนาให้ความรู้เรื่อง การพัฒนา BRI หรือ FOIP กับประเทศมหาอำนาจแยกออกจากกัน โดยไม่ได้รวมตัวแสดงทั้งหมดมาอยู่ในเวทีเดียวกัน ซึ่งสามารถทำให้ไทยได้รับข้อมูลรอบด้านรวมถึงการพยายามรักษาดุลอำนาจของไทยระหว่างมหาอำนาจอนุภูมิภาคฯ ในการเป็นแกนกลางของอาเซียน
- ไทยอาจใช้ประเด็นเรื่อง การขนส่ง ความเชื่อมโยง เข้ามาเป็นแกนหลักเพราะเป็นประเด็นสาขาที่ทุกมหาอำนาจเห็นความสำคัญ
- ไทยอาจจะใช้นโยบายการทูตรอบทิศทาง เพื่อสร้างพันธมิตรความร่วมมือในมิติต่าง ๆ กับ นานาประเทศ โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ
- ยุทธศาสตร์การแข่งขันระหว่างมหาอำนาจด้านการเมือง เศรษฐกิจ และความมั่นคงขึ้นอยู่กับผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest) ซึ่งสัมพันธ์กับความร่วมมือในประเทศต่าง ๆ ทั้งในและนอกภูมิภาคจึงมีความสำคัญต่อ

การเปลี่ยนแปลงในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ กรอบความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ ในยุคที่ระบบโลกซับซ้อนเคลื่อนด้วยการค้าเสรี อาจกล่าวได้ว่าเป็นตัวขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์หลักของประเทมหาอำนาจให้สัมฤทธิ์ผล

- ประเทศที่มีอำนาจขนาดกลางและขนาดเล็กควรพิจารณาบทบาท และความสัมพันธ์กับประเทมหาอำนาจเพื่ออ้างไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ด้าน เศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคงระหว่างประเทศที่เข้ามาอิทธิพลในรูปแบบ Hard Power และ Soft Power เพื่อรักษาคุณภาพระหว่างมหาอำนาจในเวทีระหว่าง ประเทศซึ่งเป็นความท้าทายของไทยและประเทศต่าง ๆ ในประชาคมโลก

- ประเทศไทยมีสถานะเป็นมหาอำนาจระดับกลาง (Middle Power) ต้องวางตัวด้วยการรักษาสมดุลระหว่าง 2 มหาอำนาจ ไม่ควรเลือกข้าง โดยการรักษา สมดุลควรมีทั้งในแบบของการรักษาสมดุลเชิงรับและการรักษาสมดุลเชิงรุก โดยมี จุดยืนชัดเจนถึงผลประโยชน์ของชาติและสิ่งที่ประเทศไทยต้องการเป็นหลักสำคัญ

- ประเทศไทยควรดำเนินยุทธศาสตร์ที่เน้นกระจายความเสี่ยง (Mitigating Risks) ในสภาวะที่โลกมีความผันผวนและความไม่แน่นอนสูง มหาอำนาจ ยังคงแข่งขันและผลักดันรุกและรับ จึงควรรักษาสมดุลและกระจายความเสี่ยงระหว่าง จีนกับสหรัฐฯ เช่น ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของไทย ต้องพยายามเชื่อมโยงสร้างความสัมพันธ์ทางการทหารระหว่างกองทัพไทยกับกองทัพของทั้ง 2 ประเทศ เพื่อรักษา ผลประโยชน์ในด้านการศึกษาของกองทัพ การซื้ออาวุธ ยุทโธปกรณ์ และการแลกเปลี่ยน ทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมด้านความมั่นคง อีกทั้งเพื่อไม่ให้เกิดภาพของการเลือก ข้างของกองทัพและประเทศไทยในอนาคต การกระจายความเสี่ยงระหว่าง 2 มหาอำนาจจะทำให้ประเทศไทยไม่ถูกลดความสำคัญลง ไม่ว่าในช่วงเวลานั้นประเทศใด จะขึ้นเป็นมหาอำนาจ

- การให้ความสำคัญและสานสัมพันธ์กับมหาอำนาจลำดับที่สาม คือ รัสเซียและมหาอำนาจระดับกลาง ได้แก่ อินเดีย แอฟริกา ยุโรป ญี่ปุ่น กลุ่มประเทศ ลาตินอเมริกา เอเชียใต้ เอเชียกลาง รวมทั้งการรวมกลุ่มทางความมั่นคง และการค้าด้วย

- การลดการพึ่งพิงประเทศมหาอำนาจในด้านต่าง ๆ ลง เพื่อไม่ให้มหาอำนาจใช้เป็นเครื่องกดดันไทยได้ เช่น ด้านการท่องเที่ยว ด้านเทคโนโลยี ด้านการแพทย์

- การเสริมสร้างบทบาทของประเทศไทยในการเป็นผู้นำในระดับภูมิภาคมากยิ่งขึ้น ด้วยการมีบทบาทเชิงรุกในการประสานกับประเทศกลุ่มแม่น้ำโขงเพื่อมีจุดยืนร่วมกันที่ชัดเจนในประเด็นนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับจีน และเพื่อสร้างอำนาจต่อรองจากการรวมกลุ่ม

- ในสภาวะหลายขั้วอำนาจปัจจุบัน มหาอำนาจจะมีมากกว่า 2 ประเทศ การมีมหาอำนาจจำนวนมากอาจมีนัยสำคัญอยู่ 2 ประการ คือ การรักษาดุลอำนาจ (Power Balance) กับการเปลี่ยนผ่านของอำนาจ (Power Transition) การดุลอำนาจเกิดจากขีดความสามารถทั้งทางด้านการทหารและเศรษฐกิจในระดับโลก ได้ถูกแบ่งแยกและกระจายออกไปจากศูนย์รวมที่มหาอำนาจหลักประเทศเดียวซึ่งในที่นี้คือ สหรัฐฯ เมื่ออำนาจระหว่างมหาอำนาจได้สมดุล โอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งหรือสงครามระหว่างมหาอำนาจโดยตรงก็ลดลง อย่างไรก็ตาม ในอีกทางหนึ่ง การเปลี่ยนผ่านของอำนาจเกิดจากการแข่งขันแสวงหาอำนาจทางการเมืองและความร่ำรวยทางเศรษฐกิจ ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อปกป้องสถานภาพความเป็นมหาอำนาจ และทำให้ความขัดแย้งหรือสงครามระหว่างมหาอำนาจมีโอกาสเกิดขึ้นได้มาก หากมหาอำนาจบริหารจัดการระเบียบระหว่างประเทศไม่ดีเพียงพอ

4.2 ข้อเสนอแนะ

4.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- รัฐบาลควรแสดงออกและยืนยันถึงการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยบนเวทีโลก เพื่อผลักดันให้สหรัฐฯ ลดการตัดสิทธิทางการค้าและมีความร่วมมือทางการทหารกับประเทศไทยมากขึ้น

- การรักษาสมดุลทางการทูตและการค้ากับสหรัฐฯ และจีน ให้อยู่ในจุดที่สามารถพึ่งพาอาศัยซึ่งกันได้อย่างเหมาะสมโดยยึดถือผลประโยชน์แห่งชาติเป็นหลัก ไม่เลือกข้าง

- การเสริมสร้างเครือข่ายพันธมิตรในอาเซียนเพื่อปรับดุลอำนาจภายในภูมิภาคให้เชื่อมโยงในมิติต่าง ๆ ที่ภูมิภาคสนใจร่วมกัน เพื่อถ่วงดุลและลดแรงเสียดทานระหว่างสหรัฐฯ กับจีน

- ผลักดันการเชื่อมโยงระบบโครงสร้างพื้นฐานของประเทศโดยใช้กลไกของโครงการระเบียงเศรษฐกิจ ระหว่าง BRI กับ ASEAN Connectivity โดยมีเป้าหมายระยะยาว คือ การเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งและโครงสร้างพื้นฐานของอาเซียนที่เชื่อมโยงภูมิภาคกับประเทศต่าง ๆ นอกเอเชีย

4.2.2 ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

- การสนับสนุนให้มีการจัดตั้งคลังสมองระดับชาติและคลังสมองระหว่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ในการประสานงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้งในประเทศและต่างประเทศระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคเอกชน

- การเตรียมพร้อมเพื่อรองรับการขยายอิทธิพลและบทบาทของสหรัฐฯ และจีน เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของประเทศไทยโดยยึดผลประโยชน์แห่งชาติเป็นหลัก และสามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นั้นได้อย่างเป็นรูปธรรมในอนาคต

โดยสรุป ประเทศไทยควรดำเนินยุทธศาสตร์และนโยบายเพื่อถ่วงดุลอำนาจ (Balancing of Power) ระหว่างสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยการกำหนดยุทธศาสตร์ของประเทศไทยต่อผลกระทบของ ยุทธศาสตร์สหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐประชาชนจีน ควรให้ความสำคัญและความเร่งด่วนในการดำเนินนโยบายด้านความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจเป็นลำดับแรก โดยวิเคราะห์จากปัจจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ และต้องแยกแยะในแต่ละประเด็น (Issue Based)

ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลา เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศไทยเป็นสำคัญ สิ่งเหล่านี้จะนำพาประเทศไทยไปสู่ความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับนานาประเทศในรูปแบบของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ดังนั้น การเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยวิธีการตั้งรับที่ดีที่สุดคือ “การรู้เท่าทันมหาอำนาจ” ซึ่งประเทศไทยควรติดตามความคืบหน้าและประเมินผลกระทบอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งดำเนินนโยบายด้านการต่างประเทศของประเทศไทยคู่ขนานไปกับการผลักดันอาเซียนโดยใช้การทูตแบบรอบทิศทาง และการดำเนินยุทธศาสตร์ความร่วมมือด้านความมั่นคงควบคู่กันไป โดยมีเป้าหมายให้ประเทศไทยในอีก 20 ปี ข้างหน้าเป็นประเทศมหาอำนาจในระดับกลาง (Middle Power) และมีผลสัมฤทธิ์ที่มีความเป็นรูปธรรม

ผนวก

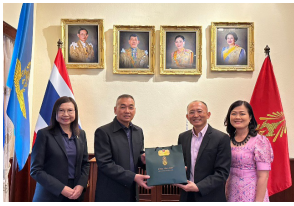
ภาพประกอบการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
เรื่อง “ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ : ผลกระทบต่อความมั่นคงและ
บทบาทของไทยระหว่างวันที่ 16 - 25 กรกฎาคม 2566
(จ.นครราชสีมา - จ.หนองคาย)

ภาพประกอบการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
เรื่อง “ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ : ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย
ระหว่างวันที่ 16 - 25 กรกฎาคม 2566 (จ.นครราชสีมา - จ.หนองคาย)

พล.ต. ทักษิณ สิริสิงห ผอ.ศสย.สปท. หัวหน้าคณะนักวิจัย กศย.ศสย.สปท. เข้าพบและสัมภาษณ์เชิงลึกประเด็นยุทธศาสตร์มหาอำนาจ : ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย โดยมี นายชินทร์ ทองสุข รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา กรุณาให้เกียรติต้อนรับและเป็นประธานในการให้ข้อมูล พร้อมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) กอ.รมน.จังหวัดนครราชสีมา 2) หอการค้าจังหวัดนครราชสีมา 3) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมา 4) การรถไฟแห่งประเทศไทย และ 5) ประธานหอการค้าจังหวัดนครราชสีมา ให้ข้อมูลฯ ณ ศาลากลาง จังหวัดนครราชสีมา

พล.ต. ทักษิณ สิริสิงห ผอ.ศศย.สปท. หัวหน้าคณะนักวิจัย กศย.ศศย.สปท. ช่วงเช้า เข้าพบและสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็น “ความเปลี่ยนแปลงใน สปบ.ลาว จากโครงการรถไฟความเร็วสูงไทย-สปป.ลาว-จีน” โดยมี พ.อ. นิธิโรจน์ วรชาติธนะสาร ผชท.ทบ.ไทย/เวียงจันทน์ รรท.ผชท.ทหารไทย/เวียงจันทน์ พร้อมด้วยคุณธัญญพิมพ์ วรชาติธนะสาร ภริยา กรุณาให้เกียรติต้อนรับและให้ข้อมูล

พล.ต. ทักษิณ สิริสิงห ผอ.ศศย.สปท. หัวหน้าคณะนักวิจัย กศย.ศศย.สปท. ช่วงเช้า เข้าพบและสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็น “ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ: ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย” ที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดหนองคาย โดยมี นายราชันย์ ชื่นหัว ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย กรุณาให้เกียรติต้อนรับและให้ข้อมูลจากนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) กอ.รมน.จังหวัดหนองคาย 2) หอการค้าจังหวัดหนองคาย 3) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดหนองคาย 4) นายสถานีรถไฟหนองคาย 5) ประธานหอการค้าจังหวัดหนองคาย 6) สำนักงานศุลกากรหนองคาย 7) ผู้กำกับการตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดหนองคาย และ 8) แรงงานจังหวัดหนองคาย ร่วมให้ข้อมูล ณ ศาลากลางจังหวัดหนองคาย

ภาพประกอบการประชุม

การประชุมวิชาการ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

เรื่อง “ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ : ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย”

พิธีเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการฯ โดยมี พล.อ.วิชัย ชูเชิด ผบ.สปท. เป็นประธาน และ พลตรี ทักซิณ สิริสิงห ผอ.ศศย.สปท. เป็นผู้กล่าวรายงาน

การบรรยายพิเศษ เรื่อง ทิศทางประเทศไทยท่ามกลางการแข่งขันของ
ประเทศมหาอำนาจ โดย อ.สมปอง สงวนบรรพ์ คณบดี สถาบันการทูตและการ
ต่างประเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต

การอภิปรายแบบคณะ (Panel Discussion) เรื่อง “ยุทธศาสตร์มหาอำนาจ
: ผลกระทบต่อความมั่นคงและบทบาทของไทย” โดยคณะวิทยากร ประกอบด้วย
(1) รองศาสตราจารย์ ดร. ดุลยภาค ปรีชารัชช รองผู้อำนวยการสถาบันเอเชีย
ตะวันออกศึกษาและอาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
(2) ดร.ประพีร์ อภิชาติสกุล อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และอุปนายกสมาคมอเมริกันศึกษาในประเทศไทย”
(3) ดร.กัญฐิตศา พงษ์หิรัญ ผู้อำนวยการโครงการรัสเซียศึกษา มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ และดำเนินการอภิปราย โดย ดร.ณัฐฐา โกมลวาทิน ผู้อำนวยการศูนย์
Thai PBS World

- ปิติ ศรีแสงนาม. ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์ วิเคราะห์ยุทธศาสตร์จีนกับประเทศในกลุ่มCLMV และ อาเซียน, 18 พฤษภาคม 2566. สยามรัฐออนไลน์, <https://siamrath.co.th/n/447881>
- อาร์ม ตั้งนิรันดร. (2021). ไทยในเกมภูมิรัฐศาสตร์โลก: ยุทธศาสตร์ 3M. บทความออนไลน์. <https://www.the101.world/thailand-geopolitical-strategy/>
<https://www.thaipost.net/columnist-people/247558/>
- อุมาพันธ์ ตั้งคจิวงกูร และคณะ. (2020). Free and Open Indo-Pacific, BRI กับความร่วมมือในอนุภูมิภาค. สถาบันความมั่นคงศึกษา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศูนย์ศึกษาวิทยาศาสตร์สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

โทร. ๐๒-๒๗๕-๕๗๑๕ www.sscthailand.org